

**univerzitná knižnica
v bratislave**

ISSN 1210-2016

**BULLETIN
UNIVERZITNEJ KNIŽNICE
V BRATISLAVE**

V čísle:

Informácie z UKB
Informácie zo seminárov a porád
Informácie zo zahraničia
Rôzne
Personálie
Kalendár akcií

O b s a h

INFORMÁCIE Z UKB

Digitalizácia katalógov Univerzitetnej knižnice v Bratislave 5
Dagmar Kleinová

Zahraničné čiastkové knižnice v UKB 18
Soňa Minárová – Kristína Šarkanová

**Prehľad akcií a podujatí organizovaných
čiastkovými knižnicami v UKB – rok 2008** 22
Markéta Bogaczová – Katarína Mešková

**Hudobný festival – VÝSTAVA – dve akcie hudobného
Kabinetu Univerzitetnej knižnice v Bratislave** 28
Dana Drličková

**Publikácie vydané
Univerzitnou knižnicou v Bratislave v roku 2008** 32
Táňa Popová

INFORMÁCIE ZO SEMINÁROV A PORÁD

9. zasadnutie Národnej komisie pre služby 34
Dagmar Kleinová

Viedeň 2008 – niekoľko spomienok na seminár 37
Soňa Minárová

Konferencia Rod Révai v slovenských dejinách 38
Medzinárodná konferencia
Miriam Poriezová

Knihovny súčasnosti 2008 (16.9. – 18.9.2008) 40
Dagmar Kleinová – Jana Sochorová

**Duchovné bohatstvo východného Slovenska –
Knižná kultúra** 45
Odborný seminár, 23. – 24. September 2008,
Štátna vedecká knižnica v Prešove
Bronislava Svobodová

Hudobné knihovníctvo v jubilejnom roku Eugena Suchoňa (Hudba prekonáva bariéry) 48
28. odborný seminár hudobných knihovníkov, 24. 9. – 26. 9. 2008
Dana Drličková

Prístup k dokumentom EÚ (4.11.2008) 52
Táňa Popová

Problematika historických a vzácných knižných fondov 54
(5.11. – 6.11.2008)
Miriam Poriezová – Petronela Bulková

Balneografia v dejinách knižnej kultúry Slovenska 56
(10.11. – 12.11.2008)
Vlasta Okoličányiová

Digitalizácia kultúrneho dedičstva EÚ' 2008 58
Ing. Alojz Androvič, PhD.

INFORMÁCIE ZO ZAHRANIČIA

ČTENÁŘ – časopis so šesťdesiatročnou tradíciou 72
Dagmar Kleinová

Švajčiarske knižnice v číslach 74

PERSONÁLIE

Cez hranice jubilea 78
Dušan Lechner

Za PhDr. Máriou Vierikovou 79
Kamila Fircáková

KALENDÁR AKCIÍ

Podujatia uskutočnené v Univerzitnej knižnici v Bratislave v 2. polroku 2008 91

DIGITALIZÁCIA KATALÓGOV UNIVERZITNEJ KNIŽNICE V BRATISLAVE

Knižničný fond Univerzitetnej knižnice v Bratislave (ďalej UKB) uchováva obrovské bohatstvo dokumentov, zhromažďovaných počas takmer 90 rokov histórie knižnice. Toto bohatstvo sa môže sprístupniť iba sprostredkovanne, najmä cez katalógy. Katalógy boli a naďalej sú hlavným prostriedkom, ktorý umožňuje relevantne využívať knižničný fond.

Stručne z histórie katalógov v UKB

Lístkové katalógy UKB tvoria samostatnú históriu nielen v lokálnom pohľade na vývoj samotnej knižnice, ale aj ako fenomén slovenského knihovníctva. Široká škála katalógov, menných, vecných, systematických, predmetových, služobných, čitateľských ako i menných, vecných a špeciálnych kartoték je výsledkom profesionálnych aktivít celých generácií knihovníkov. Zaznamenávame rad pokusov popísať systém katalógov UKB, ich definovanie a včlenenie do kontextu etapy vlastného vzniku. Budovanie katalógov v 60-tych rokoch zodpovedá definícii¹⁾ systému katalógov publikovanej v Slovenskej knihovníckej terminológii, ktorá chápala systém katalógov ako vedome a plánovite utváraný organický celok, skladajúci sa z jednotlivých samostatných katalógov v knižnici, odlišujúcich sa presne vyhranenými princípmi, štruktúrou a funkciou. Katalógy v UKB sa budovali s ohľadom na profil knižnice, jej spoločenské úlohy a základné čitateľské kategórie s cieľom čo najlepšie slúžiť čitateľom.

V priebehu takmer 90 rokov existencie UKB sa jednoznačne vyprofilovali katalógy, ktoré sú nosnou traverzou celej knižnično-informačnej činnosti. Budovanie systému katalógov a kartoték je spojené s vývojom knižnice, jej organizačným členením. V katalogizačných skrinkách sa skrývajú tisícky hodín knihovníckej práce.

Vývoj systému katalógov môžeme rozdeliť do štyroch etáp. Prvú etapu predstavuje obdobie od založenia knižnice do roku 1952. Katalógy sa budovali v súlade s koncepciou jej budovania. Funkciu základného katalógu knižnice mal služobný generálny menný katalóg, ktorý obsahoval záznamy o celom knižničnom fonde. Na využívanie bol prístupný iba vysokoškolským učiteľom. Pre potreby čitateľov slúžil systematický katalóg. Veľká pozornosť sa venovala v tomto období prírastkovým zoznamom, ktoré sa po ročných uzávierkach viazali do zväzkov podľa spôsobu nadobudnutia. Tento systém sa používa v UKB prakticky dodnes. Starostlivo sa vyhotovovali repozitné (miestne katalógy), v ktorých sa odrážala

štruktúra a usporiadanie knižničných skladov. V tejto etape vývoja knižnice sa začali budovať aj iné katalógy, prípadne kartotéky, napr. služobný pomocný katalóg periodík, kartotéka príručky veľkej čítárne, centrálny katalóg slovenských knižníc, budovaný od roku 1933.

Druhú etapu predstavuje obdobie ideologických zmien v spoločnosti a aj v knihovníctve. Budovanie knižničných fondov a katalógov, ako i poskytovanie knižničných služieb vychádzalo zo záverov ideologickej konferencie. Katalógy sa budovali s orientáciou na čitateľa, s dôrazom na ideologický a výchovný aspekt. Vďaka novým rozmnožovacím technikám sa začali budovať nové katalógy – tri druhy čitateľských katalógov – menný, vecný a systematický. Tieto katalógy sa využívajú dodnes. Pre toto obdobie sú určujúce dve významné udalosti. Od roku 1961 sa menné katalógy začali budovať podľa nových, tzv. Nádvorníkových pravidiel ²⁾ (do roku 1960 sa používali tzv. Boreckého pravidlá) ³⁾. Od roku 1953 sa prijala nová klasifikačná schéma sovietskeho bibliografického triedenia literatúry KBT.

Tretiu etapu predstavuje obdobie po roku 1964, obdobie čiastočného politického uvoľnenia. Charakteristické je preň zvýšenie dôrazu na knižničné služby a na potreby čitateľa. Súčasne vznikali nové katalógy a kartotéky, v čitateľskom systematickom katalógu sa pristúpilo k reklasifikácii všetkých záznamov kníh vydaných po roku 1953 podľa KBT.

Zásadnou zmenou bol prechod na automatizovaný systém spracovania knižničných jednotiek od konca 60-tych, no najmä od druhej polovice 80-tych rokov minulého storočia. Napriek novým automatizovaným knižnično-informačným systémom, novým formátom, radikálnemu zásahu do štandardov spracovávania dokumentov, udržalo sa kontinuálne budovanie nosných katalógov knižnice prakticky až do roku 2007. Začiatkom 70-tych rokov sa budovalo 15 čitateľských katalógov a kartoték, z toho 3 základné katalógy, 5 špeciálnych katalógov, 2 pomocné katalógy a 5 čiastkových kartoték. Služobných katalógov a kartoték sa budovalo ešte viacej, spolu to bolo 19 katalógov a kartoték, z toho boli 3 základné katalógy, 3 pomocné a 4 čiastkové katalógy a 9 špeciálnych katalógov a kartoték. Pre služobné potreby sa budovali aj evidenčno-registračné zoznamy, katalógy a kartotéky, spolu ich bolo 12. V tomto období sa budovalo aj 19 analytických katalógov a kartoték (informačný materiál) o prameňoch mimo fondov UKB. V 80-tych rokoch tento počet katalógov a kartoték ešte stúpol. Väčšina čiastkových, pomocných evidenčno-registračných katalógov nástupom elektronických katalógov zanikla a skončila v kontajneroch. Definitívne sa s mnohými katalógmi rozlúčila knižnica počas prestavby knižnice. Treba ale konštatovať, že niektoré lístkové katalógy sú stále ešte jedinou možnosťou vyhľadať relevantný dokument z fondu knižnice.

Elektronický katalóg knižničného fondu v UKB sa buduje od začiatku 80-tych rokov. Napriek tomu, nie je prechod od lístkového katalógu

k elektronickému až taký jednoduchý. Lístkové katalógy, s výnimkou katalógu periodík a katalógu monografických sérií, sa po určitých technických problémoch prestali koncom 90-tych rokov budovať. Súčasne sa uzavreli aj služobné katalógy – generálny menný katalóg a služobný repozitný katalóg. Výnimku tvoril opäť čitateľský a služobný katalóg periodík, ktoré sa uzavreli až koncom roku 2007.

Z viac ako 2,4 milióna knižničných jednotiek, uchovávaných v UKB, je elektronicky spracovaná odhadom päťina. Je to nedostatok zásadného významu, ktorý limituje a priamo determinuje celú knižnično-informačnú činnosť. Problém vznikol v roku 1999, nutnosťou aplikovať v automatizovanom knižničnom systéme modul výpožičky. Podmienkou aplikácie elektronických výpožičiek je elektronické spracovanie dokumentov, s výnimkou periodík, ktorých spracovanie a sprístupňovanie v UKB má svoje špecifiká. Dodatočné spracovanie dokumentov do elektronickej bázy, ktoré sa nazvalo pracovne rýchla katalogizácia, je najjednoduchšou formou spracovania a úplne postráda vecné selekčné znaky ako notáciu MDT a predmetové heslá.

Spracovanie fondu periodík v elektronickom katalógu tak, aby sa dal tento fond jednoducho sprístupňovať, predstavoval v UKB časovo a personálne ešte náročnejšiu prácu, ako retrospektívna katalogizácia kníh. Systém stavania periodík, veľký počet titulov, ktoré knižnica získavala od svojho založenia formou povinného výtlačku, ale aj inými formami, ako napr. kúpou, výmenou alebo darmi znamenal, že UKB elektronické priebežné spracovanie periodík, vrátane retrospektívneho spracovania fondu, dlhé roky odkladala.

UKB mohla len konštatovať, že počas bežnej prevádzky a s existujúcimi personálnymi kapacitami nie je možné vybudovať v najbližšej dobe úplný elektronický katalóg. Preto sa hľadali možnosti sprístupniť lístkové katalógy používateľom a zároveň využiť intelektuálne dedičstvo týchto katalógov pre retrospektívne budovanie elektronických katalógov.

Prax nemeckých a českých knižníc podobného typu a veľkosti ukazovala, že existuje síce o dosť drahšia, ale rýchla a efektívna forma – digitalizácia lístkových katalógov. UKB predložila niekoľko projektov, ktoré vychádzali z premisy, že naskenovaný katalóg sprístupní knižničné fondy UKB širokej verejnosti a zároveň sa preklenie obdobie prípravy a vlastnej realizácie retrokonverzie katalógov UKB do elektronickej podoby.

Pri spracovaní návrhov projektov sa postupne riešili niektoré teoretické a praktické otázky, ktoré nastolili autori projektov a návrhov na realizáciu projektu. Ktoré katalógy skenovať – bude sa musieť urobiť rozsiahlejšia redakcia katalógu vybratého na skenovanie, na akom materiáli sú lístky zhotovené, ako sú záznamy radené, aká je kvalita záznamu, aké písmo je na lístkoch, aký jazyk záznamov prevláda. Postupne

sa vytýčila stratégia digitalizácie – skenovania katalógov UKB. Prenášať do digitalizovanej podoby sa bude generálny menný katalóg, bez redakčných zásahov, v reálnom obraze historických lístkov. V druhom kole sa z ďalej vysvetlených dôvodov zdigitalizuje služobný katalóg periodík.

Generálny menný katalóg

Najstarším, najúplnejším a jedine sústavne budovaným katalógom v UKB je generálny menný katalóg (služobný), vyvíjajúci sa v dvoch častiach. Prvá svoj vznik viaže ešte na činnosť knižnice Alžbetínskej univerzity z roku 1914 a kontinuálne odráža knižničný fond dopĺňovaný do roku 1982. Druhá časť zahŕňa uchovávané dokumenty získané do knižnice po roku 1983 do súčasnosti. Na generálny menný katalóg nadväzuje systematický katalóg budovaný do roku 1982 a katalóg slovacík. Všetky tri časti generálneho katalógu tvoria integrálny celok a sú cenným historickým dokumentom.

Generálny menný katalóg UKB obsahuje záznamy o celom bohatom fonde knižnice (asi 2 milióny 300 tisíc záznamov). Sú to katalógové lístky formátu 7,5 x 12,5 cm o knihách, rukopisoch, hudobniách, zvukových dokumentoch, mapách, mikrofilmoch a dizertáciách, s výnimkou periodík. Katalóg má svoje záznamy spracované podľa niekoľkých katalogizačných pravidiel. Svojím informačným potenciálom presahuje primárnu úlohu sekundárneho prameňa odrážajúceho fondy knižnice. V širších dimenziách plní významnú historickú úlohu bibliografického dokumentu duchovného bohatstva strednej Európy. Význam jeho celoplošného sprístupnenia pomocou moderných informačných kanálov je mimoriadne veľký a efektívny. Umožní získať informácie o dokumentoch, ktoré sú ako jedinečné pramene uchovávané vo fondoch UKB.

Generálny katalóg, ako prvok kultúrneho dedičstva, odráža aj historický kontext vlastného budovania. Na jeho tvorbe sa zúčastnili pracovníci knižnice, osobnosti, ktoré svojou odbornou, vedeckou i politickou činnosťou prispeli ku kultúrnemu rastu celej Európy, s najväčším prirodzeným dopadom na národy susediace s našou krajinou. Tým sa duchovná i materiálna hodnota generálneho katalógu UKB stáva integrálnou súčasťou európskeho kultúrneho dedičstva.

Napriek tomu, že UKB nemala finančné zdroje na digitalizáciu katalógov, uskutočnili sa v priebehu posledných rokov niektoré prípravné práce, ako bolo overenie stavu katalógu a oddelenie spojených lístkov. Konštatovalo sa, že generálny katalóg ako služobný katalóg je v dobrom stave, priebežne sa v ňom uskutočňovali čiastkové redakcie a poriadkové kontroly a lístky neboli poškodené. Vedenie projektu si uvedomovalo, že optimálne by bolo urobiť veľkú redakciu, rozhodlo však redakčne upraviť katalóg až po jeho digitalizácii.

V priebehu rokov 2004–2006 rokovalo vedenie UKB s viacerými firmami, ktoré mali skúsenosti s prevodom papierových lístkových katalógov do digitalizovanej podoby. Jeden projekt predpokladal súčasne skenovanie do elektronickej aj do mikrofilmovej podoby.

Knižnica plánovala dokonca vybrať a zakúpiť skener, ovládací program a skenovanie uskutočniť vo vlastnej réžii. V záverečnej etape sa však vedenie knižnice predsa rozhodlo zadať úlohu takej firme, ktorá sa na takéto úlohy špecializuje a má s nimi dobré skúsenosti. Po prvých experimentálnych skúškach v čiernobielym výstupe v kvalite 300 dBi sa dohodla vyššia kvalita 400 dBi v plnej farbe. Vybratá firma sa zaručila splniť tieto parametre v realizácii neštruktúrovaného textu jednotlivých záznamov ako obrázkov. Generálny katalóg UKB má ďalšie svoje špecifikum, katalogizačné lístky sú popísané na oboch stranách. Preto bolo nevyhnutné naskenovať averz a reverz každého lístku s tým, že skener bude schopný vynulovať reverzy bez záznamu. Ukázalo sa, že opotrebovanie lístkov vytvára na reverze lístkov mapy fľakov, machule od atramentu a iné škvrny. Skener nebol schopný rozlíšiť text a obrazce na reverze lístka. Preto celý katalóg sa prezentuje vždy v náhľade na averz a reverz príslušného záznamu. Celkový dojem z takejto prezentácie nie je rušivý.

Súčasťou práce pri digitalizácii katalógu bola dilema, čo s rozraďovačmi katalógového systému. Vývoj rozraďovačov v tomto katalógu je osobitná kapitola, ktorá by si vyžiadala širšiu pozornosť. Podľa údajov, ktoré sú uvedené na rozraďovačoch, vyskytujú sa štyri typy rozraďovačov v piatich farbách s desiatimi funkciami. Všetky rozraďovače sa naskenovali a zvýraznili v adresári, ktorý je základným orientačným prvkom v digitalizovanom katalógu. Predbežné skúsenosti ukazujú, že využitie rozraďovačov – je ich vyše 1400 – pôsobí veľmi dobre. Používateľ sa pomocou funkčných rozraďovačov pohybuje v katalógu pomerne jednoducho.

Skenovanie 1800 tisíc záznamov, 1200 zásuviek sa uskutočnilo v priebehu šiestich týždňov v decembri 2006. Postupne sa vybral spôsob sprístupnenia katalógu a určili sa jeho funkcie. Okrem vyhľadávania a lokalizácie dokumentu sa pripojila ako nadstavba možnosť objednania dokumentu. Správcovia katalógu riešili aj otázku, ako sa bude používateľ pohybovať medzi naskenovanými obrázkami – záznamami, aká bude navigácia a štruktúra, ako bude vyzeráť žiadanka, či sa bude v sklade priamo tlačiť celý obrázok – katalogizačný lístok alebo čitateľ opíše signatúru a ďalšie potrebné údaje do žiadanky, resp. výpožičného formulára.

Dôležité bolo určiť stratégiu, ako sa bude naskenovaný katalóg a elektronický katalóg používateľom prezentovať. Obidva katalógy sa totiž v určitých časových etapách prekrývajú. V elektronickej katalógu sa nachádzajú aj záznamy so starším vročením, spracované v module rýchla katalogizácia. Dokumenty, vydané do konca roku 1952, sa dajú požičať

zásadne iba prezenčne, ale časť dokumentov – knihy vydané po roku 1953 s vybranými signatúrami – sa môžu požičať aj absenčne.

Pri príležitosti Týždňa slovenských knižníc sa v marci 2007 prezentoval verejnosti naskenovaný generálny menný katalóg. Katalóg sa sprístupnil na webovej stránke UKB.⁴⁾ Používatelia knižnice majú k dispozícii kópiu generálneho menného katalógu v elektronickej podobe s možnosťou objednávanía dokumentov. Pri každom katalogizačnom zázname je žiadanka, do ktorej sa zapíšu základné bibliografické údaje, signatúra dokumentu a osobné údaje vrátane e-mailovej adresy. Po odoslaní žiadanky dostane čitateľ potvrdzujúcu e-mailovú správu. Žiadanka sa vytlačí priamo v sklade a s dokumentom sa odošle na pracovisko, ktoré zabezpečuje rýchlu katalogizáciu. Katalogizátori spracujú dokument s knihou v ruke za pomoci naskenovaného katalógu. Neúplné alebo chybné záznamy v elektronickej katalógu spracované v minulosti v module rýchla katalogizácia, opraví. Podobne sa všetky dokumenty, ktoré sa objednávajú na papierovej žiadanke prostredníctvom naskenovaného katalógu ako aj dokumenty, ktoré nemajú záznam v elektronickej katalógu alebo nemajú čiarový kód, pomocou naskenovaného menného katalógu overia.

V naskenovanom generálnom katalógu už následne pri zázname nie je uvedená žiadanka, ale pribudne poznámka „Kniha je už skatalogizovaná v on-line katalógu. Žiadanku zadajte prosím tam“.

Katalóg sa stretol s veľkým záujmom nielen u našich čitateľov, domácich a zahraničných používateľov, ale je mimoriadne využívaný aj zamestnancami knižnice. Od sprístupnenia katalógu na internete koncom marca 2007 sa objednalo prostredníctvom digitalizovaného katalógu takmer 5500 dokumentov. Používatelia katalógu sa dostanú k celému fondu knižnice, vrátane historického fondu. Vyhľadávanie dokumentov je moderné a používateľsky prívetivé.

Sprístupnenie naskenovaného generálneho menného katalógu UKB na webovej stránke knižnice je významným krokom, smerujúcim ku skvalitneniu knižničných služieb v UKB. Každý čitateľ knižnice či návštevník webovej stránky UKB si môže z ľubovoľného miesta a v ľubovoľnom čase prezerať, prípadne aj objednať dokument na prezenčné štúdium, u niektorých dokumentov aj na štúdium absenčné. Ak to povoľuje autorský zákon, môže využiť službu EoD (e-Kniha na objednávku)⁵⁾, kniha sa mu naskenuje a dostane ju v digitalizovanej podobe.

Digitalizácia katalógu bola urobená v takej technickej kvalite, aby spĺňala kritériá pre čo možno najlepšiu aplikáciu procedúry OCR. Preto sa v budúcnosti plánuje využitie technológie OCR, čo umožní používateľom zlepšiť komfort pri orientácii v katalógu. V tretej etape bude nevyhnutné celý katalóg postupne „prepísať“ do štandardného formátu. Využitie digitalizovanej verzie katalógu umožní celý proces retrokonverzie katalógu

mnohonásobne zrýchliť a zefektívniť. Toto je strategický plán UKB na najbližšie obdobie. Digitalizácia tento plán zrealizovala.

Menný katalóg periodík

Prioritnou úlohou na rok 2008 bolo vyriešenie systému elektronického objednávanía a požičiavania viazaných zväzkov periodík. Pôvodná predstava bola spracovať postupne celý fond periodík v elektronickom katalógu, prebrať bibliografické záznamy titulov zo súborného katalógu a postupne pripisovať k záznamu jednotlivé zväzky. Vzhľadom na to, že by išlo o časovo a personálne veľmi náročnú prácu, pripisujú sa v súčasnosti len tie zväzky, ktoré sa po skompletizovaní vrátia z väzby. Tieto sa sprírastkujú, označia čiarovým kódom a do online katalógu sa pridajú holdingy a pripíšu sa exempláre. Aktuálna verzia systému Virtua triedi jednotlivé zväzky – exempláre podľa čiarového kódu. Niektoré tituly, najmä denníky, ktoré vychádzajú niekoľko desaťročí, môžu mať 500 aj viac exemplárov. V takomto množstve neroztriedených exemplárov by sa čitatelia nevedeli orientovať. Pokiaľ systém nebude schopný triediť exempláre, je pre čitateľov komfortnejšie využívať nový naskenovaný lístkový menný katalóg periodík.⁶⁾

Menný katalóg periodík, (služobný), ktorý sa buduje od roku 1919, obsahuje záznamy periodík vo fonde UKB od 18. storočia (ojedinele zo 17. storočia) až do roku 2007. V katalógu sú záznamy o denníkoch, týždenníkoch, mesačníkoch, ročenkách, kalendároch, výročných správach, direktóriách, schematizmoch, almanachoch a zborníkoch. Záznamy sú na lístkoch medzinárodného formátu vyhotovené ormigom, cyklostylom, písané perom i písacím strojom. Katalógové lístky sú usporiadané abecedne podľa prvého slova z názvu periodika, s výnimkou gramatického člena pri cudzojazyčných periodikách. Každé periodikum má v katalógu svoj orientačný lístok, na ktorom je uvedený iba názov periodika, miesto vydania a signatúra, resp. signatúry u povinných výtlačkov. Za orientačným lístkom je katalógový lístok s bibliografickým popisom a rozpisový lístok – lístky s vyznačením jednotlivých ročníkov, resp. zväzkov. Mnohé rozpisové lístky sú obojstranne popísané. Služobný menný katalóg periodík, na rozdiel od čitateľského katalógu, má pri každom zväzku uvedené aj prírastkové číslo.

V novembri a decembri 2008 sa podobnou technológiou ako generálny menný katalóg, naskenoval aj služobný menný katalóg periodík. Služobný menný katalóg periodík je obrazom čitateľského katalógu, slúžil pracovníkom knižnice pri interných prácach s periodikami a na rozdiel od čitateľského katalógu periodík nevyžadoval redakčné práce.

Spolu sa naskenovalo takmer 185 tisíc katalógových lístkov obojstranne, v kvalite 400 dBi vo farbe. Následne začali práce na vytvorení softvérovej nadstavby, ktorá zabezpečila vystavenie katalógu na internete, s možnosťou vyhľadávania a objednávanía jednotlivých zväzkov. V apríli

sa katalóg prezentoval verejnosti a sprístupnil sa na webovej stránke UKB. Naskenovaný katalóg periodík sa stretol s mimoriadnym ohlasom. Čitatelia už nemusia prísť do knižnice osobne, aby si vyhľadali v mennom čitateľskom lístkovom katalógu titul a na základe rozpisového lístka si vypísali papierovú žiadanku na príslušný zväzok viazaného ročníka periodika. Pri každom katalogizačnom zázname je žiadanka, ktorá má podobnú štruktúru ako žiadanka z generálneho menného katalógu. Podobne sa do kolóniek zapíšu základné bibliografické údaje, signatúra dokumentu a osobné údaje, vrátane e-mailovej adresy. Po odoslaní žiadanky dostane čitateľ potvrdzujúcu e-mailovú správu. Žiadanka sa vytlačí priamo v sklade. Vyhľadávanie titulov v katalógu periodík nikdy nebolo jednoduché, mnohí naši čitatelia potrebujú pri objednávaní periodík pomoc. Často si žiadanku vyplnia nesprávne. Elektronická adresa slúži aj na to, aby sa konzultanti mohli písomne skontaktovať so žiadateľom a upresniť jeho požiadavku. Za takmer osem mesiacov prevádzky sa podalo takmer 3200 žiadaniek, čitatelia si však spravidla objednávajú na jednu žiadanku viacej zväzkov.

Žiadanka na objednanie periodika zo skladu je uvedená aj v súbornom katalógu periodík.⁷⁾ Používateľ súborného katalógu však nemá k dispozícii rozpisové lístky a často sa žiadanka vracia kvôli neúplným údajom ako nevybavená. V prípade problémov, vyriešia konzultanti problém s čitateľom e-mailovou poštou.

Katalóg slovacikálnych tlačí Univerzitetnej knižnice v Bratislave

Ďalším krokom k zlepšeniu služieb knižnice pomocou katalógov je sprístupnenie katalógu slovacikálnych tlačí Univerzitetnej knižnice v Bratislave do roku 1918 na webových stránkach knižnice⁸⁾. Vydávanie tlačených katalógov, ktorých úlohou bolo sprístupňovať čiastkové, najmä historické fondy pre študijné a vedecké zámery odborníkom, má v UKB viacročnú tradíciu. Vzhľadom na veľký počet slovacikálnych tlačí vo fondoch knižnice (okolo 20 000 knižničných jednotiek) a ich jedinečnú historickú a kultúrnu hodnotu, sa od polovice 80-ych rokov realizoval projekt 8-zväzkového katalógu. Naskenovaný katalóg je veľkou pomôckou a informačným prameňom pre vedeckých a výskumných pracovníkov, študentov a knihovníkov.

Nadstavbu katalógu má tvoriť služba EoD (e-Kniha na objednávku). Uvažuje sa aj o spracovaní katalogizačných záznamov pomocou OCR. Je to cesta, ako sa otvorením katalógov na automatickú indexáciu môžu stať naše katalógy súčasťou globálnych súborných katalógov.

Čoraz naliehavejšie sa ukazuje potreba umožniť používateľom UKB čo najjednoduchší prístup k zdrojom. Zvýšenie informačného komfortu čitateľov a používateľov knižnice, odstraňovanie bariér, využívanie nových

technológií a pracovných postupov a prispôsobovanie služieb novým požiadavkám, to sú prioritné ciele UKB. Sprístupnenie lístkových a tlačných katalógov na webe je jednou z možností k dosiahnutiu tohto cieľa.

Poznámky:

1. Slovenská knihovnícka terminológia. Martin, Matica slovenská 1965, s. 135.
2. Pravidlá menného katalógu. Vyprac. kol. pod vedením Miroslava Nádvorníka. Nové vyd. v slov. znení. Košice, Krajské naklad. všeobec. lit. 1962. 224 s.
3. BORECKÝ, Jaromír: Pravidla katalogu základního (lístkového abecedního seznamu jmenného) s dodatkem o popisu spisů drobných. Sest... Praha, nákl. stát. 1925. 164 s.
4. <http://listky.ulib.sk/listok.php>
5. GÁBRIŠOVÁ, Henrieta – PÍROVÁ, Jaroslava: Služby spojené s elektronickým dodávaním dokumentov v Univerzitetnej knižnici v Bratislave. Bulletin SAK, 16 (2008), č. 3, s. 36-37.
6. <http://listky.ulib.sk/periodika/>
7. https://www.kis3g.sk/cgi-bin/gw_45_1/chameleon?skin=ukb-skp
8. <http://www.ulib.sk/index/go.php?id=2455>

Použitá literatúra:

FIRCÁKOVÁ, Kamila. Katalóg slovacikálnych tlačí Univerzitetnej knižnice v Bratislave. In: Aktuality. Informácie z knižničnej a informačnej vedy a praxe Bulletin Univerzitetnej knižnice v Bratislave [online]. Bratislava: Univerzitná knižnica v Bratislave, 2004, č.1/2004, s. 74-80. Dostupné na internete: <<http://www.ulib.sk/index/go.php?id=930&lang=sk>>

FRATRIČOVÁ, Marta – DOSTÁLOVÁ, Darina. Katalógy, kartotéky a evidencie Univerzitetnej knižnice v Bratislave. Bratislava : Univerzitná knižnica v Bratislave, 1981. 181 s.

FRATRIČOVÁ, Marta – RAJTEROVÁ, Nataša: Ako používať katalógy a kartotéky Univerzitetnej knižnice. Bratislava : Univerzitná knižnica v Bratislave, 1979. 31 s.

ZEMANÍKOVÁ, Mária: Zaráďovanie záznamov a zisťovanie literatúry v generálnom mennom katalógu Univerzitetnej knižnice v Bratislave. 2. pozmenené vydanie. Bratislava : Univerzitná knižnica v Bratislave, 1977. 48 s.

ZEMANÍKOVÁ, Mária – FRANTRIČOVÁ, Marta – ECKER, Juraj: Konceptia budovania systému katalógov a kartoték v Univerzitetnej knižnici v Bratislave. Bratislava, júl 1972. 48 s. – Interný materiál.

Záznam z generálneho menného katalógu so žiadankou

Generálny katalóg

General catalogue

[a-dobrovoľa](#) [dabrowski-dal](#) [dalm-danid](#) [danie-dantb](#) [danti-das](#) [dai-david](#) [daiwa-de](#) [daa-dodm](#) [datin-deire](#) [deiny-delaf](#) [deleg-demem](#) [demen-doris](#)
[denisa-dex](#) [deni-deshi](#) [desse-deutschl](#) [deutschm-dian](#) [desse-durhanar](#) [dicksonny-dieg](#) [dier-diju](#) [diko-diz](#) [dir-jli](#) [dlo-dubur](#) [dubni-dobrya](#)
[dubryc-dorafa](#) [duerff-dokumenty](#) [dokumenty-k-dobry](#) [dotank-domoch](#) [damoni-dog](#) [dar-dastal](#) [dog](#) [dosta-pan-dubrovo](#) [dubrovo-dragom](#) [draugi-drah](#) [drei-dro](#)
[drobyy-druich](#) [druš-džbraur](#) [dubrovs-dudem](#) [duden-duham](#) [duhan-dumat](#) [dumau-dun](#) [dur-dung](#) [dur-droth](#) [duvi-dvarek](#) [dvarek](#) [a-dvarek](#) [dvarek](#) [r-dyk](#) [dyf-c](#)

[dobryc](#) [dobryin](#) [dobrz](#) [dobrzyvski](#) [dobson](#) [dobstaj-lasde](#) [dobi](#) [dobirski](#) [dobšinski](#) [dobšinski](#) [prostosnarodna](#) [slov](#) [povesci](#) [dobšinskiy](#) [slovenske](#) [povesci](#) [dobšinskiy](#) [traj](#)
[dobšinskiy](#) [prelady](#) [dobšinskiy](#) [o-rom](#) [dobšinskya](#) [katerina](#) [daby](#) [dobšosi](#) [doc](#) [dator](#) [documenta](#) [documenta](#) [documenta](#) [documenta](#) [documenta](#) [documenta](#)
[documents](#) [diplomatske](#) [documents](#) [historike](#) [documents](#) [on](#) [documents](#) [american](#) [doci](#) [dok](#) [dopis-vojazy](#) [dopiski](#) [družba](#) [družitel](#) [družitel](#) [družitel](#) [družitel](#) [družitel](#) [družitel](#)
[doehler](#) [doelter](#) [franz](#) [duple](#) [herrich](#) [dar](#) [dierffl](#)

-50 -20 -10 -2 ← → +2 +10 +20 +50 0000401.jpg

OBJEDNÁVKA VÝPOŽIČKY ALEBO e-KNIHY

Údaje o knihe	
Signatúra knihy:	<input type="text"/> (vpravo hore:12.A.34567)
Názov knihy:	<input type="text"/>
Názov série:	<input type="text"/>
Autor knihy:	<input type="text"/>
Vydavateľstvo:	<input type="text"/>
Rok vydania:	<input type="text"/>
Zväzok/Časť:	<input type="text"/>
Počet strán:	<input type="text"/>
Údaje o čitateľovi	
Priezvisko, meno:	<input type="text"/>
Identifikačné číslo:	<input type="text"/> (číslo preukazu UKB)
E-mail:	<input type="text"/>

Objednávka

Vstup do elektronického katalógu

Nový preskum | Slovenská knižnica | Súborný katalóg periodík | Generálny katalóg | Listkový katalóg periodík

univerzitná knižnica
v Bratislave

Indexy
Kľúčové slová
Kľúč. slovo zo zázlavia
Multidatabázové
Expertné
Rešerš
Pomoc

Číselný kód (SNR karty):

ID:

používateľa:

dátum narodenia v tvare DDMMRRRR a iniciály mena a priezviska - veľké písmená s diakritikou.

Prihlásiť sa

Jazyk / Language
Slovak ▼

Ak ešte nie ste našim štáťom, ale dočete sa ním stať, môžete využiť predregistračný formulár

Rýchle vyhľadávanie

Vyhľadávacie termíny:

Všetce Hľadať

Knihy

Počet titulov v rešerši: 0

Prezerať cez indexy

Kategória: Autor ▼

Napište čo hľadáte:

Britské centrum
 Centrum ruských štúdií
 Hudobný kabinet
 Info USA
 Mamateyova zbierka
 Multimediálna študovňa
 Rakúska knižnica

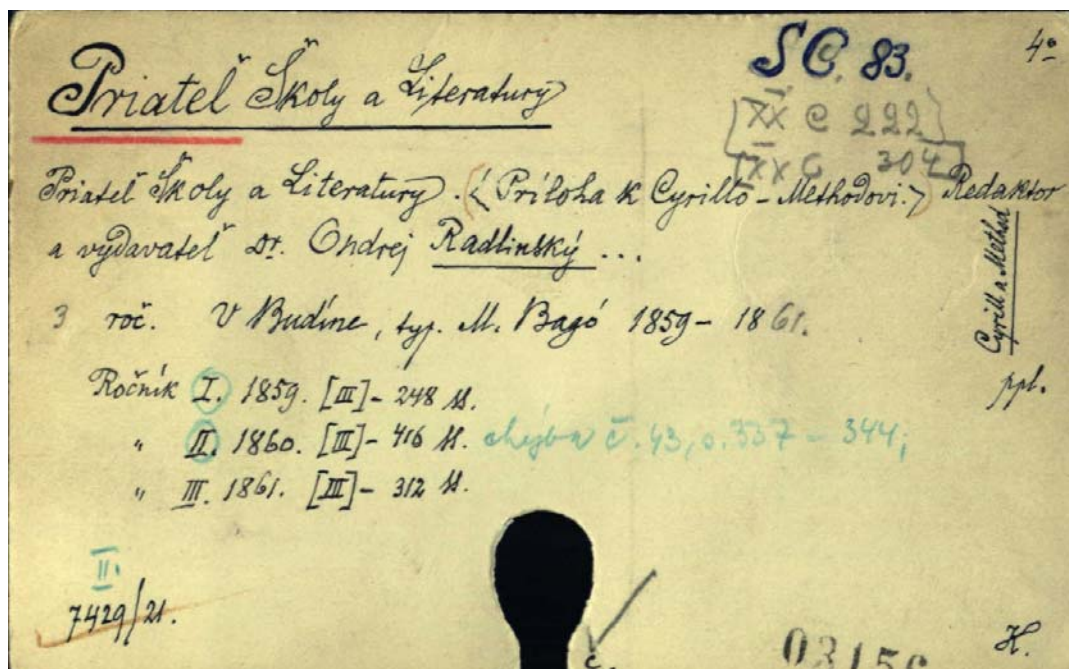
Hľadať

V prípade, ak knihu vydanú pred rokom 1981 nenájdete v našom katalógu, skúste **generálny listkový katalóg UKB**.

Katalóg obsahuje diela, ktoré má knižnica vo fondoch od jej vzniku (od r. 1919). Záznamy sú usporiadané abecedne podľa priezviska a mena autora alebo podľa prvého slova z názvu diela. Katalóg umožňuje dokumenty priamo objednať.

Periodiká do roku 2007 obsahuje náš **listkový katalóg periodík UKB**

Príklad ručne písaného záznamu

Záznam z naskenovaného lístkového katalógu periodík

Katalóg periodík

Catalogue of Periodicals

b-ifo
ber-bibliografická
bibliografické-bibliographie der
bibliographie des-bir
bis-bq
br-budt
bu-du-bulletin d
bulletin e-bulletin s
bulletin f-od

bulletin f
bulletino
bulletin university
burda
c
cahiers
cahiers de
calendar
calendarium
cambridge
canada
carpatica
catalogo
catalogus
catalogus
venerabilis
catalogue

Bulletin Univ.kniž. 26 D 8888

1. 1990	1-2	4 kv 200/192
2. 1991	1-2 prílohy	- - 1502/99
3. 1992	1-2; 14 prílohy	1502/99; 1502/99
4. 1993	1	1502/99
5-6. 1994/95	1	1502/99
7. 1996	1	1502/99

Up. 1997-1998 nezachovaná!
Od r. 1995 pod názvom Aktivity.

OBJEDNÁVKA VÝPOŽIČKY

Údaje o periodiku

Signatúra: vpravo hore, napr. 26.B.4088,
S.B.35423

Signatúra 2: ak má časopis viac signatúr

Názov periodika:

Ročník:

Rok vydania:

Zväzok/Mesiac:

Séria/riad:

Údaje o čitateľovi

Príezvisko, meno:

Identifikačné číslo: (Číslo preukazu UKB)

E-mail:

Objednávka

VÝPOŽIČKA

Periodiká sa sprístupňujú len na prezenčné štúdium.

Viazané periodiká budú pripravené na 2. poschodí knižnice, vstup Ventúrska ul. pri pulte viazaných periodík.

Záznam zo súborného katalógu periodík so žiadankou

The screenshot shows a web browser window with the URL <http://isiky.uib.sk>. The page title is "LEŇ PRE ČITATEĽOV UKB!". On the left, there is a search form with fields for "Údaje o periodiku" (Signature, ISSN, Name, Year, Volume/Month, Series) and "Údaje o čitateľovi" (Name, ID, Email). Below the form is an "Objednávka" section with a "VÝPOŽIČKA" button and an "ODOSLANIE" button. On the right, the search results for "Buletin UKB" are displayed. The results include the title "Buletin UKB", the publisher "Univerzitná knižnica v Bratislave", and the ISSN "26.0.8888 50.87915". There are three entries listed, each with a "Vybrať do rešerše" button.

Záznam z naskenovaného tlačeneho katalógu slovacikálnych tlačí

2813. - **Prostonárodné Slovenské povesti. Usporiadal... Sošit 1.**
(Tretie vydanie.) Turčiansky Sv. Martin. Tlačou a nákladom
Enfhtlačárskeho účastinárskeho spolku. 1911. 8°. 1 obr.,
96 s.

... Sošit 2. ... 1911. 1 obr., 96 s.

... Sošit 3. ... 1910. 1 obr., 96 s.

... Sošit 4. Druhé vydanie. ... 1910. 1 obr., 96 s.

... Sošit 5. Tretie vydanie. ... 1912. 1 obr., 93, /1/ s.

... Sošit 6. ... 1912. ... 1 obr., 96 s.

... Sošit 7. ... 1912. ... 1 obr., 96 s.

... Sošit 8. ... 1913. ... 1 obr., 96 s.

Antikva, kursíva, pozn. pod č., frontispice. Väzba ppl.
 Fedor 406-413 S D 34483, 20 G 3904

Dagmar Kleinová

ZAHRANIČNÉ ČIASTKOVÉ KNIŽNICE V UKB

Sú centrá, ktoré fungujú prostredníctvom svojich špeciálnych zbierok a tak približujú čitateľom a používateľom fond kníh, periodík a iných špeciálnych dokumentov, zameraných na príslušné teritórium a krajinu.

V súčasnosti máme v knižnici 5 čiastkových knižníc

Info USA

Mamateyova zbierka

Rakúska knižnica

Centrum ruských štúdií

Britské centrum

V Bulletine UKB 2/2007 sme sa zmienili o otvorení Britského centra a o činnosti Rakúskej knižnice. V tomto čísle by sme chceli venovať pozornosť činnosti Centra ruských štúdií, ďalej informovať o činnosti Britského centra a spomenúť pár významných akcií, ktoré sa uskutočnili v priebehu roka 2008 v centre InfoUSA.

Čítame po rusky – Centrum ruských štúdií

O otvorení Centra ruských štúdií /ďalej CRŠ/sa dohodlo v máji 2004. Nachádza sa na prvom poschodí a jeho hlavným poslaním je podávať informácie v ruskom jazyku pre širšiu verejnosť.

Za pár rokov svojej existencie sa v tejto čiastkovej knižnici vyprofiloval fond, ktorý má v súčasnosti knižničných jednotiek. Priemerný počet výpožičiek kníh na mesiac je 30 knižničných jednotiek.

Fond obsahuje diela ruských autorov a je zameraný hlavne na **beletriu a romány, ekonómiu, manažment, jazykovedu, sociológiu, politológiu, právo, zoológiu, biológiu, ale aj kuchárske knihy**. Veľmi dobre je zastúpená literatúra z oblasti **umenia**, z vydavateľstva Beľyj Gorod. Nachádzajú sa tu hodnotné knihy ako Gotika, Romanskoje isskustvo, Iskusstvo moderna, Stil' žizni, Goroda velikoj Rosii, Russkaja Istorija, Romanovy, ako aj geograficko náučné Zamki mira, Ispanija (Isskustvo), Zamki Japonii, Flot Rossii.

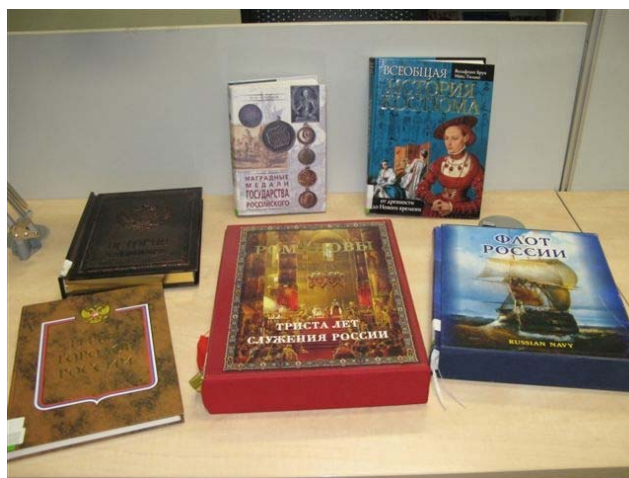
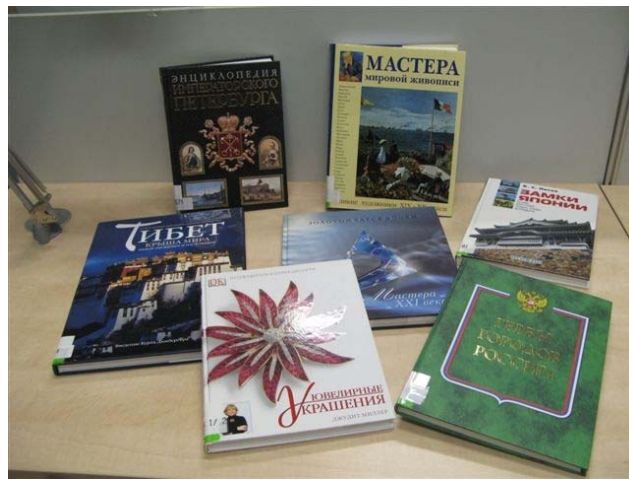
Fond tejto čiastkovej knižnice je doplňovaný podľa potrieb čitateľov. Knihy sú usporiadané podľa medzinárodného desatinného triedenia, zahŕňajúce triedy od 0 po 9.

Špecializovaná zbierka kníh ponúka čitateľom:

- vypožičiavanie kníh prezenčne, ale aj absenčne, s výpožičnou dobou 7 dní s možnosťou predĺženia,
- výstavky ruských autorov a spisovateľov,
- súčasťou ruskej knižnice je aj počítač s napojením na internet, kde používatelia získajú aktuálne informácie o kultúrnom dianí Ruska, na stránke Ruskodnes.

Centrum ruských štúdií je otvorené tak, ako aj UKB denne, od 9.00 do 21.00 hod a v sobotu od 9.00 do 15.00 hod.

V CRŠ sa chystáme aj naďalej pokračovať v aktivitách, ktoré sme prezentovali doteraz, pretože si uvedomujeme, že ruský jazyk zostáva v súčasnosti dôležitým komunikačným nástrojom pre oblasť východnej Európy, hlavne pri vytváraní medzinárodných vzťahov a kontaktov s Ruskom.

Mgr. Soňa Minárová, Mgr. Kristína Šarkanová

ČÍTAME PO ANGLICKY

alebo

WE READ IN ENGLISH

alebo

ROK PÔSOBENIA BRITSKÉHO CENTRA V UKB

Britské centrum v Univerzitnej knižnici v Bratislave v spolupráci s British Council na Slovensku otvorilo 2. októbra 2008 výstavu nových prírastkov pod heslom „Čítame po anglicky alebo we read in English“. Výstava bola otvorená na Barokovom nádvorí knižnice pri príležitosti privítania nového riaditeľa British Council na Slovensku, pána Andrewa Spellsa. Je dôležité pripomenúť, že hlavným cieľom výstavy bolo podporiť čitateľov knižnice, ktorí sa zaujímajú o cudzojazyčnú literatúru.

Presne pred rokom, 2. októbra 2007 sa slávnostne otvorilo Britské centrum v Univerzitnej knižnici v Bratislave.¹⁾ Jeho cieľom je sprístupňovanie knižničných dokumentov, šírenie informácií o Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska, pomoc pri získavaní informácií, podpora vzdelávania a organizovania kultúrnych a vzdelávacích podujatí pre odbornú a laickú verejnosť, ktorá sa zaujíma o britské reálie, anglický jazyk a literatúru. Knižnica Britského centra v súčasnosti pozostáva zo 7747 kníh, časopisov, zvukových a elektronických dokumentov. Knižničný fond sa vďaka tohtoročnému grantu doplnil o ďalšie dokumenty – knihy, periodiká, CD a CD ROM-y. Najzaujímavejšie z 270 učebníc, odborných a beletristických diel a prác z britských reálií sa prezentovali na výstave.

¹⁾ O tejto udalosti sme informovali v minuloročnom čísle Bulletinu UKB. KLEINOVÁ, D. – MEŠKOVÁ, K.: Otvorenie Britského centra v Univerzitnej knižnici v Bratislave. In: Bulletin UKB, (2007), č. 2, s. 5 – 7.

Knihy sa v najbližšom čase štandardne spracujú a budú sa sprístupňovať v Britskom centre pre našich čitateľov.

Ročné pôsobenie Britského centra v Univerzitnej knižnici v Bratislave umožňuje vyhodnotiť prácu tejto knižnice. Napriek počiatočným problémom, spôsobeným personálnym poddimenzovaním pracoviska a problémom, spojeným so spracovaním fondu, ktoré bolo nevyhnutné v záujme dosiahnutia jednotných štandardných postupov pri spracovaní a sprístupňovaní knižničného fondu knižnice, môžeme konštatovať, že centrum získalo povest' dôležitého a čitateľmi obľúbeného pracoviska. Za rok sa požičalo absenčne viac ako 8700 dokumentov, pričom najväčší nárast výpožičiek bol v období školského roka. Okrem absenčných výpožičiek ponúka centrum aj referenčné, konzultačné a poradenské služby. Čitatelia môžu dokumenty študovať aj prezenčne v priestoroch špeciálnej študovne, ktorá je vybavená zariadeniami na sprístupňovanie dokumentov na iných ako papierových médiách – dokumentov na videokazetách, audiokazetách, na CD a DVD, ako aj využívať pri práci s výukovými programami aj rôzne informačné zdroje.

Centrum sa podieľalo na organizovaní Týždňa slovenských knižníc v Univerzitnej knižnici v Bratislave a organizovalo pravidelné stretnutia čitateľského klubu – reading group. Bratislavský klub sa stretol na šiestich stretnutiach, na ktorých účastníci pod vedením skúsených lektoriek diskutovali o vybranom diele. Na pôde centra sa uskutočnilo aj stretnutie absolventov britských univerzít. Postupne sa buduje aj webova stránka centra.

Okrem grantu na nákup knižničného fondu získalo centrum od British Council na Slovensku aj rôzne informačné materiály, ilustračné plagáty a panely.

Britské centrum v Univerzitnej knižnici v Bratislave sa etablovalo na knižnicu so špecifickými službami, s vysokou návštevnosťou, atraktívnym knižničným fondom a zaujímavými podujatiami.

Vyberáme len niektoré tituly:

The Cambridge Companion to British Theatre, 1730–1830 / Edited by Jane Moody and Daniel O'Quinn

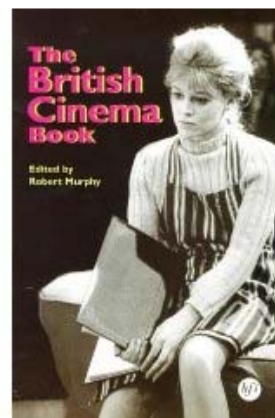
Encyclopedia of traditional British rural sports / editors Tony Collins, John Martin, and Wray Vamplew ; associate editors, John Burnett and Emma Lile.

The English House: English Country Houses & Interiors

Cambridge English Skills Real Listening and Speaking with answers and audio CD 1 – 4 The British Cinema Book

The British Cinema Book / ed. Robert Murphy

The Cambridge Companion to British Theatre, 1730–1830 / Edited by Jane Moody and Daniel O’Quinn

Markéta Bogaczová – Katarína Mešková

PREHĽAD AKCIÍ A PODUJATÍ ORGANIZOVANÝCH ČIASTKOVÝMI KNIŽNICAMI V UKB v roku 2008

Rakúska knižnica

Knižné výstavy:

Alfred Adler

Hugo von Hoffmanstahl

Karl Kraus

Friedrich Torberg

Hermann Broch

Termín konania akcie:

Január

Február

Máj

September

November

Nástenky pri Rakúskom pulte:

Euro 2008

/ propagačná nástenka /

Jún

Neue Bücher

/ propagačný regál s novinkami /

September

Štátny sviatok Dňa rakúskej neutrality Október
/ *propagačná nástenka* /

Autorské čítanie:

René Steininger Apríl
Ivo Schneider Október
/ *akcia v rámci podujatia Rakúsko číta* /
Alexander Peer November
/ *putovné čítanie v rámci programu „Autorenlesung“* /

Exkurzie:

Študenti germanistiky Apríl

Centrum ruských štúdií

Knižné výstavy:

Alexander Nikolajevič Ostrovskij, ruský dramatik Január
Boris Pasternak, ruský spisovateľ Apríl

Britské centrum

Readings group:

Termín konania akcie:

Reading group : William Boyd - Restless Január
(Costa Book Awards 2006)
Reading group : Stef Penney - The Tenderness of Wolves Február
(Costa Book Awards 2006)
Reading group : Reading the City Február
Kiran Desai – Inheritance of Loss
Toby Litt – Corpsing
One City
Underworlds
Reading group : Underworlds: The Hidden City Marec
(The Booktrust London Short Story Competition Anthology)
Reading group : One City Máj
(short story collection : Alexander McCall
Smith Ian Rankin Irvine Welsh)

Reading group: Toby Litt – Corpsing Máj
Výstavy:
 „Čítame po anglicky alebo we read in English „
 September
 „Minulosť a súčasnosť Veľkej Británie“ November-December

Akcie:

Stretnutie študentov, ktorí študovali na anglických univerzitách
 September

Exkurzie:

Exkurzia pracovníkov ostatných Britských
 centier zo Slovenska Február

Exkurzie žiakov s dôrazom na zahraničné centrá UKB Marec

InfoUSA

Knižné výstavy:

Termín konania akcie:

American Presidents: 2008 U.S.Election	Január
The Women History Month	Február
Jazz Appreciation Month	Apríl
New Books / výstava najnovších kníh z daru americkej ambasády/	Apríl
Odrazy/Reflections /otvorenie výstavy Jesiccy Perry a jej študentov/	Máj
New Era of Discovery /výstava plagátov NASA v letnej čítárni/	Jún
Slovensko a Slováci – súvislosti na historických pohľadniciach a fotografiách /výstava SNK Martin o projekte historických fotodokumentov/	Jún
American Film /tematická výstava kníh z fondov InfoUSA/	December

- Výstava fotografií** Ricka Dingusa:
Rick Dingus: Cultural Landscapes Január
- Výstava fotografií, plagátov a kníh:**
African American Murals/Nápisy na múroch Február
- Prednášky:**
- „Celebrate ! Commemorate ! Communicate !“
African American Murals
*/stretnutie s americkou kurátorkou a pedagogičkou
Janeil Engelstad, spojené s prednáškou/* Február
- „Spojené štáty očami cestujúcich a pracujúcich archivárov“
*/stretnutie so študentmi z odboru Archivníctvo na FF UK,
Veronikou Kukučkovou a Pavlom Šipkovským, zážitky
z pobytu v USA/* Marec
- „Americké knižnice očami slovenského knihovníka“
/prednáška Jany Iľavskej o jej ceste po amerických knižniciach/ Apríl
- „After the Pennsylvania Primary“
*/ diskusia k americkým voľbám, moderátor: Keith Hughes
z U.S. ambasády /* Apríl
- „Discussion on U.S.Elections“
*/ diskusia k americkým voľbám, modeátor: Keith Hughes
z U.S. ambasády /* September
- „Michael Moore – od argumentácie k autorskej licenci“
*/ prednáška Mgr. Márie Ferenčuhovej, PhD.,
Filmová a televízna fakulta VŠMU /* Október
- „Hollywoodsky film 50-tych rokov“
*/ prednáška Mgr. Márie Ferenčuhovej, PhD.,
Filmová a televízna fakulta VŠMU /* November
- „Komančové a jejich role v historii Texasu“
/ prednáška cestovateľa a vedca Jiřího Černíka/ November
- Videoprojekcie:**
- John F. Kennedy
/projekcia dokumentárneho filmu/ Január

Jazz. Episode 5: „Swing: Pure Pleasure“ (1935-1937) <i>/5. časť dokumentárneho filmu o histórii jazzu/</i>	Január
Ragtime <i>/projekcia filmu/</i>	Január
The American President, part one: „A Matter of Destiny“ <i>/1. časť dokumentárneho filmu/</i>	Január
The Autobiography of Miss Jane Pittman <i>/projekcia filmu/</i>	Február
Jazz. Episode 6: „Swing: The Velocity of Celebration“ (1937 – 1937) <i>/6. časť dokumentárneho filmu o histórii jazzu/</i>	Február
Jaws <i>/projekcia filmu/</i>	Február
The American President, part two: „ Politics and the Presidency“ <i>/2. časť dokumentárneho filmu/</i>	Marec
Jazz. Episode 7: „Dedicated to Chaos“ (1940 – 1945) <i>/7. časť dokumentárneho filmu o histórii jazzu/</i>	Marec
The American President, part three: „Executive Vision“ <i>/3. časť dokumentárneho filmu/</i>	Apríl
2001: A Space Odyssey <i>/projekcia filmu/</i>	Apríl
Jazz. Episode 8: „ Risk“ (1945 – 1955) <i>/8. časť dokumentárneho filmu o histórii jazzu/</i>	Apríl
The American President, part four: „The Candidate“ <i>/4. časť dokumentárneho filmu/</i>	Máj
Jazz. Episode 9: „The Adventure“ (1955 – 1965) <i>/ 9 .časť dokumentárneho filmu o histórii jazzu/</i>	Máj
The American President, part five: „An Office and Its Powers,“ <i>/5. časť dokumentárneho filmu/</i>	Jún
Jazz.Episode 10: „A Masterpiece by Midnight“ (1960 to the present) <i>/10. časť dokumentárneho filmu o histórii jazzu/</i>	Jún

A Personal Journey with Martin Scorsese through American Movies, part one and part two /1. a 2. časť dokumentárneho filmu/	Jún
The Blues, part one: „Feel Like Going Home“ /1. časť zo 7-dielnej série dokumentárnych filmov o dejinách blues/	September
The Blues, part two: „The Soul of a Man“ /2. časť/	Október
Roger and Me /projekcia filmu/	Október
Bowling for Columbine /projekcia filmu/	Október
Fahrenheit 9/11 /projekcia filmu/	Október
All about Eve /projekcia filmu/	November
Sunset Boulevard /projekcia filmu/	November
Rebel without a Cause /projekcia filmu/	November
Lady from Shanghai /projekcia filmu/	November
Vernon, Florida /projekcia filmu/	December
The Thin Blue Line /projekcia filmu/	December

Markéta Bogaczová – Katarína Mešková

HUDOBNÝ FESTIVAL – VÝSTAVA – dve akcie *hudobného kabinetu Univerzitetnej knižnice v Bratislave*

Od jari do jesene roku 2008 hudobný kabinet intenzívne pracoval na príprave a realizácii viacerých významných akcií určených pre širšiu verejnosť a hudobných knihovníkov slovenských knižníc.

Rada by som spomenula najmä dva významné projekty, ktoré sa po viacmesačnej príprave realizovali v tomto období.

Viva Musica! Festival

V čase od 24. júla do 1. augusta 2008 sa uskutočnil v Bratislave najväčší open air festival klasickej hudby *Viva Musica!* Hlavným organizátorom je OZ ORFEO v spolupráci s BKIS. Podujatia prebiehajú v rámci akcií Kultúrneho leta a hradných slávností Bratislava. Univerzitná knižnica v Bratislave na tohtoročnom festivale participovala v zmysle informačnej podpory a niektorých ďalších činností, podporujúcich programovú dramaturgiu a bola preto prezentovaná ako jeden z partnerov festivalu.

Na Hlavnom námestí a nádvorí Starej radnice v Bratislave odzneli počas deviatich večerov koncerty, ktoré absolútne zaplnili námestie a prilahlé uličky. Šesť z deviatich koncertov malo na tohtoročnom festivale premiéru. Okrem vynikajúcich slovenských interpretov sa predstavili slovenskému publiku napríklad fenomenálna ruská klaviristka Elena Rozanová, argentínska speváčka Sandra Rumolino i americká džezová speváčka Kellye Gray, ktorú sprevádzali slovenskí muzikanti.

Abram Wilson & The Delta Blues

Sandra Rumolino

Americký jazzový trúbkar a vokalista Abram Wilson & The Delta Blues.

Projekt sa predstavili na festivale s novým projektom, ktorý dostal publikum do varu napriek tomu, že jeho dôležitou súčasťou bol príbeh,

prednášaný americkou angličtinou hlavným protagonistom.

Na nádvorí Starej radnice návštevníci mali jedinečnú príležitosť zhladnúť prvý film o Jurajovi Jánošíkovi, nakrútený americkými Slovákami. Jaroslav Siakel' spolu s bratom Danielom roku 1921 vybrali exteriéry v okolí Blatnice vo Veľkej Fatre. Film patril spočiatku medzi najpremietanejšie diela svojej doby, ale záujem oň sa postupne vytratil. Na svoje znovuobjavenie čakal film v majetku producenta Jána Závodného, amerického Slováka, celé desaťročia. Skupina Bashavel film oživila originálnym live sprievodom a to tak sugestívne, že publikum často nevedelo, či sa má smiať alebo plakať. Spojenie sentimentálne a naivne podaného filmového príbehu s originálnou hudobnou rečou muzikantov spôsobili, že účinok bol úžasný.

Umelci na pódiaoch ukázali, že vážna hudba nie je len ušľachtilá nuda, že vynikajúca hudba v podaní skvelých umelcov musí strhnúť i najväčších skeptikov. Standing ovation na všetkých koncertoch hovoril jasnou rečou. Štvrtý ročník festivalu priniesol originálnu dramaturgiu a maximálnu pestrosť. Klasická hudba nebola jedinou líniou, znel tu aj jazz a world music, filmová hudba, hudba z operiet, klavírny recitál a violončelový koncert, záverečný večer bol venovaný pocte Lucianovi Pavarottimu a s obrovským úspechom tu vystúpili mladí slovenskí tenoristi: Pavol Bršlík, Otto Klein a Michal Lehotský. Pri záverečnom koncerte sa na Hlavnom námestí zišli takmer štyri tisícky divákov. Komornejšie podujatia pre náročnejších poslucháčov sa konali na nádvorí Starej radnice, tie populárnejšie pre veľký počet divákov na Hlavnom námestí.

Pavol Bršlík, Otto Klein a Michal Lehotský

Celkovo organizátori odhadli počet poslucháčov festivalových koncertov na 10 000 osôb. Hudba prišla do ulíc za ľuďmi s cieľom, aby ľudia našli cestu k hudbe. Toto krédo sa v miere vrchovatej naplnilo a nás teší, že sme sa mohli stať súčasťou toho úžasného pocitu, ktorý sa po každom koncerte dal prečítať na tvárach poslucháčov.

Univerzitná knižnica v Bratislave zabezpečila notové materiály k večeru venovanému filmovej hudbe Johna Williama, pracovníčky hudobného kabinetu spolupracovali s manažmentom festivalu pri viacerých organizačných a dramaturgických činnostiach.

Storočnica Eugena Suchoňa

Pri príležitosti významného výročia osobnosti slovenskej hudobnej kultúry – Eugena Suchoňa, sme pripravili a zrealizovali tematickú výstavu vo výstavnej sále UKB a komorný koncert v Lisztovej záhrade.

Význam osobnosti Eugena Suchoňa prekračuje hranice Slovenska. Pre našu kultúru je čťou, že bol zaradený do zoznamu osobností kultúrneho dedičstva UNESCO. 1. septembra 2008 prezident SR pán Ivan Gašparovič udelil Eugenovi Suchoňovi Rad Ľudovíta Štúra I. triedy in memoriam.

Sté výročie narodenia Eugena Suchoňa si pripomínajú mnohé kultúrne inštitúcie doma i v zahraničí na nespočetnom množstve akcií a koncertov, kde zaznejú majstrove diela. Z tých najvýznamnejších by som spomenula koncert Mládežníckeho orchestra Európskej únie so *Symfoniou rustickou* pod taktovkou Vladimira Ashkenazyho, *Žalm zeme podkarpatskej* na otváracom koncerte Košickej hudobnej jari v podaní Slovenského filharmonického zboru, Štátnej filharmónie Košice a tenoristu Michala Lehotského, pod vedením Petra Vronského, *Metamorfózy* so Slovenskou filharmóniou a dirigentom Petrom Ferancom alebo hymnickú pieseň *Aká si mi krásna* v podaní anglického zboru Royal Choral Society na festivale Pohoda v Trenčíne. Táto skladba odznela i na výročnom koncerte Medzinárodnej asociácie hudobných centier vo Walese.

Bol realizovaný celý rad výstav, napríklad putovné výstavy prezentujúce E. Suchoňa ako výtvarníka, čo nie je príliš známa skutočnosť, muzikologické konferencie a semináre.

Slovenská pošta vydala roku 2008 poštovú známku v rámci svojho emisného plánu v rade Osobnosti. Kľúčovým motívom je majstrov portrét s podpisom a pozadím v podobe fragmentu organu z bratislavskej Reduty. Jej autorom je akademický maliar Peter Augustovič. V kremnickej mincovni v rámci edície Osobnosti slovenskej hudby vydali príležitostnú sadu mincí. V náklade 3000 kusov predstavuje sada päť nominálov slovenskej meny so špeciálnym žetónom s podobizňou E. Suchoňa a bonusom je CD s ukážkami majstrovej tvorby.

Originálnou prezentáciou svojich zbierkových dokumentov sa rozhodli aj pracovníčky hudobného kabinetu UKB pripojiť k týmto aktivitám na výstave prístupnej širokej verejnosti. V Slovenskom národnom múzeu

od mája 2008 prebieha výstava zameraná na hudobnodramatickú tvorbu skladateľa, ktorý svojou Krútnavou položil základy slovenskej národnej opery. Tento výstavný projekt realizovali Divadelný ústav a SNM – Hudobné múzeum. Popri hlavnej výstave pripravili aj tzv. putovnú výstavu, ktorá má fotodokumentačný charakter a vo viacerých jazykových mutáciách putuje až do konca roku 2008 po mestách Slovenska a viacerých mestách Európy. Túto časť výstavy sme mali možnosť zapožičať a použiť pri našej prezentácii v priestoroch UKB.

Výstavu sme doplnili dokumentmi z našich fondov a predstavili sme na nej viaceré artefakty, knihy, hudobniny, vrátane dvoch vzácných autografov z Ruppeldtovej pozostalosti, nahrávky majstrových diel, zbierku pamätných mincí, ktoré vydala pri tejto príležitosti Mincovňa v Kremnici, kostým Katreny z najnovšej premiéry Krútnavy, ktorá odznela 1. septembra 2008 v réžii Juraja Jakubiska v SND a ďalšie exponáty dokumentačného charakteru, ktoré sú súčasťou zbierkových fondov UKB.

Výstavu otvoril príhovorom k návštevníkom pán PhDr. Dušan Lechner, riaditeľ úseku knižničných činností UKB.

Bolo pre nás veľkou čťou, že pozvanie na vernisáž prijala dcéra majstra Suchoňa, pani Danica Štilichová-Suchoňová s manželom. Prezreli si jednotlivé dokumenty s veľkým záujmom a aj oni nás ubezpečili, že výstava bola pripravená kvalitne a inšpiratívne.

Výstava prebiehala v dňoch 4. – 17. septembra 2008 a jej ohlas bol neočakávaný. Ešte dlho po jej ukončení sme dostávali ponuky na uvedenie výstavy v iných priestoroch, čo žiaľ už nie je možné realizovať. Konzervatórium v Bratislave v týchto dňoch pripravuje podujatie spojené s pomenovaním koncertnej sály školy na Koncertnú sieň Eugena Suchoňa a pri tejto príležitosti nás požiadali o zapožičanie niektorých dokumentov z našich fondov na sprievodnú výstavu. Tak sa naša výstava, samozrejme vo vyselektovanej podobe, posunula na Konzervatórium a pre hudobný kabinet je to opäť dobrý pocit z kvalitne odvedenej práce.

Po vernisáži výstavy sa návštevníci presunuli do Lisztovej záhrady, kde bol pripravený open air komorný koncert v podaní Dámskeho komorného orchestra pod taktovkou Eleny Šarayovej-Kováčovej. V jeho podaní odzneli diela: *Suita z cyklu Obrázky zo Slovenska a Prvá suita pre sláčikový orchester z cyklu Z mladých liet*. V krásnom prostredí a za priaznivého počasia bol koncert nádherným zavŕšením spomienkového podujatia hudobného kabinetu UKB.

Mgr. Dana Drličková

PUBLIKÁCIE VYDANÉ UNIVERZITNOU KNIŽNICOU V BRATISLAVE V ROKU 2008

1. Adresár knižníc a informačných inštitúcií SR. Zost. L. Sedláčková. Bratislava: UKB, 2008. 285 s.

Tlačený adresár je určený používateľom knižnično-informačných služieb. Obsahuje viac ako 600 adries knižníc a informačných pracovísk rôznych typov. V publikácii sa nachádzajú inštitúcie podľa sigiel, zoradené podľa mesta, obce, kde sa nachádzajú, sú tu registre inštitúcií podľa typov knižníc, názvov a skratiek inštitúcií.

2. Bulletin Univerzitetnej knižnice v Bratislave. Zodp. redaktor Tatiana Popová. Bratislava: UKB, 2008. (2 čísla).

Periodikum obsahuje informácie zo seminárov a porád, o činnosti UKB, zaujímavosti zo zahraničia, personálie, ocenenia, kalendár akcií a pod.

3. Hudobná ikonografia na Slovensku. Zborník z 26. seminára hudobných knihovníkov. Zost. Dana Drličková. Bratislava: UKB, 2008, 95 s.

V zborníku sú referáty zamerané na hudobnú ikonografiu a jej súčasný stav na Slovensku, problematiku hudobných prameňov na Slovensku v rokoch 1830 – 1919 z aspektu hudobnej ikonografie, hudobnú ikonografiu v Biblii Martina Luthera, ikonografiou hudobných motívov emblematických tlačí 16. storočia z fondov Univerzitetnej knižnice v Bratislave, notovaný breviár z Prešova z pohľadu hudobnej ikonografie, vzácnu hudobnú pamiatku v Martinčeku, internet a jeho pôsobenie na človeka.

4. KALENDÁR výročí 2009. HUDBA. Zost. Dana Drličková. Bratislava UKB, 2008. 89 s.

Informácia pre širší okruh kultúrnych pracovníkov, redaktorov, dramaturgov o životných jubileách muzikológov, skladateľov, spevákov, inštrumentalistov, pedagógov, hudobných knihovníkov, ale aj významných dramatikov, teoretikov, estetikov a filozofov.

5. Registratúrny poriadok a registratúrny plán Univerzitetnej knižnice v Bratislave. Bratislava: UKB, 2008. 34 s.

Registratúrny poriadok: Úvodné ustanovenie a základné pojmy. Zásielky. Evidencia záznamov v denníku. Vybavovanie spisov. Ukladanie spisov a záznamov. Využívanie registratúry. Vyradňovanie spisov. Prílohy. Registratúrny plán: Riadenie a všeobecná správa. Knižničná

činnosť. Informačné činnosti a technológie. Ekonomika. Hospodársko-technická činnosť.

6. *Studia Bibliographica Posoniensia*. Zost. Miriam Poriezová. Bratislava: UKB, 1/2008. 254 s.

Univerzitná knižnica v Bratislave pripravila v poradí tretie číslo zborníka *Studia Bibliographica Posoniensia*. Zborník obsahuje príspevky z interdisciplinárneho seminára Lekársko – lekárnického spolku Gemerskej župy z historického a knihovníckeho pohľadu, štúdie a recenzie.

7. *Súpis článkov o masmédiách za roky 2007*. Zost. Terézia Kamenická. Bratislava: UKB, 2008. 15 s.

Súpis obsahuje články o masmédiách uverejnené vo vybraných periodikách v roku 2007. Články sú zoradené do piatich tematických skupín, v rámci ktorých sú zoradené chronologicky.

8. *Výročná správa za rok 2007*. Sprac. Tatiana Popová a pracovníci UKB. Bratislava: UKB, 2008. 198 s.

Správa o činnosti knižnice za uplynulé obdobie; poslanie a strednodobé výhľad organizácie, činnosti organizácie, rozpočet, personálne otázky, ciele a prehľad ich plnenia, hodnotenie a analýza vývoja organizácie, hlavné skupiny používateľov.

9. *Výskum organizačnej kultúry (na príklade Univerzitnej knižnice v Bratislave)*. Aut. Anna Lašáková. Bratislava: UKB, 2008. 113. s.

Publikácia pojednáva o základných teoretických východiskách projektu výskumu organizačnej kultúry, výsledkoch výskumu organizačnej kultúry, návrhu zmeny organizačnej kultúry UKB.

Táňa Popová

9. ZASADNUTIE NÁRODNEJ KOMISIE PRE SLUŽBY

Čitateľov Bulletinu UKB pravidelne informujeme o zasadnutiach Národnej komisie pre služby a jej záveroch. Stretnutie sa uskutočňuje raz do roka spravidla vždy v inej knižnici.

9. zasadnutie sa tohto roku uskutočnilo v novej budove Centra vedecko-technických informácií SR na Lamačskej ceste. Ide o prvú budovu knižnice, ktorá bola projektovaná pre potreby knižnice. S jej výstavbou sa začalo v máji 1998, používateľom sa však dala do užívania až takmer po desiatich rokoch výstavby. Budovu využíva nielen CVTI SR na poskytovanie knižnično-informačných služieb, ale slúži aj Ministerstvu školstva SR, konkrétne sekcii vedy a techniky. Zmenila sa zriaďovacia

listina, funkcie a úlohy knižnice. Vzniklo nové pracovisko – Národné centrum pre popularizáciu vedy a techniky v spoločnosti, ktoré má za úlohu vytvárať zázemie na prezentovanie výsledkov výskumu a vývoja, získavať mladých ľudí pre prácu v technických disciplínach a vo výskume, organizovať Týždne vedy a techniky na Slovensku a oceňovať významných vedcov a výskumníkov. Za týmto účelom buduje Národné centrum informačný portál pre výskum, vývoj a inovácie. Súčasťou CVTI SR je aj centrálné pracovisko hodnotenia spôsobilosti organizácií výskumu a vývoja.

Z 23 členov komisie sa 9. zasadnutia sa zúčastnilo 21 členov a 20 hostí, z toho 14 účastníci sú členovia českej komisie pre služby. Kolegovia z českých knižníc využili túto príležitosť na to, aby sa zoznámili s činnosťou slovenskej Národnej komisie pre služby, osobne navštívili dve významné bratislavské knižnice, z ktorých je UKB po rozsiahlej rekonštrukcii a CVTI SR sídli dokonca v novej budove.

Ako je zvykom, hostujúca knižnica oboznámi prítomných s organizačným členením svojej inštitúcie, funkciami, činnosťami a predovšetkým s knižničnými službami. Prítomných členov komisie privítal riaditeľ CVTI SR prof. RNDr. Ján Turňa, CSc. V úvodnej časti predstavila Andrea Putalová už spomínané Národné centrum pre popularizáciu vedy a techniky v spoločnosti, ako aj pilotnú verziu portálu. CVTI SR ako knižnicu predstavovala Terézia Mišovičová. Súčasťou jej vystúpenia bola informácia o histórii výstavby knižnice, priebehu sťahovania knižničných fondov, o rozmiestnení pracovísk, o nových službách a nových technológiách v knižnici.

Na 8. zasadnutí, ktoré sa konalo v júni 2007 v Trnave sa dohodlo, že tohtoročné zasadnutie sa bude venovať trom základným témam. Prijatie novej meny, výpožičky MVS a MMVS a služby typu web 2.0 a knižnice 2.0. Je evidentné, že posledné roky sa významné medzinárodné konferencie, či na Slovensku alebo v Čechách, ako napr. Inforum 2007, CASLIN, niesli sa v znamení webu 2.0 a knižnice 2.0. Viacero vystúpení sa venovalo tejto problematike aj na konferencii pri príležitosti založenia Slovenskej lesníckej a drevárskej knižnice vo Zvolene, čiastočne sa témy dotkli aj niektorí prednášatelia na seminári Slovenskej národnej knižnice v Martine o elektronických službách. Ako konštatovala Jana Je-línková, naša bývalá kolegyňa z UKB, vyrastá nová generácia knihovníkov a informačných pracovníkov, ktorým sú tieto pojmy nielen blízke, ale aj sami sa snažia včleniť do služieb knižníc tieto nové technológie. Zo slovenských knižníc majú blogy len dve, CVTI SR a UKB. Zástupcom knižničných služieb neboli neznáme termíny blog, RSS, mashup, podcast, wikis, folksonómia a pod. K službám spojeným s novými technológiami sa stavajú ale značne rezervovane. Viac zaujali príspevky, ktoré nasledovali po diskusii: Knižničné portály na Slovensku Dariny Janovskej a príspevok Hanuša Hemolu Knižničné portály v Českej republike. Riaditeľ služieb Národní knihovny ČR sa sústredil na tri portály – odborný portál pre knihovníkov, ktorý buduje Národní knihovna ČR <http://knihovnam.nkp.cz>, portál <http://knihovny.cz>, ktorý má za cieľ informovať širokú verejnosť o knižniciach, ich službách a ponúkaných možnostiach. Na tvorbe tohto portálu sa podieľajú okrem veľkých knižníc, ako sú Národní knihovna ČR, Státní technická knihovna, Městská knihovna v Prahe, aj tri menšie knižnice – mestské knižnice v Prostějove a v Třebíči a knižnica s regionálnou funkciou v Žďáři nad Sázavou. Známa služba Ptejte se knihovny má už vlastný portál <http://www.ptejteseknihovny.cz>.

Záver poobedňajšieho programu patrilo Univerzitetnej knižnici v Bratislave. Prehliadka knižnice sa orientovala na nové služby a nové technológie v UKB.

Druhý deň rokovania bol venovaný knižničným poplatkom, zavedeniu eura na Slovensku a úlohám, ktoré pred knižnicami stoja. Darina Janovská v príspevku POS terminál a registračná pokladňa – príprava na duálne zobrazenie eura v SNK, informovala o systéme platieb v SNK. UKB však nejde cestou registračnej pokladne, pripravuje sa komplexný sofistikovaný systém platieb prostredníctvom centrálnej pokladne, ktorá bude napojená cez čitateľské čipové karty na knižničný systém a na reprografické služby.

K téme zavedeniu eura na Slovensku vystúpili dve pracovníčky Národnej banky Slovenska. Vo svojej prezentácii priblížili nielen históriu zavedenia tejto meny v krajinách Európskej únie a v SR, ale sa podrobne venovali aj problematike duálneho zobrazenia. Súčasne predstavili

dokumenty a plagáty k zavedeniu eura a požiadali knižnice, aby im venovali miesto na viditeľných miestach.

Duálne zobrazenie je mimoriadne aktuálnou témou, preto Darina Janovská spolu Janou Gabrielovou zo SNK vydali v č. 8 časopisu Knižnica informáciu o zavedení eura v knižniciach SR ¹⁾. Uviedli tu konkrétne informácie, riešenia a pravidlá, ktoré sa budú uplatňovať v období prechodu na novú menu, ako sú napr. zásady duálneho obehu, zásady konverzného kurzu, pravidlá zaokrúhľovania, predzásobovanie knižníc eurovým obeživom, výmena hotovosti a pod.

Vystúpenie zástupkyň Národnej banky Slovenska podnietilo členov komisie z UKB k tomu, že knižnica a Spolok slovenských knihovníkov Bratislavského kraja spolu s Národnou bankou Slovenska pripravili podobné vystúpenie aj pre knihovníkov Bratislavského kraja. Na túto úlohu sa podujala a výborne sa jej zhostila naša kolegyňa z oddelenia správy archívu a centrálnej knižnice Národnej banky Slovenska Zita Mušutová. 2. júla 2008 sa uskutočnil seminár za veľkej účasti knihovníckej verejnosti. Redakcia časopisu Knižnica sa ponúkla sprístupniť toto vystúpenie širokej čitateľskej verejnosti a v čísle 9 publikovala vystúpenie pod názvom Zavedenie eura v knižniciach ²⁾.

Záverečné vystúpenia sa venovali otázkam medziknižničnej výpožičnej služby. Okrem informácie o plnení aktualizovaných zásad MVS zaujali dve vystúpenia – Predstavenie systému MVS v Regionálnej knižnici v Karvinej Pavlíny Pinkavovej a prezentácia súborného katalógu knižníc, múzeí, galérií, osvetových stredísk Trenčianskeho samosprávneho kraja, ktorý pripravila Mária Špániková.

Na záver sa diskutovalo na tému: čo nové v knižniciach. Univerzitná knižnica v Bratislave sa predstavila digitalizovaným katalógom periodík s možnosťou elektronického objednávanía viazaných periodík a elektronickým spracovaním periodík v systéme Virtua. Odznelo 24 aktuálnych informácií.

Zasadnutia Komisie pre služby sú pre jej členov veľmi inšpiratívne. Výsledky, skúsenosti z iných knižníc ďalej aplikujú v svojej knižnici, so závermi a odporúčaniami oboznamujú svojich spolupracovníkov a nadriadených. Zápisnica zo zasadnutia a všetky prezentácie sú prístupné na stránke Národnej komisie pre služby <http://www.snk.sk/?narodna-komisia-pre-sluzby>.

Dagmar Kleinová

1) GABRIELOVÁ, Jana – JANOVSKÁ, Darina. Zavedenie eura v knižniciach Slovenskej republiky. Knižnica. – Roč. 9, č. 8 (2008), s. 3-5.

2) Mušutová, Zita: Zavedenie eura v knižniciach. Knižnica. – Roč. 8, č. 9 (2008), s. 3-5.

VIEDENĽ 2008 – niekoľko spomienok na seminár

Rakúske knižnice v zahraničí umožňujú širokému okruhu čitateľov a používateľov interkultúrny dialóg. Boli vytvorené v krajinách bývalej strednej a juhovýchodnej Európy pred rokom 1989. Za 20 rokov svojej existencie sa etablovali na odborné knižnice a kultúrne centrá, ktoré ako „satelity“ šíria kultúru a informácie o Rakúsku v zahraničí. V súčasnosti je 52 rakúskych knižníc v 24 krajinách.

V Univerzitetnej knižnici v Bratislave funguje toto centrum od roku 2005. Za pár rokov si svojou činnosťou získalo veľa čitateľov z radov verejnosti, ktorí pravidelne navštevujú UKB a odborné podujatia, organizované týmto centrom.

Knihovníci a pracovníci rakúskych centier sa každý rok stretávajú na pracovných stretnutiach a seminároch, väčšinou na pôde Rakúska. Tento rok sa seminár konal v dňoch 8. 9. 2008 – 19. 9. 2008 v Klosterneuburgu, neďaleko Viedne.

Téma seminára bola „Rakúske dejiny a kultúra v období 18. storočia, obdobie jozefinizmu.“ Organizovala ho, tak isto ako aj po iné roky, pani Dr. Ilona Slawinski, ktorá zastrešuje rakúsky inštitút „Zentrum Ost-/Südosteuropa“.

Odborné prednášky boli spracované podrobne, prednášajúci rozoberali obdobie 18. storočia – osvietenstvo, obdobie pred vládou Jozefa II., politickú situáciu, náboženské problémy atď.

Ďalej sa prednášajúci zamerali na spisovateľov tohto obdobia ako boli Johan Baptist von Alxinger, Joseph Franz Ratschky, Joseph von Sonnenfels, Aloys Blumauer, Johann Pezzl, Pietro Metastasio.

Spomínali sa aj významné hudobné osobnosti vtedajšej doby ako Wolfgang Amadeus Mozart.

Hlavným cieľom seminára bolo podať ucelený prehľad o rakúskej literatúre 18. storočia, pretože o období osvietenstva, habsburskej monarchii, o slobodomurároch atď. sa publikuje veľa. Menej literárnych prameňov nájdeme o spomínaných spisovateľoch, zrejme aj preto, že nie sú tak známi.

Absolvovali sme prehliadku zámku Schönbrunn, zúčastnili sme sa exkurzie v oblasti Rohrau – rodného mesta hudobného skladateľa Josepha Haydna.

Navštívili sme kníhkupectvá, hlavne kníhkupectvo Schaden, s ktorým UKB úzko spolupracuje.

Posledný deň seminára sme mali pracovné stretnutie s pani Reg.-Rätin Christine Dollinger, vedúcou referátu Rakúskych knižníc na mini-

sterstve „Bundesministerium für europäische und internationale Angelegenheiten“.

Cieľom stretnutia bola kontrola úloh z predchádzajúceho seminára, riešenie problémov a vytýčenie nových úloh.

Pre nás sú to hlavne:

- aktualizácia www stránky v rámci Rakúskej knižnice,
- správne vyplňanie formulára „Tätigkeitsbericht,“ (Správa o činnosti Rakúskej knižnice za príslušný rok).

Pani Dollinger nás oboznámila s novinkami na stránke www.oesterreich-bibliotheken.at, ako sú – Jubiläum archiv, Über uns, Wiener Kaffee – Feuilleton a iné.

Táto zahraničná pracovná cesta priniesla veľa zaujímavých a podnetných informácií. Dôležité je informovať nielen čitateľov UKB o novinách z oblasti literatúry, kultúry a politiky, ale významná je aj spätná väzba – informovať pani Slawinski a pani Dollinger, kolegyne z Rakúska a užiť s nimi spolupracovať. Len tak získajú ucelený prehľad o činnosti Rakúskej knižnice v UKB.

Mgr. Soňa Minárová

ROD RÉVAI V SLOVENSKÝCH DEJINÁCH

Medzinárodná konferencia

V poslednom období sa v slovenskej historickej vede pristúpilo k hlbšiemu výskumu šľachty – elitnej vrstvy spoločnosti, ktorá vo svojej vedúcej pozícii, okrem politických a náboženských kruhov, významnou mierou ovplyvňovala aj vzdelanostné a kultúrne prostredie. Takýto uhol pohľadu si zvolili aj organizátori (Slovenská národná knižnica v Martine, Historický ústav Slovenskej akadémie vied v Bratislave a Slovenské národné múzeum v Martine) medzinárodnej vedeckej konferencie *Rod Révai v slovenských dejinách*, ktorá prebehla v dňoch 16.–17. septembra 2008 v priestoroch Turčianskej galérie (bývalý Stoličný dom) v Martine a niekdajšieho révaiovského kaštieľa v Mošovciach.

Révaiovci patrili medzi rody, ktoré sa začali aktívne na našom území angažovať v 16. storočí a do politického života v Uhorsku vstupovali aj v nasledujúcich storočiach s titulom barónov, neskôr grófov a najmä ako dediční župani Turčianskej stolice a významní pozemkoví vlastníci.

Program konferencie bol rozdelený do štyroch tematických blokov, v ktorých odznelo viac ako dvadsať príspevkov z pera historikov, archiárov, knihovníkov, pamiatkarov a pracovníkov múzeí a galérií.

V prvom bloku *Postavenie a majetky Révaiovcov* bol predstavený pôvod a postavenie rodu v stredoveku, jeho erb a jednotliví príslušníci rodových vetiev a ich verejné pôsobenie v politickom a cirkevnom živote v Uhorsku od 16. do 19. storočia. Šírenie reformačných myšlienok v 16. storočí sa dotklo aj uhorskej šľachty, Révaiovcov nevynímajúc, preto sa tejto problematike na konferencii venoval druhý samostatný blok pod názvom *Révaiovci a konfesijná problematika*. V prednesených príspevkoch rezonovali témy konfesijného orientácie a podpory evanjelických duchovných predstaviteľov členmi rodu v 16. a 17. storočí. Osobitne spracované boli aktivity ženských príslušníčiek rodu v tejto oblasti a ich miesto v turčianskych evanjelických dejinách.

Prvý deň konferencie bol zakončený návštevou farského kostola sv. Martina, ako miesta posledného odpočinku viacerých členov rodu a následnou vernisážou výstavy zo zbierok SNM – Múzea A. Kmeťa. Prehliadku kolekcie portrétov a predmetov osobnej povahy doplnila prednáška a rozbor révaiovskej zbierky vo fonde múzea.

Akým dielom prispel tento rod prostredníctvom jednotlivých členov do sféry vzdelanosti a na jeho postoje vo vzťahu k nej, poukázali autori príspevkov v ďalšom bloku *Vzdelanie, kultúrna činnosť a mecenášstvo*. V spektre záujmu sa ocitli témy ako mecenášstvo, literárna tvorba, či angažovanosť príslušníkov rodu na poli národného hnutia. Blok uzavrel rozbor zachovaných rukopisných a grafických exlibrisov.

Záver konferencie bol venovaný *Pamiatkam hmotnej kultúry*. Pozornosť bádateľov sa sústredila na výsledky stavebnej činnosti v Turci, sepulchrálne pamiatky v tejto oblasti, analýzu dobového portrétu a povojnové osudy révaiovských majetkov.

Konferencia priniesla zaujímavý pohľad na rôzne sféry života šľachtického rodu v širších politicko-kultúrnych a spoločenských súvislostiach v priebehu viac ako štyroch storočí, čím naplnila ambíciu osvetliť pôsobenie aristokracie a jej stálej prítomnosti v slovenských dejinách.

Mgr. Míriam Poriezová

KNIIHOVNY SOUČASNOSTI 2008

16. ročník konferencie Knihovny současnosti 2008 charakterizoval veľký počet účastníkov, rad vystavovateľov so zaujímavými ponukami zariadení, technológií a pracovných pomôcok a bohatý odborný program. Konferencia sa konala tradične v Junior centre v Seči pri Chrudimi v dňoch 16. – 18. septembra 2008. Rokmi osvedčeným spôsobom bolo rokovanie rozdelené do troch dní, z toho prvý a tretí deň prebiehalo rokovanie v pléne vo veľkej sále, druhý deň sa rokovalo v sekciách. Súčasťou úvodného rokovania bolo predstavenie piatich nositeľov medaily Z. V. Tobolku za rok 2008.¹⁾

Prvý deň pripravil a riadil rokovanie s nadhľadom a humorom jemu vlastným Vlastimil Ježek. Pre účastníkov z Univerzitnej knižnice v Bratislave boli predovšetkým zaujímavé úvodné prednášky o výstavbe knižníc. Tri knižnice, tri skúsenosti riaditeľiek knižníc – Evy Svobodovej, Ivanky Horákovéj a Ley Prchalovej. Študijná a vedecká knižnica v Hradci Královém sa otvorila v septembri 2008 po niekoľkoročných peripetiách spojených so zmenou zriaďovateľa, výmenou investora, konfliktmi s projektantmi a zhotoviteľmi stavby. Lepšie skúsenosti má Študijná a vedecká knižnica Plzenského kraja, ktorá našla veľkú podporu v meste a v kraji. Knižnica získala a postupne rekonštruovala pre potreby knižnice bývalé kasárne Bory. V roku 2010 oslávi knižnica 60. výročie svojho založenia a dovtedy by mala byť kompletne zrekonštruovaná, vrátane interiérov. Na vyhovujúcu budovu čaká Moravskosliezská vedecká knižnica v Ostrave takmer 60 rokov. V súčasnosti je už vyhlásené výberové konanie na dodávateľa stavby a vzhľadom na výšku investície aj schválenie Európskej komisie. Dokončenie knižnice sa plánuje v roku 2010.

V druhom bloku sa predstavilo niekoľko projektov, napr. projekt európskej integrácie rukopisov ENRICH. O tomto grantovom projekte informoval Zdeněk Uhlíř z Národní knihovny ČR. Zástupcovia pražskej Národní knihovny referovali aj o niekoľkých ďalších projektoch, ktoré pripravila knižnica buď samostatne alebo s ďalšími českými a zahraničnými partnermi. Na konferencii sa prezentoval napr. projekt Manuscriptorium školám ako unikátny zdroj pre výuku alebo projekt webového archívu LiWa. Cestou digitalizácie vzácneho a jedinečného fondu historických dokumentov ide aj Městská knihovna v Prahe v projekte HISPRÁ – záchrana historických pragenzií z fondov Městské knihovny v Prahe. Okrem popisu výberu dokumentov, spôsobu spracovania dokumentov a ich digitalizácie ako i vlastného sprístupnenia v digitálnej knižnici Městské knihovny, zaujal aj spôsob financovania tohto projektu, konkrétne z tzv. nórskeho fondov. Eva Měřínská a Kateřina Vojířová opísali v príspevku tvorbu rozpočtu, vrátane vybudovania nového digitalizačného pracoviska, personálne zabezpečenie projektu a jeho medializáciu. O skúsenostiach s prípravou a realizáciou projektov v Krajskej knižnici v Karlo-

vých Varoch informovala Michaela Kožíšková, projektová manažérka knižnice. Krajská knižnica sídli od decembra 2005 v novej budove, bývalej vojenskej jedálni. Knižnica bola vybudovaná práve vďaka projektu, ktorého realizátorom bol Karlovarský kraj a financie sa získali zo Spoločného regionálneho operačného programu. V krajskej knižnici si vytvorili pozíciu projektového manažéra, ktorý robí monitoring, vyhľadáva finančné zdroje, pripravuje projekty, resp. projektové žiadosti. Zaujímavý príspevok odpovedal na otázky, čo je potrebné urobiť, aby bol projekt úspešný, ale obsahoval aj prehľad o dotačných portáloch a rady, ako pripraviť projektovú žiadosť od výzvy až k podaniu projektu, od formy písania projektovej žiadosti, až po jej obsah – zdôvodnenie projektu, cieľ projektu, väzbu na strategické dokumenty, rozpočet, publicitu, výstupy vrátane vlastnej realizácie projektu.

Všetky tri sekcie rokovania na druhý deň boli zaujímavé. Rozhodnúť sa medzi Informačnými technológiami, Súčasnými problémami akvizície v českých knižniciach a sekciou nazvanou Knihovníkum více práce... nebolo jednoduché. Rozhodnutie padlo na tretiu sekciu, možno aj vďaka provokatívnemu sloganu, známemu predovšetkým starším knihovníkom. Táto sekcia mala aj najviac účastníkov. Program, plný podnetov, pripravili a moderovali dve pracovníčky Státní technické knihovny, Radka Římanová a Štěpánka Žižková. Nové služby a pracovné postupy prezentovali všetky typy knižníc, od veľkých vedeckých knižníc, ako je Státní technická knihovna, Národní knihovna ČR, akademické knižnice, menšie mestské knižnice až po špeciálne knižnice.

S problémom usporiadania voľne prístupného fondu sa musela Univerzitná knižnica v Bratislave vysporiadať počas prestavby knižnice. Rozhodnutiu o výbere systému predchádzala analýza triedenia, ktoré sa používa v UKB a v iných knižniciach na Slovensku, v Čechách a v Nemecku. O to bol zaujímavejší príspevok Radky Římanovej na tému Library of Congress Classification pre Národnú technickú knižnicu. Budova Národnej technickej knižnice v Prahe-Dejvicích je po mnohých desaťročiach prvou budovou v Prahe, ktorá je určená pre knižnicu. V tejto budove majú byť umiestnené kompletne fondy Státní technické knihovny, Ústrednej knižnice VŠCHT a časť fondov knižníc fakúlt ČVUT. Podľa projektu má byť umiestnených vo voľnom výbere do 600 tisíc knižničných jednotiek. Pri hľadaní najvhodnejšieho systému sa uvažovalo o polytematickom štruktúrovanom heslári, MDT, konspekte a klasifikácii Kongresovej knižnice. Autorka v príspevku porovnávala jednotlivé systémy, zdôvodňovala rozhodnutie vybrať triedenie Kongresovej knižnice, v závere popísala aj vlastný postup prípravy dokumentov do voľného výberu.

Aj v malej knižnici musia riešiť stavanie knižničného fondu. V knižniciach Masarykovej univerzity stavajú fond systematicky podľa MDT. Overený, ale pre čitateľov komplikovaný systém, sa rozhodla Ústredná knižnica Fakulty sociálnych štúdií nadľahčiť farebnými signa-

túrami. Dagmar Richi Čerňová zdôraznila, že systém bol vytvorený primárne pre knižnicu s odborným knižničným fondom, v záujme spríjemniť a zjednodušiť cestu používateľa v knižnici.

Spríjemniť, zjednodušiť a zlacniť sa môže komunikácia nielen s knižnicou, ale aj medzi zamestnancami knižnice. O tom presvedčil Hanuš Karpíšek z Knižnice Antonína Marka v Turnove v príspevku venovanom instantnej komunikácii v knižnici. Okrem jednoduchého vysvetlenia pojmov, čo je instantná komunikácia, Instat messeging, ISQ, skype, nástroje instantných komunikátorov, zameril sa predovšetkým na praktickú realizáciu tejto služby v Turnovskej knižnici. Používajú dve siete zároveň a to ISQ a skype. Službu využívajú nielen používatelia knižnice, ale sa používa predovšetkým na internú komunikáciu. Knižnica má okrem hlavnej budovy 5 pobočiek v obciach mimo mesta a práve vzhľadom na veľký počet pracovísk sa využitie systému instantnej komunikácie ukazuje ako ideálne riešenie vzhľadom na prevádzkové potreby knižnice.

Ďalšia skupina príspevkov pod spoločným heslom Ako získať a udržať si knihovníka, sa zamerala na prácu s ľudskými zdrojmi. Odznela tu zaujímavá informácia Zdenky Kloučkovej zo STK o pilotnom projekte Tretia kariéra. Ide o dvojročný projekt spolufinancovaný Európskym sociálnym fondom na celoživotné vzdelávanie a zlepšenie podmienok na trhu práce pre cieľovú skupinu päťdesiatnikov a vyššie ročníky. Aj príspevok Veď to môže robiť každý... Aleny Matuszkovej sa vzťahoval na problematiku personálnej práce v knižnici, konkrétne na získavanie zamestnancov do služieb vysokoškolskej knižnice. Ako vyberať nových zamestnancov a ako si ich udržať, ako ich motivovať. A. Matuszková zhrnula to, s čím zápasia služby vo všetkých typoch knižníc a to nielen českých. Kvalifikovaní a schopní zamestnanci právom očakávajú zodpovedajúci plat. Rozdiel medzi našimi a zahraničnými knižnicami nie je veľký, rozdiel je v pohľade na ne a v spoločenskom uznaní a finančnom ohodnotení knihovníkov.

Sú naše výberové konania diskriminačné? – pýtala sa v ďalšom príspevku riaditeľka Knižnice mesta Olomouc Lenka Prucková. Opísala postup pri vyhlásení výberového konania na voľnú pozíciu, prípravu a priebeh výberového konania spolu s návrhom, ako dodržať zákony, predovšetkým antidiskriminačný zákon a pritom prijať do knižnice takých zamestnancov, „ktorí dajú knižnici svoj mozog a svoje srdce“.

Tradične zaujal Vladimír Karen, ktorý s Janou Machonskou predstavili nadstavbové nástroje. O e-časopisoch a e-knihách v centrálnom katalógu Karlovej univerzity referovala Irena Baranayová z Ústavu výpočtovej techniky tejto univerzity. Podľa vzoru Vedeckej knižnice v Olomouci, ktorá sa rozhodla sprístupniť záznamy predplatených časopisov z databáz v katalógu knižnice s prelinkovaním do daného konkrétneho časopisu, rozhodli sa aj na Karlovej univerzite vyskúšať tento postup.

Odborný tím vyriešil už rad problémov, treba ešte doriešiť problematiku vzdialeného prístupu k elektronickým zdrojom cez centrálny katalóg.

Z poobedňajšieho programu uvádzame ešte správu Iva Brožka o novom automatizovanom knižničnom systéme, príspevky Marie Balíkovej a Edity Lichtenbergovej, týkajúce sa národných autorít a katalogizačných pravidiel. Nedá nám nespomenúť vystúpenie Marie Balíkovej a Heleny Dvořákovéj o projekte TOC – o obohatení bibliografických záznamov o obálky a obsahy dokumentov. Projekt je reakciou na otázku, aká je úloha knižničných katalógov v súčasnom informačnom prostredí a či katalógy obstoja v konkurencii Googlu a iných vyhľadávacích strojov. O projekte, na ktorom sa zúčastňuje Národní knihovna ČR, Moravská zemská knihovna a Vědecká knihovna v Olomouci sa dosť popísalo, najmä preto, že ide o kooperačný projekt a pred jeho realizáciou bolo potrebné vyriešiť rad autorskoprávnych problémov. V čase konferencie mali čitatelia k dispozícii takmer 17 tisíc naskenovaných obsahov a obálok českých odborných a vedeckých titulov. Ako zdôraznila prednášateľka, na obohatenie bibliografických záznamov reagovali čitatelia veľmi pozitívne a ukázalo sa, že projektom TOC zareagovali knihovníci adekvátnym spôsobom na požiadavky čitateľov. V duchu hesla sekcie sa niesol aj posledný príspevok Evy Svobodovej a Danuše Vyoráľkovej na tému Koľko práce knižniciam pridáva súborný katalóg ČR? Autorky sa pozreli na súborný katalóg ČR očami prispievajúcich knihovníkov a knižníc. Správca Súborného katalógu ČR si váži prácu a ochoty spolupracovať a si je vedomý toho, koľko problémov musia spolupracujúce knižnice vyriešiť, koľko nových vecí sa musia naučiť a koľko času a úsilia musia na to vynaložiť.

Tretí deň rokovania sa niesol v znamení témy čítanie. Ako sa číta u nás a inde prof. Jiřího Trávnička z Ústavu pre českú literatúru AV ČR, Kde a ako hľadajú odborné informácie vysokoškolskí študenti a vyučujúci Ludmily Slezákovéj z Knižnice Univerzity v Olomouci, Ako študenti čítajú – analýza Ireny Prázovej o výskume čitateľov, používateľov informačných inštitúcií so zameraním na študentov – to boli len niektoré z veľmi zaujímavých príspevkov. Závety sociologických analýz výskumov čítania, analýz vyhodnotení prieskumov a ankiet nie sú pre knihovníkov novinkou. Tlačené médium je stále primárnym zdrojom informácií, študenti na vysokých školách uprednostňujú české zdroje, neprejavujú záujem o odborné časopisy. Málo pracujú s odbornými databázami a nadštandardné služby databáz využívajú zriedkavo. Vysoké percento respondentov nevie, v ktorých databázach hľadať potrebné informácie, ktoré databázy existujú, resp. že vôbec existujú.

Čitateľské aktivity sú podmienené aj čitateľskými návykmi, čitateľskou gramotnosťou, typom a mierou vplyvov. Preto sú tak dôležité programy na podporu čítania. Zlata Houšková z Národní knihovny ČR porovnávala české a medzinárodné projekty na podporu čítania. Nad mnohými projektmi má gesciu Národní knihovna ČR. Na webovej stránke

knižnice <http://knihovnam.nkp.cz>, v informáciách pre knižnice – odborné činnosti a poradenstvo, sú linky na jednotlivé projekty na podporu čítania, na domáce a zahraničné inštitúcie, odkazy na prieskumy čítania, vrátane Výskumu súčasného stavu a úrovne čítania v SR <http://www.litcentrum.sk/citanie> .

Konferencia Knihovny súčasnosti je najnavštevovanejšou českou knižničkou konferenciou. 16. ročníka sa zúčastnilo 311 účastníkov, 40 vystavovateľov, odznelo 65 príspevkov, z toho 16 príspevkov bolo z Národnej knihovny ČR, 17 príspevkov z vedeckých a krajských knižníc, 16 z akademických knižníc. Pri registrácii dostali účastníci zborník z konferencie ²⁾, ktorý bude prístupný, podobne ako zborníky z predchádzajúcich dvoch ročníkov, na webovej stránke SDRUK-u <http://www.sdruk.cz/>. Podrobnú správu z konferencie nájdú záujemcovia v elektronickom periodiku Ikaros. ³⁾

Príspevky presvedčili účastníkov konferencie, že knižnice v ČR spolupracujú, podieľajú sa na spoločných projektoch, spoločne postupujú pri lobovaní a pri dosiahnutí spoločného cieľa. Konferencia Knihovny súčasnosti je vždy inšpiratívna. Účastníci odchádzajú z tohto podujatia nabití novými nápadmi, podnetmi a potvrdením si, že zamestnanie knihovníka má zmysel a opodstatnenie.

Poznámky:

- 1) Medaila je pomenovaná po Zdeňkovi Václavovi Tobolkovi (1874-1951), ktorého pozná knižnička obec ako autora pravidiel popisu prvotlačí, tzv. Knihopisu a ako zakladateľa Štátnej knižničky školy.
- 2) Knihovny súčasnosti: sborník z 16. konferencie, konané ve dnech 16.-18. září v Seči u Chrudimi. – Brno : Sdružení knihoven ČR, [2008]-. ISBN 978-80-86249-49-0 .
- 3) Brožek, Aleš; Kotrlová, Jindřiška; Skolková, Linda. Zpráva z konference Knihovny současnosti 2008. *Ikaros* [online]. 2008, roč. 12, č. 10 [cit. 2008-10-07]. Dostupný na World Wide Web: <<http://www.ikaros.cz/node/5027>>. URN-NBN:cz-ik5027. ISSN 1212-5075.

Dagmar Kleinová – Jana Sochorová

DUCHOVNÉ BOHATSTVO VÝCHODNÉHO SLOVENSKA

Odborný seminár, 32. – 24. september 2008, Štátna vedecká knižnica v Prešove

V dňoch 23. – 24. septembra 2008 sa konal v priestoroch Štátnej vedeckej knižnice v Prešove odborný seminár venovaný duchovnému bohatstvu východného Slovenska so zameraním na knižnú kultúru. Voľne nadviazal na seminár z roku 2006, z ktorého vyšiel zborník *Z minulosti a súčasnosti knižnej kultúry Prešova* (Prešov, 2007).

Seminár otvorila 23. septembra krátkym príhovorom riaditeľka ŠVK Prešov Mgr. Valéria Zavadská a privítala účastníkov v zrekonštruovaných priestoroch knižnice. Spomedzi referujúcich vystúpila prvá PhDr. Janka Petőczová, CSc. zo SAV v Bratislave s príspevkom *Hudobniny a hudobná kultúra obdobia renesancie a baroka v šarišských mestách*. Predstavila zachované hudobné pamiatky predovšetkým z Bardejova, Prešova a významné osobnosti hudobného života na Šariši (Zachariáš Zarevúcky, Leonard Stöckel). Príspevok doplnila aj hudobnými nahrávkami. Mgr. Gabriel Szeghy z Archívu mesta Košíc informoval o *Kronike grécko-katolíckej farnosti v Košiciach a starých tlačiach*. Predstavil prítomným rukopisnú kroniku obsahujúcu záznamy z rokov 1850 – 1994 z formálneho, jazykového a obsahového hľadiska a súčasne upozornil aj na ostatné staré tlače farskej knižnice a na jej celkový stav. Mgr. Vladimír Olejník z Levoče hovoril v príspevku *Jezuitské kroniky na Spiši* o štyroch kronikách Spoločnosti Ježišovej (SJ) z obdobia 17. a 18. storočia, podrobne rozobral najstaršiu z nich Synopsa dejín jezuitskej rezidencie SJ v Spišskej Kapitule. Mgr. Jana Žumárová sa pokúsila vo výťahu zo svojej diplomovej práce o *Rekonštrukciu historickej rodovej knižnice Berzeviciovcov vo fonde ŠA Prešov*. Na základe dostupných súpisov a katalógov priblížila obsah knižnice rodiny, súčasťou ktorej boli, popri tlačených a rukopisných knihách, separátne tlače, periodiká, letáky, plagáty i korešpondencia. Osobitne upozornila na vlastné diela Teodora, Pavla a Edmunda Berzeviciovcov. PhDr. Jozef Šelepec zo ŠVK v Prešove oboznámil v referáte *Dovoz kníh z Ruska do Uhorska v 18. storočí* prítomných s problematikou čulého dovozu kníh v tomto období, predmetom ktorého bola predovšetkým náboženská a školská literatúra. Jej objednávateľmi boli Srbi v Uhorsku. Mgr. Mária Bôbová zo ŠVK v Banskej Bystrici vystúpila s príspevkom *Knihy a ich majitelia: súvislosti medzi Banskou Bystricou a Prešovom*. Upozornila na tlače troch prešovských osobností (Ezechiel Hebsacher, Imrich Forgáč, Ján Sextius) nachádzajúce sa vo fonde ŠVK Banská Bystrica. PaDr. Patrik Derfiňák z Prešovskej univerzity hovoril o *Révaioucoch – rodine kníhkupcov z Prešova*, sústredil sa najmä na osobnosť obchodníka Samuela Révaia, ktorý spolu so svojimi príbuznými vybudoval významný rodinný podnik s viacerými pobočkami v Uhorsku i zahraničí. Prvý deň

seminára uzavrela Mgr. Marcela Domenová zo ŠVK v Prešove. Vo svojom príspevku *Vergilius v historických knižniciach mesta Prešov* sa venovala zachovaným tlačiam rímskeho autora Publia Vergilia Mara z hľadiska počtu, miesta vydania a jazyka zachovaných vydání.

Druhý deň odborného seminára otvorila Katarína Pekařová z Univerzitetnej knižnice v Bratislave s referátom *Prešov a východné Slovensko v pripravovanej Bibliografii almanachov, ročeniek a zborníkov na Slovensku 1701 – 1918*. V prvej časti načrtla prítomným zastúpenie prameňov vzťahujúcich sa k Prešovu v testovanej databáze a ukázala prácu s ňou, v druhej časti hovorila o prírodovedcoch východného Slovenska a ich produkcii na stránkach Ročenky bratislavského a prírodovedného spolku. Mgr. Kamila Fircáková, bývalá pracovníčka Univerzitetnej knižnice v Bratislave, vystúpila s príspevkom *Ročenka Széchényiho kruhu ako artefakt i prameň k dejinám knižnej kultúry v Prešove*. Podala vyčerpávajúci prehľad o dejinách, cieľoch, členoch spolku, jeho účasti na šírení maďarskej kultúry a jazyka v službách maďarizácie a rozobrala ročenku spolku z formálneho i obsahového hľadiska. Mgr. Viktor Szabó z Prešova predstavil *Vybrané osobnosti uhorskej politiky v období „dualizmu“ vo fondoch ŠVK v Prešove*. Zameril sa na biografie, periodiká, pamätné listy, korešpondenciu a prejavy viacerých osobností (Lajos Kossuth, István Széchényi, Lajos Deák) z autorského, predmetového, typografického hľadiska, na základe posesorských údajov, dedikácií, ex librisov a pod.

V bloku príspevkov, zaoberajúcich sa periodikami na východnom Slovensku, vystúpil PhDr. Ján Džujko z Prešovskej univerzity s referátom *Šarišské hlasy (1919–1920)*. Tento týždenník – prvé po slovensky písané noviny v Prešove po roku 1918 – sa venovali predovšetkým domácim hospodárskym a kultúrnym udalostiam. Posledné číslo vyšlo v Prešove v lete roku 1920. Pod názvom *Gazdovské noviny* vychádzali naďalej až do roku 1938. *Zlomové dejinné udalosti na stránkach prešovského týždenníka Šariš (1930–1938)* vybral vo svojom príspevku PhDr. Peter Koval', PhD. z Prešovskej univerzity. Tento týždenník, spočiatku apolitický, orientovaný najmä na hospodársky život, sa nevyhýbal ani komentárom domácich i zahraničných politických udalostí, ktoré v nasledujúcich rokoch získavali v novinách stále väčší priestor. Od obranného charakteru vo vzťahu k Československej republike prešli noviny po októbri 1938 na stranu autonomistov. Posledné číslo týždenníka vyšlo na Vianoce 1938. Posledným prednášajúcim bola PhDr. Mária Nachrajová zo ŠVK v Prešove, ktorá vystúpila s príspevkom *Periodiká ruskej a ukrajinskej emigrácie vo fondoch ŠVK v Prešove*. Upozornila na výsledky výskumu v tejto oblasti, na vydané české a slovenské bibliografie. Všimla si periodiká, ktoré vychádzali v rokoch 1919 – 1945 na území Československa a osobitne Slovenska (19 titulov) a v zahraničí (Varšava, Paríž, Belehrad).

V závere sa organizátori seminára poďakovali všetkým prítomným prednášajúcim i hosťom a vyslovili zámer vydať zo seminára zborník ako i pokračovať v organizovaní podobných seminárov aj v budúcnosti.

Mgr. Bronislava Svobodová

HUDOBNÉ KNIHOVNÍCTVO V JUBILEJNOM ROKU EUGENA SUCHOŇA

(Hudba prekonáva bariéry)

28. odborný seminár hudobných knihovníkov, 24. 9. – 26. 9. 2008

Hlavný organizátor: Univerzitná knižnica v Bratislave

Spoluorganizátori: Verejná knižnica Jána Bocatia v Košiciach, Slovenská národná knižnica v Martine, Slovenská národná skupina IAML, Spolok slovenských knihovníkov.

Chairman: Mgr. Dana Drličková, hudobný kabinet UKB

Seminár tento rok pripravila UKB, ako hlavný organizátor na pozvanie Verejnej knižnice Jána Bocatia v priestoroch hudobného oddelenia v historickej časti mesta. Prvý deň bol už tradične venovaný plenárnemu zasadnutiu Slovenskej národnej skupiny IAML, ktorého programom bolo: správa o činnosti za rok 2007, správa o hospodárení, správy o činnosti jednotlivých komisií, informácie o činnosti ČNS IAML, plán činnosti, diskusia a rôzne. V súčasnosti je v SNS IAML registrovaných 8 veľkých a 8 malých členov. Vystúpili Mestská knižnica v Bratislave a Žilinská knižnica v Žiline. Správa o činnosti SNS je prekladaná do anglického jazyka a bude uverejnená vo Fontes Artis Musicae.

Na zasadnutí sa zúčastnila zástupkyňa ČNS IAML, Mgr. Zuzana Petrášková z Národnej knihovny v Prahe a informovala nás jednak o činnosti ČNS, ako i o medzinárodnom zasadnutí IAML, ktoré sa konalo tohto roku v Neapoli. Slovenské knižnice na medzinárodnom kongrese, žiaľ, nemali svojho zástupcu. V budúcom roku sa bude kongres IAML konať v Amsterdame, jeho program bude zverejnený na web stránke IAML.

O kultúrnu bodku prvého dňa sa postaralo pozvanie na prezentáciu knihy a gotického umenia za účasti autorky Márie Spoločníkovej: Sancta Elisabeta Cassoviensis, ktoré sa uskutočnilo v priestoroch hostiteľskej knižnice.

V ďalších dvoch dňoch už bežal odborný program seminára, ktorý pripravila komisia pre hudobné knižnice pri SNS IAML a SSK. Sekretariát komisie sídli v UKB. Na seminároch sa pravidelne zúčastňujú pracovníci hudobných oddelení verejných knižníc, knižníc hudobných škôl, hudobných archívov a múzeí ako i ďalších inštitúcií, ktoré na špecializovaných pracoviskách archivujú a sprístupňujú zbierky hudobných dokumentov. Tento rok sa na seminári zúčastnilo vyše 40 kolegyň a kolegov z celého Slovenska. Veľmi nás to potešilo, najmä vzhľadom na klesajúci záujem kompetentných inštitúcií o tento špecifický druh knižničných služieb. Zatiaľ môžeme hovoriť najmä o postupnej stagnácii, redukcii, v menšej miere o likvidácii hudobných oddelení, a to z dôvodu veľmi jednoduchého – nedostatok finančných prostriedkov často stačí pokryť len prioritné služby verejných knižníc na jednej strane a na strane druhej, postupujúca a veľmi dravá digitalizácia a internet spôsobujú klesajúci záujem používateľov o tento druh služieb. Aj z týchto dôvodov sme si s potešením vypočuli príhovory našich vzácnych hostí: PhDr. Kláry Kernerovej, riaditeľky VKJB v Košiciach a PhDr. Dušana Lechnera, riaditeľa úseku knižničných činností UKB, v ktorých nás ubezpečili o svojej podpore a pomoci pri riešení uvedených problémov. Z Ministerstva kultúry SR prijala naše pozvanie na seminár pani Mgr. Monika Lopušanová, ktorá je rovnako presvedčená o opodstatnenosti pokračovať v úsilí o zachovanie hudobných oddelení a ponúkla nám svoju pomoc v rámci možností jej profesionálneho pôsobenia.

Tematické zameranie tohtoročného seminára sme vybrali v súvislosti s prebiehajúcimi aktivitami, spojenými s významným výročím Eugena Suchoňa, a to aj v širšom kontexte, s akcentáciou na dejiny slovenskej opernej tvorby a postavenie slovenskej hudobnej kultúry ako súčasti európskeho kultúrneho dedičstva. Druhý blok prednášok bol venovaný aktuálnym príspevkom k situácii hudobného knihovníctva, záverečný deň bol program zameraný na praktické prezentácie aktivít jednotlivých pracovísk, ktoré predniesli kolegyne a kolegovia z oslovených knižníc a múzeí.

- Prvú ťažiskovú prednášku venovanú *Osobnosti a dielu Eugena Suchoňa v dokumentoch a písomnostiach*, uviedla PhDr. Lýdia Urbančíková, významná muzikologička, dramaturgička a publicistka, pôsobiaca v Košiciach. Vo svojej prednáške fundovane a kriticky zhodnotila súčasný stav dokumentačného a faktografického spracovania života a tvorby Eugena Suchoňa. Upozornila na stále absentujúce kritické vydanie autorových diel a na rozhlasové záznamy, ktoré majú vysokú dokumentačnú a faktografickú hodnotu a čakajú na odborné spracovanie. Prostredníctvom originálnych nahrávok prezentovala rozhovor s majstrom z roku 1975, čím kvalitne spestrila a ilustrovala svoju prednášku. Jej analýza osobnosti a tvorby skladateľa bola mimoriadne vyčerpávajúca, priniesla viaceré nové poznatky a napriek väčšiemu rozsahu prednášky zaujala a bola veľmi podnetná.

- PhDr. Mgr. Edita Marenčinová, muzikologička, hudobná kritička a pedagogička na Konzervatóriu v Košiciach je uznávanou expertkou na hudobné divadlo, so špecifickým zameraním na hudobné divadlo v Košiciach. Jej prednáška bola venovaná *Kontextom slovenskej opery, koreňom, súčasnosti a jej miestu v rámci európskej hudobnej kultúry*. Ako dlhoročná pedagogička a muzikologička bola na dôverne známej pôde a jej ponor do sveta slovenskej opery, počínajúc Jánom Levoslavom Bellom až po operné diela autorov súčasnosti, priniesol exaktnú historickú analýzu a viaceré nové pohľady. Špecifikom jej prednášky bol hodnotiaci prístup k jednotlivým inscenáciám Suchoňovej Krútnavy. Ako Košičanka akcentovala najmä prínosy košických divadelných inscenácií. Rovnako ako predchádzajúca prednášateľka, upozorňuje na množstvo archívnych materiálov, a to i z východoslovenského regiónu, ktoré čakajú na odborné a kritické spracovanie.
- PaedDr. Mgr. art. Peter Hochel, PhD., mladý slovenský pedagóg, klavirista, hudobný skladateľ a ja dodám – charizmatičký prednášateľ, uchoпил svoju tému *Slovenská hudba ako súčasť európskeho kultúrneho dedičstva* absolútne bazálne a novátorsky. Unavenú pozornosť poslucháčov prebral ako švihnutím čarovného prútika, prednášal „live“, s nasadením a nadšením. Slovenskú hudobnú kultúru o nič „neokradol“, od Veľkomoravskej ríše sa prepracoval až po klasicizmus a jeho odborná fundovanosť bola obdivuhodná.

Obsahovému rozboru jednotlivých nosných prednášok sa na tomto mieste nie je potrebné ďalej venovať. Ich rozsah bol neplánovane široký a v neskrátenej podobe budú publikované v zborníku, ktorého vydavateľom bude Univerzitná knižnica v Bratislave.

Nasledovali kratšie referáty pracovníčok knižníc: *O súčasnej situácii hudobného knihovníctva* (Mgr. Dana Drličková, UKB), *prezentácia údajov získaných zo štatistík hudobných oddelení za sledované obdobie* (Jana Pražienková, UKB), *Aktivity a činnosť SNS IAML* (PhDr. Anna Kucianová, SNK v Martine); referáty o aktivitách pracovníčok oslovených knižníc, ktoré súvisia s ich prácou so znevýhodnenými skupinami obyvateľov (Hela Brezovská – Krajská knižnica Karola Kmeťku v Nitre, Ľubica Ďuríková – Turčianska knižnica v Martine, Anna Benáková – Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave, Bronislava Voleková – Krajská knižnica Ľudovíta Štúra vo Zvolene, Zita Müllerová – Tekovská knižnica v Leviciach).

K rozhodnutiu zahrnúť do programu seminára referáty uvedených kolegyň ma priviedlo spracovanie každoročných štatistík činnosti verejných knižníc. Za rok 2007 som dospela k číslu 723 kolektívnych podujatí, pri ktorých boli využité hudobné dokumenty knižníc. Pri špecifikáciách týchto podujatí bolo zrejmé, že najčastejšími skupinami recipientov sú tzv. znevýhodnené skupiny obyvateľstva: nevidiaci a slabozrakí, deti i dospelí s mentálnym postihnutím, dôchodcovia, vozíčkari, žiaci špeciálnych škôl a pod. Akcie, ktoré pre nich tieto pracovníčky pripravujú, by bolo chybou

odbaviť číslom pri hodnotení činnosti. Všetky kolegyně nám ukázali, že to, čo týmto ľuďom poskytujú, je ďaleko viac ako čiarka v štatistike. Pri viacerých opisoch sme sa neubránili dojatiu; kto nemá podobnú skúsenosť, ťažko pochopí, aká je napríklad vďačnosť mentálne postihnutých detí za pozornosť, empatiu a v neposlednom rade za estetický hudobný zážitok, ktorý im tieto zle zaplatené, ale citovo bohaté a milé kolegyně – knihovníčky poskytujú. Aj to je práca hudobného knihovníka, slová lásky od postihnu-tého dieťaťa by mali počuť tí, ktorí rozdeľujú štátny rozpočet... ďalšie slová sú zbytočné...

Záverečný deň seminára začal tradične exkurziou v hudobnom oddelení knižnice a pokračoval prehliadkou Dómu sv. Alžbety a historického organu, spojenou so zaujímavou prednáškou košického regeneračného o jeho osudoch ako i o organových dielňach na Slovensku. Národná kultúrna pamiatka Dóm sv. Alžbety v Košiciach, je najväčším kostolom na Slovensku a zároveň najvýchodnejšou gotickou katedrálou Európy. Dóm ukrýva vzácny interiér, najmä krídlový oltár sv. Alžbety, pozostávajúci zo 48 gotických malieb a sôch a mnohé ďalšie vzácne artefakty. Trojmanuálový organ postavila firma Rieger-Kloss Krnov v roku 1969. Moderný nástroj s elektrickou traktúrou bol umiestnený do staršej neogotickej skrine z konca 19. storočia. Pôvodný organ bol postavený roku 1896 v Pécsi organárom Józsefom Angsterom, v novom nástroji boli z neho použité drevené registre a niektoré kovové píšťaly v prospekte. Ako monumentálne a krásne znie organová hudba na tomto nástroji, sme sa mohli presvedčiť predchádzajúci večer na koncerte, organizovanom v rámci 38. medzinárodného organového festivalu Ivana Sokola. Španielsky organista Juan Maria Pedrero predviedol diela Johanna Sebastiana Bacha, Maxa Regera a Jesúsa Guridi. Hudobný zážitok z koncertu v takomto prostredí bol úžasný.

Prednášky, ktoré nasledovali po prehliadke Dómu, prezentovali niektoré aktivity hudobných múzeí:

- PhDr. Bernadetta Kiczková z Múzea Spiša v Markušovciach nás oboznámila so zaujímavými *Aktivitami Múzea Spiša v expozícii klávesových hudobných nástrojov*. Expozícia organov a klávesových nástrojov slovenskej proveniencie sa nachádza v rokokovom letohrádku Dardanely. Okrem expozičnej a výskumnej činnosti pripravujú pre svojich návštevníkov viaceré podujatia, najmä koncerty, na ktorých využívajú aj funkčné exponáty.
- Mgr. Imrich Šimig zo ŠVK – Literárne a hudobné múzeum v Banskej Bystrici vystúpil s prednáškou *Prezentačné aktivity ŠVK – LHM pre znevýhodnené skupiny návštevníkov*. Predstavil projekty ako Priestor pre všetkých, Priestor bez bariér a z posledného obdobia Otvorený priestor. V rámci týchto projektov sa realizovali tvorivé dielne, arteterapia, muzikoterapia a ďalšie, ktoré nie vždy využívali hudobné kontexty, ale ich cieľom je integrácia znevýhodnených návštevníkov do spoloč-

nosti. Svoj príspevok poňal komplexnejšie z toho dôvodu, že LHM nie je pracovisko prezentujúce len hudobné aktivity.

- Žiaľ, časová tieseň nám neumožnila prezentovať prednášku Mgr. art. Tatiany Pirnikovej PhD. z Prešovskej univerzity. Prednášateľka sa nemohla osobne zúčastniť a poskytla organizátorom DVD nosič obsahujúci prezentáciu na tému: *Dieťa v centre záujmu skladateľa a pedagóga/ Hudobné projekty Juraja Hatríka pre deti a možnosti ich realizácie*. Dúfame, že sa nám podarí toto DVD umiestniť ako prílohu k pripravovanému zborníku zo seminára.

28. seminár hudobných knihovníkov si trúfam hodnotiť ako mimoriadne kvalitný. Najlepším dôkazom sú pozitívne ohlasy kolegýň, ktoré sa na ňom zúčastnili, ako i pochvalné slová pána riaditeľa PhDr. Dušana Lechnera a pani riaditeľky PhDr. Kláry Kernerovej. Pripraviť podujatie takéhoto rozsahu a vysokej kvality je práca náročná a vyčerpávajúca. Všetci organizátori túto úlohu tento rok zvládli.

Pani riaditeľke Kernerovej osobitne, ako i všetkým kolegyniam a kolegom z Verejnej knižnice Jána Bocatia v Košiciach patrí naša vďaka za pomoc a kvalitnú podporu pri realizácii nášho stretnutia a v neposlednom rade za výborný sprievodný program.

Budúci rok, ak všetko vyjde, ako má, navštívime mesto Trenčín.

Mgr. Dana Drličková

PRÍSTUP K DOKUMENTOM EURÓPSKEJ ÚNIE

4. novembra 2008 usporiadala Informačná kancelária Európskeho parlamentu na Slovensku 2. ročník seminára pre knihovníkov pod názvom Prístup k dokumentom Európskej únie v Európskom informačnom centre v Bratislave.

Cieľom seminára bolo priblížiť zástupcom jednotlivých inštitúcií spôsob ako získavať dokumenty a informácie z databáz európskych inštitúcií, ako napríklad z Európskeho parlamentu a Európskej komisie, informácie z oblasti práva z databázy EurLex atď.

Na úvod seminára vystúpil Robert Hajšel, riaditeľ Informačnej kancelárie Európskeho parlamentu na Slovensku, ktorý účastníkom v otváracom príhovore predstavil aktivity Informačnej kancelárie, uviedol najzaujímavejšie témy seminárov a konferencií, ktorým sa v priebehu roka venovala Kancelária a zároveň poskytol aj informácie o Európskom informačnom centre.

Zuzana Hruščová z Informačnej kancelárie Európskeho parlamentu sa zaoberala Európskou úniou, historickými etapami jej vzniku, hlavnými inštitúciami a ich právomocami.

Mária Kravuláková z Informačnej kancelárie Európskeho parlamentu na Slovensku upozornila na prístup k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie, pretože, na základe článku 255 Zmluvy zakladajúcej Európske spoločenstvo, má každý občan Únie právo na prístup k týmto dokumentom. Dokumenty zverejnené v papierovej alebo elektronickej verzii sú priamo prístupné verejnosti. Inštitúcie Európskej únie poskytujú pomoc pri získavaní informácií o svojich aktivitách prostredníctvom publikácií, štúdií, správ, letákov, internetových stránok a sietí na šírenie informácií a kontaktov. Európsky vestník Európskych spoločenstiev je k dispozícii v papierovej aj elektronickej verzii v jedenástich úradných jazykoch Únie. Množstvo dokumentov je priamo prístupných v elektronickej verzii na internetových stránkach inštitúcií. Tieto stránky sú bezplatné, možno ich konzultovať v jedenástich úradných jazykoch Únie, a to buď priamo alebo cez spoločný portál Európa. Prednášajúca uviedla príklady dokumentov priamo prístupných na internete, a to sú programy a zápisnice zo schôdzí Komisie, stanoviská Európskeho parlamentu k legislatívnym návrhom predloženým Komisiou, predbežné programy schôdzí Rady, výborov a skupín.

Internetové stránky, ktoré umožňujú prístup k viacerým databázam:

- **EUR-Lex** – prístup k úradnému vestníku a platnej legislatíve EÚ,
- **CELEX** – databáza umožňujúca vyhľadávanie dokumentov, týkajúcich sa priamo Spoločenstva, legislatívy a prípadového práva - platený prístup,
- **Prelex** – databáza medziinštitucionálnych postupov – plnotextová báza,
- **OEIL** – databáza Európskeho parlamentu, ktorá obsahuje informácie o legislatívnych iniciatívach v Únii,
- **TED** – internetová verzia príloh úradného vestníka.

V prípade, že dokument inštitúcie nebol zverejnený, môže byť sprístupnený na požiadanie, bez žiadosti odôvodňovať záujem. Ako pomoc pri hľadaní dokumentu slúžia registre, napr.: názvy dokumentov, dátum vydania, autor a referenčné číslo, ktoré sú prístupné na internete. Žiadosť musí byť písomná a elektronické formuláre sú k dispozícii na internete. Prístup k dokumentom je vo väčšine bezplatný, avšak ak má dokument viac ako 20 strán formátu A4, pri zaslaní sa vyžaduje poplatok 10 EUR plus 0,03 EUR za stranu. Odmietnuť žiadosť o prístup k dokumentom môžu inštitúcie z dôvodu ochrany dokumentov.

PhDr. Mária Harachová z Európskeho dokumentačného centra, pôsobiaceho v Centre vedecko-technických informácií SR, sa zaoberala otázkami informačných zdrojov a služieb zameraných na Európsku úniu.

PhDr. Anna Bágelová z Európskeho dokumentačného centra Právnickej fakulty Univerzity Komenského sa venovala prístupu k právu Európskej únie a konkrétnejšie sústredila pozornosť účastníkov seminára na databázu EUR-Lex/CeLex, ktorá poskytuje prístup k zbierke právnych dokumentov Európskej únie. Je sprístupnená online, v 20 jazykoch EÚ, zadarmo a aktualizuje sa denne. Správcom tejto databázy je Úrad pre publikácie v Luxemburgu. Databáza umožňuje hľadať v šiestich základných zbierkach, ako sú zmluvy, medzinárodné dohody, platné predpisy, prípravné akty, judikatúra a parlamentné otázky. Okrem tohto je v databáze je možné nájsť aj ďalšie informácie o rozpočte Európskej únie, o európskom práve, register inštitúcií, výber z nových dokumentov a pod.

Podujatie organizované Informačnou kanceláriou Európskeho parlamentu na Slovensku splnilo svoj cieľ a v rámci neformálnej diskusie bola možnosť dozvedieť sa o Európskom informačnom centre.

Táňa Popová

PROBLEMATIKA HISTORICKÝCH A VZÁCNÝCH KNIŽNÍCH FONDŮ

V dňoch 5. – 6. 11. 2008 sa konal v Olomouci 17. ročník konferencie venovanej výskumu dejín knižnej kultúry pod názvom **Problematika historických a vzácných knižných fondů**. Podujatie, ktoré usporiadala Vědecká knihovna v Olomouci (ďalej VKOL) a Sdružení knihoven České republiky sa konalo v zrekonštruovaných priestoroch historickej budovy Arcidiecézního muzea.

Bohatý program ponúkol široký diapazón príspevkov a prezentácií odborníkov z Čiech, Slovenska i Maďarska, zaoberajúcich sa výskumom v oblasti dejín knižnej kultúry, histórie, či príbuzných disciplín.

Konferenciu otvorila a zúčastnených privítala riaditeľka VKOL Ing. Hana Študentová. Vo vzťahu k výskumu vývoja a osudov knižných zbierok a jednotlivín odzneli príspevky: *Osobné knižnice slovenských žien v 19. storočí* (P. Sabov), *Knihy p. Vojtěcha Srby v kroměřížském zámeckém knihovním fondu* (C. Měsíc), *Knihy Mikuláše Pázmanyje v olomoucké knihovně* (E. Kovács), *Et bibliothecae habent sua fata – Knižnica arcibiskupského gymnázia v Trnave* (E. Juríková, N. Sipekiová) a *O torzu jedné knihy* (J. Štefan, A. Šebestová).

Tematike postoja cirkevných rádov ku knihám sa venovali referáty: *Jezuitské a piaristické učebnice ve sbírkách Pedagogického muzea J. A. K. v Praze* (M. Šustová), *Jak františkánské řády nakládali s církevně zakázanými knihami* (M. Bajger).

Na metodické a praktické problémy elektronického spracovania a sprístupnenia historických knižničných fondov sa orientovali štyri prezentácie: *Kompatibilita, interoperabilita formátu MARC-TEI a katalogizace starých tisků* (J. Kašparová), *Katalogizace Mollovy mapové sbírky* (J. Dufka), *Internetová databáze kramářských tisků* (I. Bydžovská), *České dějiny v portálu Kramerius: dilemata výběru a zachování* (F. Vrbenská) a *Pokračování Knihopisu českých a slovenských tisků* (J. Andrlé).

Na špecifické typy dokumentov, ich charakteristiky a zastúpenie v zbierkach sa zamerali autori v príspevkoch: *Kalendáře 19. století* (Z. Bosáková), *Nové prvotisky – etiam etiamque* (J. Krušínský), *Atlasy Claudia Ptolemaia VKOL do roku 1550* (J. Glonek) a *Mapová sbírka Moravské zemské knihovny* (J. Heilandová).

Dva pohľady na vydavateľsko-kníhkupeckú činnosť v 18. storočí na území Bratislavy a Trnavy osvetlili referáty *Jezuitské vydavateľsko-kníhkupecké katalógy* (M. Poriezová) a *Anton Löwe a jeho aktivity na knižnom trhu v Bratislave 18. storočia* (P. Bulková).

Svojím obsahom i zameraním na intersdisciplinárne aspekty výskumu dejín knižnej kultúry, dejín práva a etnológie zaujali referáty: *Proces s Lazarem Abelesem* (L. Novotný) a *Dejiny etnológie a historické knižničné fondy* (I. Zmeták). V tomto duchu pokračoval i jazykovedný príspevok *Červenkův žaltář (1562) a jeho význam pro Kralickou bibli* (R. Dittmann).

Humanistické kronikárstvo ako fenomén a jeho uplatnenie na historickom území Českého kráľovstva spolu s obsahovými špecifikami mestských kroník sa stalo námetom pre príspevok *Kroniky českých měst z období raného novověku* (M. Tošnerová).

Ako doplnok bohatého programu konferencie usporiadateľa pozvali účastníkov na nesmierne zaujímavú a kvalitne pripravenú výstavu portolánového (námorného) atlasu zo 16. storočia vystavenú v átriu Uměleckého centra Univerzity Palackého.

Konferencia priniesla mnoho podnetných informácií z oblasti výskumu dejín knižnej kultúry u našich českých kolegov a prezentované príspevky načrtli i viaceré zaujímavé otázky nielen v teoretickej, ale aj praktickej rovine.

Mgr. Miriam Poriezová, Mgr. Petronela Bulková

BALNEOGRAFIA V DEJINÁCH KNIŽNEJ KULTÚRY SLOVENSKA

Medzinárodný seminár

Tohtoročný odborný seminár z oblasti knižnej kultúry mal netradičný prívlastok – medzinárodný. Hostil v našom významnom kúpeľnom mestečku, Trenčianskych Tepliciach, nielen odborných pracovníkov, zastrešených organizáciami, ktoré tento seminár už niekoľko desaťročí usporadúvajú (Slovenská národná knižnica – Národný bibliografický ústav, Historický ústav SAV, Slovenská historická spoločnosť pri SAV – sekcia pre dejiny knižnej kultúry a bibliografická sekcia komisie pre historické knižné fondy Spolku slovenských knihovníkov), ale i prednášateľov zo zahraničia a to dvoch z Česka a dvoch z Rumunska.

Seminár otvorila PhDr. Klára Komorová zo SNK v Martine a zaželala mu zdarný priebeh. Prvým bodom programu bola pietna spomienka na PhDr. Máriu Vierikovou, bývalú kolegyňu a pracovníčku viacerých významných knihovníckych inštitúcií, o.i. Univerzitetnej knižnice a Lyceálnej knižnice v Bratislave, autorku odborných štúdií a členku viacerých významných knihovníckych združení, ktorá odišla z našich radov v tomto roku. Na jej pamiatku prehovorili PhDr. Eva Frimmová, CSc. a PaedDr., doc. Miloš Kovačka, DrSc. Prítomní si ju uctili minútou ticha.

Ďalším bodom programu bol príhovor M. Kovačku, ktorý ako riaditeľ Národného bibliografického ústavu SNK v Martine referoval o činnosti ústavu v uplynulom roku, o dosiahnutých výsledkoch, predstavil vydané publikácie a oboznámil nás s plánom aktivít na budúci kalendárny rok. Za významnú udalosť označil najmä pripravované zasadnutie medzinárodnej organizácie ABDOS-e. V, ktoré sa bude konať v máji tohto roku na Slovensku v SNK v Martine.

Ako naznačuje jeho názov, seminár bol orientovaný na dejiny kúpeľníctva a kúpeľov na Slovensku od najstarších čias až po súčasnosť. K tejto širokej a bohatej téme si pripravilo 43 autorov 40 prednášok, ktoré predniesli v limite maximálne 15 minút, niektorí prednášku prezentovali zároveň i formou pover-point. Všetky prednášky nie je možné v tomto krátkom príspevku spomenúť, budú vydané v zborníku *Kniha 2008*.

Univerzitnú knižnicu na tomto seminári reprezentovali tieto pracovníčky so svojimi štúdiami:

- Pekařová Katarína: Príspevok k dejinám kúpeľov na Slovensku v druhej polovici 19. storočia (Liečivé vody a kúpele v publikačných aktivitách prírodovedných a lekárskejších spolkov),

- Kurucová Livia – Svobodová Bronislava: Kúpele v inzerátoch (uverejnených na stránkach Ročenky uhorského Karpatského spolku),
- Fircáková Kamila: Adam Trajan – Benešovský a jeho Chválospev na piešťanské kúpele (Saluberrimae Pistinienses thermae) z roku 1642,
- Pytlová Zlatica: Kúpele Trenčianske Teplice v premenách času,
- Okoličányová Vlasta: Krátky opis trenčianskych kúpeľov z pera chirurga a kúpeľného majstra Karola Seidlera z konca 18. storočia.

Téma balneografie sa ukázala ako veľmi bohatá a zaujímavá, o čom svedčia aj ďalšie prednášky, ktoré sa venovali významným osobnostiam balneografie a výskumom liečivých vôd a prameňov, zachytených v rôznych cestopisoch, literárnych prameňoch, dizertáciách, korešpondencii, kalendároch, dobových prameňoch a historických dokumentoch. Zastúpenie balneografie vo svojich fondoch prezentovali i zástupcovia knižníc z viacerých slovenských miest – Martina, Košíc, Banskej Bystrice, Nitry či Dolného Kubína. Veľmi zaujímavou bola prezentácia Trenčianskych Teplíc a významných slovenských kúpeľných miest na starých pohľadniciach. Viaceré príspevky boli venované kúpeľom jednotlivých miest, napr. v bývalej Bratislavskej stolici podľa Mateja Bela, Piešťanom, Štubni, Turčianskym Tepliciam, Herľanom, Sobranciam, Košiciam a ich okoliu, Banskej Bystrici, Skleným Tepliciam, Vyhňam, Santovke, Dudinciam i zaniknutým kúpeľom v Želovciach – Šošári a i.

Zahraniční hostia prispeli prednáškami:

- Marečková Marie: Veřejné lázně a proměny hygienického stereotypu v 19. století,
- Pumprla Václav: Digitalizovaná databáze českých, slovenských a zahraničních knihopisných autorů,
- Mârza-Selecká Eva – Mârza Iacob: Príspevok k dejinám balneografie v Sedmohradsku: Vasile Papp (1789-1842).

Jazykovému charakteru lekárskeho rád a ponaučení v predpisovnom období sa venovala Jana Skladaná a sémantickým okruhom kúpeľníctva a liečiteľstva v slovnej zásobe Historického slovníka slovenského jazyka sa zaoberala Elena Krásnovská.

Účasť na tomto dobre zorganizovanom seminári, s mnohými kvalitnými prednáškami prehĺbila naše vedomosti z oblasti liečivých prameňov a dejín kúpeľníctva a ak by bol k dispozícii čarovný prútik, iste by sme si pobyt seminárny radi predĺžili o pobyt liečebný či relaxačný; snáď bude aspoň predmetom našich úvah pri plánovaní budúcich dovolení.

Vlasta Okoličányová, prom. knih.

DIGITALIZÁCIA KULTÚRNEHO DEDIČSTVA EÚ' 2008

V dňoch 27. a 28. novembra 2008, na sklonku polročného predsedníctva EÚ, usporiadalo francúzske Ministerstvo kultúry a komunikácie medzinárodnú konferenciu Digitalizácia kultúrneho dedičstva (Numérisation du patrimoine culturel). V múzeu Branly neďaleko Eiffelovky sa zišlo vyše 600 akreditovaných expertov a predstaviteľov rôznych oblastí kultúry a vzdelávania.

Obr. 1 Pohľad na múzeum Branly

Účastníkov privítal prezident múzea Stéphane MARTIN, ktorý poukázal na súlad francúzskej stratégie digitalizácie so zámermi EÚ. Po pozdrave ministerky kultúry Christine ALBANEL sa o slovo prihlásila poslankyňa Európskeho parlamentu Marie-Hélène DESCAMPS, ktorá zdôraznila tri základné princípy – *jednotná Európa vo svojej rôznorodosti, prístup ku kultúrnemu dedičstvu pre všetkých a rešpektovanie*

autorských práv. Odborný program konferencie uviedol Horst FORSTER (DG Information society and media, EC). Konštatoval, že 20. novembra 2008 sa zavŕšila prvá etapa výstavby európskej digitálnej knižnice. Spustil sa prototyp Europeana, ktorý umožnil prístup k vyše 2 miliónom objektom kultúrneho dedičstva, nachádzajúcim sa na území celej Európy. Zapojilo sa vyše 150 inštitúcií z 20 krajín EÚ. Neočakávaný záujem, ktorý vyvrcholil asi 5 miliónov prístupov za minútu, prekročil projektované parametre, až spôsobil dočasné odstavenie systému. Europeana sa podľa toho stala „obeťou vlastného úspechu“. Komisia hodlá pokračovať v podpore projektu a v období 2009 – 2010 investuje ďalších 119 miliónov eur. Medzi aktuálne problémy patrí nekompatibilita metaúdajov, ktorá spôsobuje problémy pri importe záznamov do centrálného registra. Zlepšenie sa očakáva od zriadenia/poverenia a zapojenia národných a/alebo doménových **kultúrnych agregátorov**, ktorí by v primeranej hierarchii konsolidovali metaúdaje lokálnych inštitúcií a obojsmerne optimalizovali tok údajov tak, aby sa centrum v budúcnosti nezahľcovalo. H. FORSTER poukázal na pretrvávajúcu potrebu intenzívnej digitalizácie kultúrnych objektov a zdôraznil význam budovania centier excelentnosti, nevyhnutnosť špecializácie a delby práce medzi jednotlivými krajinami. Prítomní potleskom ocenili výzvu, aby kultúrne objekty, pôvodne voľne prístupné, zostali voľne prístupnými aj v digitálnej forme. V Europeane však treba implementovať správu autorských práv. Diskutuje sa o dvoch modeloch: buď získanie hromadnej licencie alebo prepájanie k vlastníkom obsahu. Osobitne sa rieši problém osirelých a tzv. „out of print“ diel. Zaostáva alebo chýba jednotná legislatíva, ktorá by zabezpečila potrebné výnimky pre knižnice. Vzorom by mohli byť autorské zákony vo Francúzsku, Maďarsku alebo Dánsku. V súčasnosti sa uzatvorilo pripomenkovanie „Zelenej knihy o autorských právach v digitálnom prostredí“. Predpokladá sa ďalší rozvoj funkcionality portálu: mal by byť plne multilingválny, využívať sémantické webové technológie, poskytovať automatický preklad a rozvinutú interakciu s používateľom. Hľadá sa model na dlhodobé udržanie Europeany, ktorá je v súčasnosti financovaná cez projekty EÚ. Na podporu rozvoja a prežitia sa založila nadácia EDL Foundation, ktorá združuje všetkých „veľkých hráčov“ v oblasti digitalizácie, vrátane nadnárodných združení (CENL, CERL, LIBER, MICHAEL).

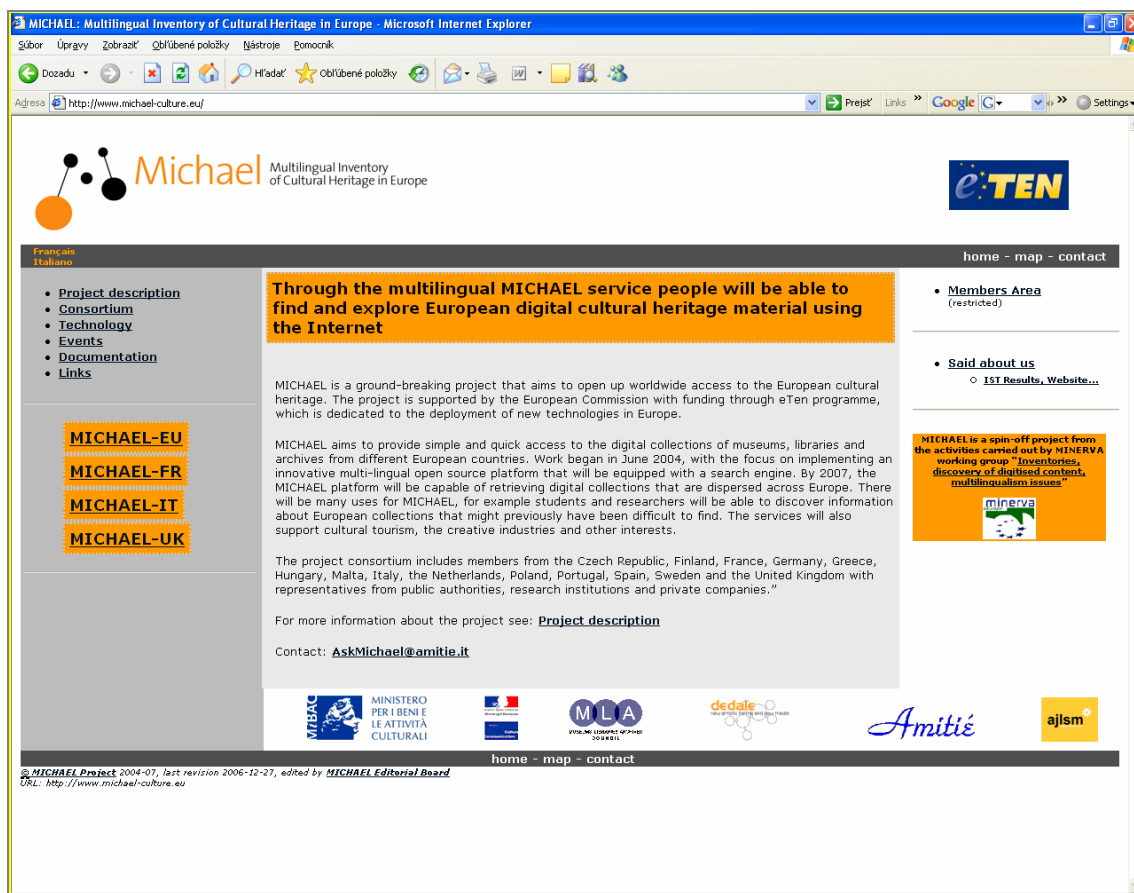

Obr. 2 „A predsa sa netočí! „

Konferencia pokračovala prvou programovou sekciou: **Európska digitálna knižnica (La bibliothèque numérique européenne).**

Elisabeth NIGGEMANN a Jill COUSINS (European Digital Library Foundation, NL) v príspevku *Europeanana.eu: vízia sa stala skutočnosťou (Europeanana.eu: une vision devenue réalité)* prezentovali genézu a výsledky projektu Európskej digitálnej knižnice (EDL), ktorý sa riešil v rámci EÚ programu Digitálne knižnice 2010. Sledovali sa tri strategické ciele na zabezpečenie väčšej dostupnosti európskeho kultúrneho a vedeckého dedičstva: digitalizácia, konzervovanie a sprístupnenie. Europeanana je koncipovaná ako spoločný multilingválny bod na on-line prístup k distribuovanému digitálnemu obsahu. Konštatovalo sa, že pre veľký úspech je portál takmer nedostupný („...*success too big – we have to put it down!*“), čo sa potvrdilo aj počas prezentácie. Predpokladom budúceho úspechu je okrem iného – vytvorenie dôvery medzi inštitúciami, posilnenie koalície tých, čo chcú prispieť, zlepšenie organizačnej štruktúry a riešenie interoperability a štandardizácie na úrovni jednotlivých domén. Po roku 2011 sa predpokladá zmiešané podielové financovanie portálu. V roku 2009 sa začína v nadväznosti na Europeanu riešiť 6 nových projektov (Europeanana content, ...). Snahou je uplatniť najnovšie teórie v praxi (objektový model,

multilingválne sémantické siete, ...), pričom sa pozornosť sústreďí najmä na štandardizáciu a komunikáciu digitálneho obsahu.

Obr. 3 www.michael-culture.eu

Rossella CAFFO z Centra pre súborné katalógy (Ministerio per i beni e le attività culturali, IT) najskôr predstavila projekt *MICHAEL: európsky navigátor k digitalizovaným kultúrnym zbierkam (MICHAEL: un guide européen des collections culturelles numérisées)* a následne prezentovala medzivládnu kultúrnu iniciatívu *Sieť MINERVA: aktívna spolupráca (Le réseau MINERVA: la coopération en action)*. Portál MICHAEL je na rozdiel od Europeany koncipovaný hierarchicky a orientovaný na digitálne zbierky (nie objekty). Použitý model dovoľuje mapovanie a opis zbierok, inštitúcií, projektov, služieb a produktov. V súčasnosti portál pokrýva a poskytuje multilingválny prístup v 16 jazykoch k 10 000 zbierkam zo 4000 inštitúcií. Projekt vznikol z talianskej iniciatívy a ujal sa v sieti Minerva, vďaka ktorej pretrvávajú ambície na udržanie tohto predchodcu Europeany a hľadajú sa cesty na integráciu oboch riešení. Na podporu trvalo udržateľného rozvoja sa založila Asociácia Michael Culture, ktorá je otvorená pre všetky zúčastnené inštitúcie (vrátane UKB). Sieť MINERVA – Ministerial network for Valorising Activities in Digitisation, bola výsled-

kom rovnomenného úspešného projektu pod talianskym vedením, ktorý sa zamerlal na harmonizáciu postupov v oblasti digitalizácie kultúrneho dedičstva. Výstupom projektu je, okrem iného, rad cenných metodických materiálov, príručiek ako aj výročné prehľadové štúdie. Pripravuje sa založenie asociácie Minerva.net, ktorá by mala nadviazať na aktivity doposiaľ realizované v rámci projektu. V odpovedi na otázku z pléna *Aký je rozdiel medzi Europeanou a MICHAELOM*, Rosella CAFFO podčiarkla, že v tomto prípade ide o mapovanie zbierok (nemusia byť všetky on-line) ako aj ďalších entít a zabezpečenie funkcie doménového a regionálneho agregátora aj vo väzbe na Europeanu. Na prezentácie európskych portálov nadväzoval programový blok **Národné portály kultúry (Des portails culturels nationaux)**.

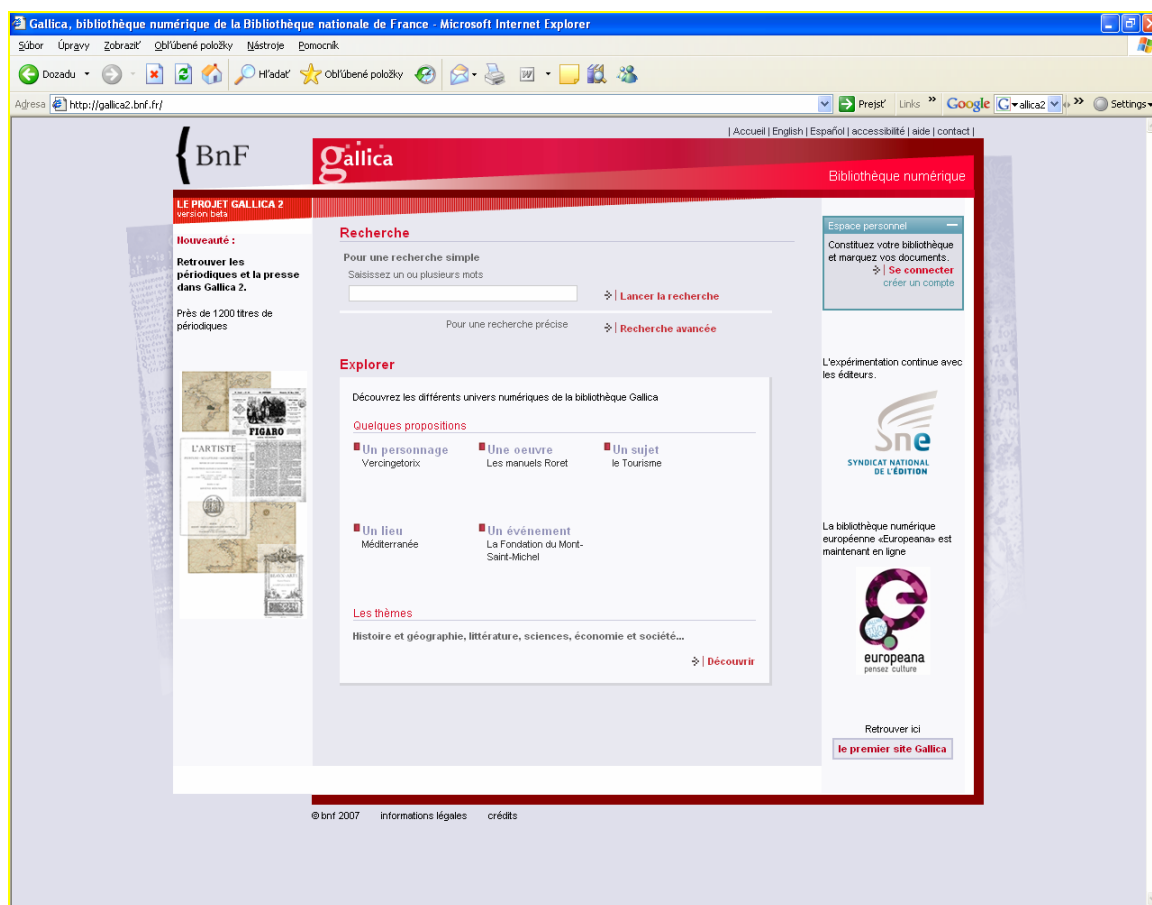
Monika HAGEDORN-SAUPE (Stiftung Preußischer Kulturbesitz, DE) prezentovala *Nemecký portál Knížnice, Archívy, múzea – BAM (Le portail allemand Bibliothèques, Archives, Musées – BAM)*. Projekt sa rieši od roku 2007 s podporou nemeckej spoločnosti na podporu výskumu DFG. V súčasnosti obsahuje záznamy 40 miliónov digitálnych objektov alebo odkazov, napríklad aj centrálny register digitalizovaných tlačí. BAM sa považuje za základ nemeckej digitálnej knižnice digitalizovaných a digitálnych kultúrnych objektov („*Wir sind auf dem guten Weg!*“).

Anna CONTICELLO z Centra pre informatizáciu kultúry (Ministerio per i beni e le attività culturali, IT) predstavila *Taliansky portál Cultura-Italia.it (Le portail italien CulturaItalia.it)*. Projekt vznikol na podporu EDL a MICHAEL a opiera sa o výsledky projektu Minerva. Centrum uzatvára s jednotlivými poskytovateľmi údajov zmluvy na automatický zber metaúdajov, podmienkou je implementácia OAI PMH. Používa sa vlastný aplikačný profil PICO. Ako súčasť portálu sa budujú 4 troj-úrovňové tezaury WHO, WHAT, WHERE a WHEN. Portál plní funkciu národného kultúrneho agregátora.

Jack MEURISSE (Ministère de la Culture et de la Communication, FR) prezentoval *Francúzsky portál Culture.fr/Collections (Le portail français Culture.fr/Collections)*. V súčasnosti mapuje 250 zbierok z rôznych oblastí kultúry. Pri prieskume možno aplikovať kultúrne fazety (architektúra, archeológia, ...) a filtre QUI, OU a QUAND. Žiaľ, aj v tomto prípade zlyhala on-line komunikácia, čo signalizuje, že už súčasné pilotné digitálne aplikácie vyžadujú podstatne výkonnejšiu (nákladnejšiu?) IKT infraštruktúru, než sa oficiálne predpokladá a deklaruje.

Druhá programová sekcia konferencie sa zamerlala na **Obsah v sieti (Contenus en réseau)**. V digitálnom svete predstavuje pre používateľa obsah kontinuum bez ohľadu na fyzické umiestnenie jednotlivých častí. Digitalizačné aktivity nesmú zostať izolované, treba ich plánovať a realizovať v rámci regionálnych, národných a európskych programov a stratégií.

Programový blok **BnF a INA, partneri Europeany (BnF et INA, partenaires d'Europeana)** uviedol Arnaud BEAUFORT (Bibliothèque nationale de France, FR) prezentáciou projektu *Gallica 2, stav pokroku (Gallica 2, état d'avancement)*. Digitálna Gallica, založená v roku 1997, v súčasnosti obsahuje 80 000 diel, 80 miliónov obrázkov a 2000 titulov periodík (predstavuje to 50% obsahu Europeany). Na tvorbe digitálnych objektov sa podieľajú mnohé pamäťové inštitúcie. Hľadajú a skúšajú sa riešenia na správu autorských práv chránených diel (bez exkluzivity a komercie). Na bežne listovanie je prístup voľný. Uvažuje sa s rozšírením o pôvodné e-pramene vrátane blogov a multimédií.

Obr. 4 <http://gallica2.bnf.fr>

Roei AMIT (Institut national de l'audiovisuel, FR) sa v úvode prezentácie *Archívy na médiách ina.fr (Des archives aux médias - ina.fr)* pochválil, že INA disponuje digitalizovaným audiovizuálnym fondom, ktorý patrí k najväčším na svete. Fond v rozsahu 2,8 miliónov záznamov navštívi 1 miliónov používateľov mesačne.

V programovom bloku **Ludia a jazyky v Európe (Des personnes et des langues en Europe)** prezentovali Leila LIBERGE

(National Archives, NL) a Pauline MOIREZ (Ministère de la Culture et de la Communication, FR) projekty *Portály pre genealógiu a miestnu históriu (Des portails pour la généalogie et l'histoire locale)*. Sú výsledkom národných kooperačných projektov, zameraných na rodinnú a lokálnu históriu. Národné genealogické webové sídla poskytujú platené informačné služby (per view alebo formou licencie).

Dominique WILLEMS (Université de Gand, BE) poukázala v príspevku *Prečo sa budujú veľké jazykové korpusy? (Les grands corpus oraux: pour quoi faire?)* na význam budovania národných jazykových korpusov. Poskytla prehľad systémov a riešení naprieč Európou a naznačila možnosti nových jazykových technológií a metodických prístupov.

Konferencia pokračovala programovým blokom **Moje kultúrne dedičstvo: trojrozmerné monumenty (Mon patrimoine: du territoire au monument en 3 dimensions)**.

Michel BERTHELOT (Laboratoire CNRS/MCC Modèles et simulations pour l'architecture, l'urbanisme et le paysage, FR) v prezentácii *Program 3D-monumenty: metódy, nástroje, experimenty (Le programme 3D-monuments: méthodes, outils, expérimentations)* demonštroval možnosti súčasných technológií (systém NUBES) na tvorbu 3D digitálnych modelov a virtualizácie objektov, založených na kombinácii fotografických, kartografických a geometrických vstupov.

Bertrand RONDOT (Château de Versailles, FR) predviedol výsledky projektu *Malý Trianon v 3D: virtuálna historická realita (Le Petit Trianon en 3D : le virtuel, un réalité historique)*. Exteriér a interiér virtuálneho modelu – historický nábytok, dekorácie, umelecké predmety sú detailne spracované. Systém dovoľuje autonómne alebo navigované prezeranie objektu z rôznych uhlov pohľadu.

François DE BANES GARDONNE (Chartreuse de Villeneuve-lez-Avignon, FR) prezentoval projekt *Digitálne Chartreuse na sieti (Chartreuse numérique en réseau)*. Virtuálny model historického jadra mesta sa spracoval v kombinácii leteckých a statických fotografií a topografických údajov. V druhej vrstve sa virtuálny používateľ prekliká do jednotlivých objektov resp. zbierok, môže zvoliť rôzne pohľady a tematické trasy .

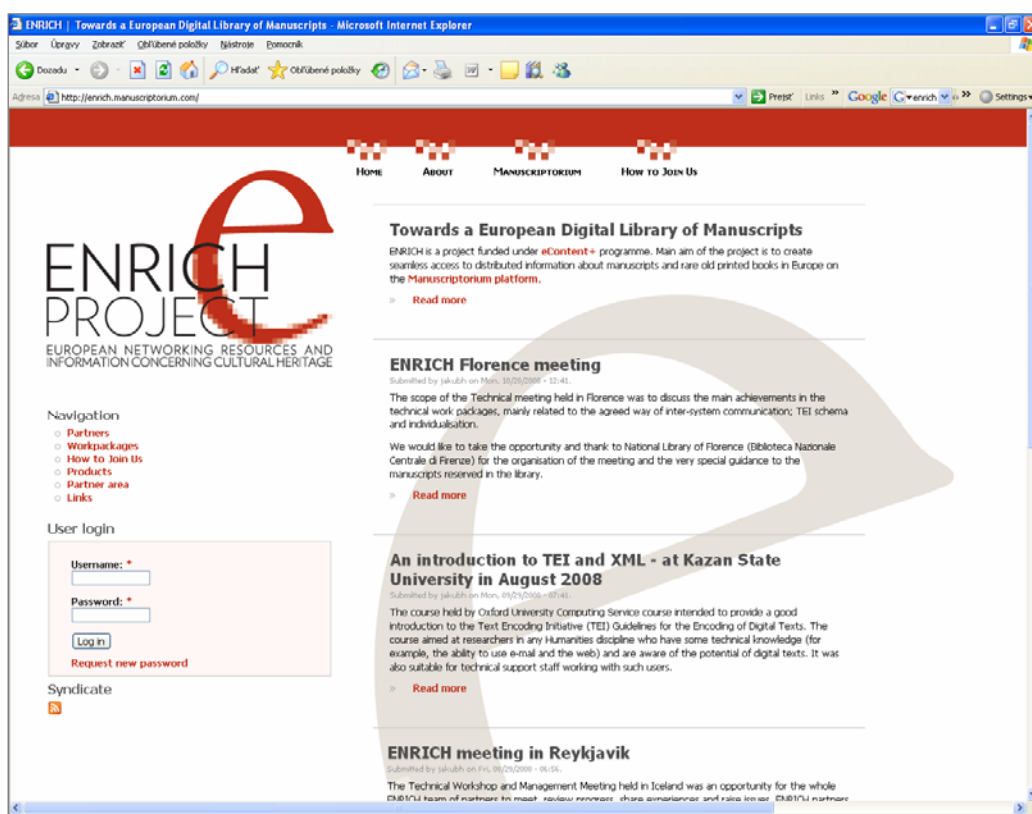
Programový blok **Obsah pre dejiny a umenie civilizácií (Des contenus pour l'histoire de l'art et des civilisations)** uviedla Tanya SZRAJBER (British Museum, UK) prezentáciou *Digitalizácia zbierok British Museum (La numérisation des collections du British Museum)*. Digitalizácia zbierok začala už v roku 1976 pilotným projektom BMUSE, ktorý postupne nahradil systém NAGOS a dnešný MERLIN od fy. System Simulation. Digitálna knižnica obsahuje 1 700 000 záznamov v hierarchickej štruktúre: opis objektu (typ, materiál, názov, opis), pôvod objektu, vyhotovenie (autor, etnická skupina, dátum, obdobie, škola, ...), komentár,

administratívne údaje. Mesačne registrujú 2 500 000 návštev. Používajú vlastnú sémantiku (Getty im vraj nevyhovuje). Projekt je doposiaľ izolovaný od obdobných medzinárodných aktivít.

Michel LACLOTTE, prezident múzea Louvre (Institut nationale d'histoire de l'art, FR) predstavil projekt *Repertoár talianskych obrazov vo francúzskych zbierkach (Le répertoire des tableaux italiens dans les collections françaises)*. Je to súborný katalóg – digitálna galéria, ktorý ponúka náhľad a podrobný opis majstrovských diel v zbierkach viacerých inštitúcií. Umožňuje prieskum podľa hesiel a viacerých fazi (žáner, škola, obdobie, ...). Pridanou hodnotou je aj bezprostredná možnosť porovnávania originálov a kópií.

Adolf KNOLL (Národní knihovna, CZ) prezentoval zámery a stav riešenia medzinárodného projektu *ENRICH, európska sieť digitalizovaných historických rukopisov (ENRICH, un réseau européen des manuscrits anciens numérisés)*.

V programovom bloku **Súčasná tvorba (Création contemporaine)** odzneli príspevky z oblasti hudby, designu a filmu.

Obr. 5 <http://enrich.manuscriptorium.com>

Marie-Hélène SERRA (Cité de la musique, FR) predstavila *Portál svetovej hudby a portál francúzskych orchestrov (Le portail des*

musiques du monde et le portail des orchestres français) a Michael FINGERHUT (IRCAM, FR) *Portál súčasnej hudby vo Francúzsku (Portail de la musique contem-poraine en France)*

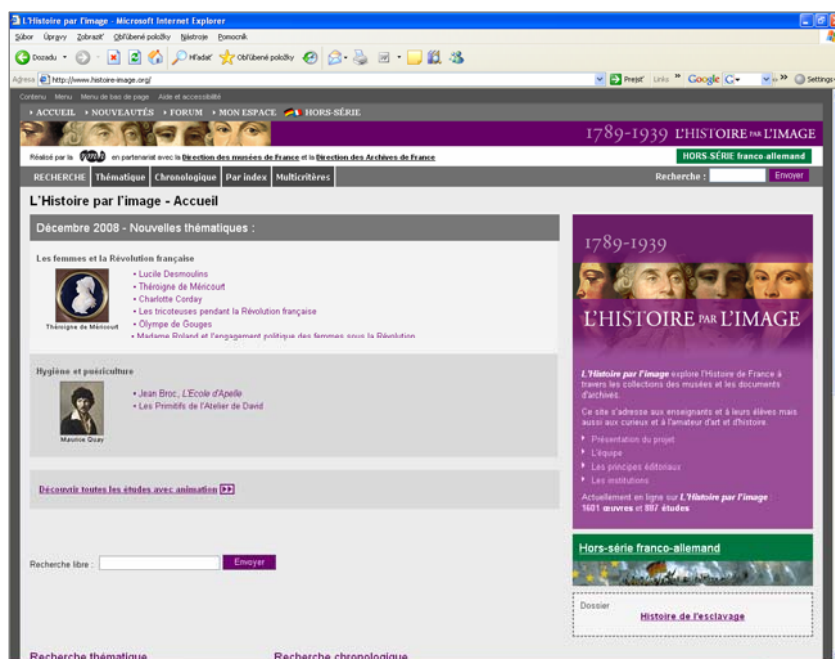
Jeanne BRUN (Musée d'Art moderne, Saint-Étienne, FR) uviedla *Portál pre design a dekoratívne umenie (Le portail du design et des arts décoratifs)*.

Georg ECKES (Association européenne des cinémathèques, EU) prezentoval medzinárodný projekt *Portál európskych filmoték: European Film Gateway (Un portail pour les cinémathèques en Europe: European Film Gateway)*.

Tretia programová sekcia konferencie sa zaoberala otázkou: **Aké využitie pre aké publikum? (Quels usages pour quels publics?)**

Philippe CHANTEPIE (Ministère de la Culture et de la Communication, FR) v prednáške *Využívanie digitálneho prostredia: uchovávanie alebo tvorba? (Usages numériques: patrimonialisation et/ou création?)* podčiarkla, že digitalizácia a dlhodobé uchovávanie má len vtedy zmysel, ak sa tento obsah sprístupní a efektívne využije, predovšetkým vo výchove a vzdelávaní a tiež na podporu verejných kultúrnych služieb a kultúrneho turizmu.

Využitie vo vzdelávaní (Les usages éducatifs) prezentovali Bernadette GOLDSTEIN (Ministère de la Culture et de la Communication, FR) a Mathilde ARNOUX (Institut allemand d'histoire de l'art, DE) *História v obrazoch, prierezový pohľad (L'Histoire par l'image, regards croisés)*. Digitálna zbierka fotografií, dokumentov a ilustrácií dokumentuje historické obdobia 1789-1848 (revolúcie), 1849-1939 (priemyselná revolúcia).

Obr. 6 www.histoire-image.org

Olivier ROMANETTI (Musée du Louvre, FR) predstavil v príspevku *Projekt nového vzdelávacieho sídla Louvre (Le projet du nouveau site éducation du Louvre)*, nové webové sídlo Louvre, ktoré má ambíciu stať sa popredným informačno-vzdelávacím miestom o umení. Múzeum Louvre ktoré vystavuje vo vyše 400 sieňach 35 000 diel, navštívi ročne 8 500 000 milovníkov umenia. Ambíciou Louvre 2.0 je vytvorenie trvalého vzťahu a vedenie stáleho dialógu s kultúrnou obcou.

Xavier LEMARCHAND (Institut national de l'audiovisuel, FR) prezentoval v príspevku *Smerníky pre históriu súčasnosti (Jalons pour l'histoire du temps présent)* digitálnu knižnicu audiovizuálnych a fotografických dokumentov. Pozoruhodná je realizácia používateľského rozhrania, ktoré dovoľuje navigáciu podľa časovej osi.

Programový blok **Digitalizovaný kultúrny obsah pre návštevníkov (Des contenus culturels numérisés pour les visiteurs)** uviedla Geneviève PINÇON (Ministère de la Culture et de la Communication, FR) prednáškou *Digitalizácia teritória: atlas kultúrneho dedičstva (Numériser le territoire: l'atlas du patrimoine)*. Zdôraznila, že internet a kultúra patria k sebe („vont du pair“).

Thomas AILLAGON (Cité des Sciences et de l'Industrie, FR) v príspevku *Internet a múzeá: nová ponuka pre nové využitie (Internet et les musées: de nouvelles offres pour de nouveaux usages)* poukázal na možnosti a potrebu využitia technológie Web 2.0, ktorú charakterizuje voľnosť, otvorenosť, personalizácia a participácia. Na charakteristiku jednotlivých webových služieb aplikoval zaujímavý štvorsmerný model systémovej interakcie (daj mi, počúvaj ma, ukáž mi, umožni mi).

Pascal HOULIER (Orange, FR) prezentoval v príspevku *Mobilné využívanie: projekt GAMME (Usages en mobilité: le projet GAMME)* možnosti nových komunikačných technológií.

Téma Web 2.0 dominovala aj programovému bloku **Digitalizované kultúrne dedičstvo na báze kooperatívnych služieb (Du patrimoine culturel numérisé aux services collaboratifs)**.

Vincent PUIG (Institut de recherche et d'innovation, Centre Pompidou, FR) sa v príspevku *„Amatéri“ XXI. storočia (Les "amateurs" du XXIème siècle)* zaoberal rôznymi možnosťami a formami interakcie ľudí a informačných systémov v digitálnom prostredí. Jednotlivé roly (profesionál, praktizujúci amatér, prispievateľ, spotrebiteľ) sa navzájom líšia nielen úrovňou poznania, ale aj prístupom a motiváciou. Tomu treba prispôsobiť nástroje a rozhrania informačných systémov. Autor na ilustráciu použil päťpodlažnú pyramídu – od najnižšej úrovne pasívnej návštevy až po interaktívnu kooperatívnu tvorbu obsahu na najvyššej úrovni.

Patrick DANOWSKI (Comité allemand wikimedia, DE) poukázal v príspevku *Pripravujete sa? Opakované využívanie: príklady projektov v kontexte knižníc 2.0 (Préparez-vous? la réutilisation: exemples de*

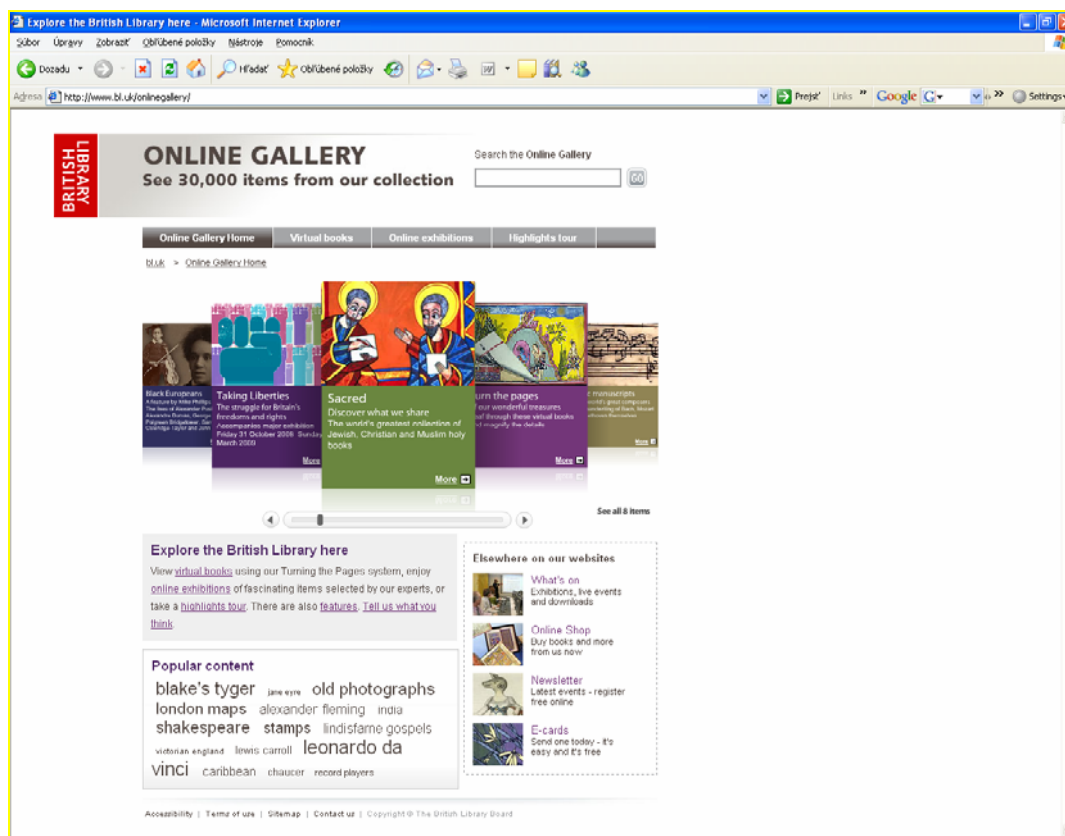
projets dans le contexte des bibliothèques 2.0) na nové možnosti využívania digitálnych objektov v sieti, ktorá spočíva na používateľom riadenej agregácii vyselektovaných objektov. Digitalizované objekty sa opakovane využívajú v rôznom kontexte. Podmienkou je harmonizácia metaúdajov, implementácia permanentných identifikátorov ako aj synchronizácia sémantických nástrojov (konkordancia slovníkov, autorít, značiek). Patrick zožal potlesk po emotívnom prehlásení, že to, čo raz bolo zverejnené na webe, treba považovať natrvalo za verejne prístupné (podobne ako to funguje vo Wikipédii). Treba prijať filozofiu Creative Commons a ukončiť produkciu obsahu, ktorý nemožno zdieľať a opakovane využívať.

Gaëlle CRENN (Université Nancy 2, FR) a Geneviève VIDAL (Université Paris XIII, FR) charakterizovali v príspevku *Múzeá 2.0 (Musées 2.0)* hlavé črty komunikácie systémov generácie 2.0. Používateľ má možnosť indexovať, anotovať a komentovať deponované digitálne objekty v prostredí ovoreného dialógu a diskusií na sieti.

David OSIMO, (Joint Research Center + Tech4i2, EU) sa v prezentácii *Web 2.0 v administratíve: prečo a ako? (Le web 2.0 dans l'administration : pourquoi et comment ?)* pokúsil odpovedať na otázku, prečo málokto z IT projektov vo verejnej správe priniesol pozitívne zmeny v administratíve. Domnieva sa, že aplikácia nástrojov Web 2.0 môže túto zmenu priniesť.

Štvrtá sekcia konferencie sa venovala **spolupráci verejného a súkromného sektoru (collaborations public-privé)**. Digitalizáciou sa dnes zaoberá takmer celá kultúrna sféra: pamäťové inštitúcie, vydavatelia, tvorcovia, organizátori... Rozvoj technológií a nových ekonomických modelov vytvára podmienky na spoluprácu jednotlivých aktérov.

Lynne BRINDLEY (British Library, UK) v príspevku *Spolupráca verejného a súkromného sektoru. Skúsenosti British Library (Collaboration public-privé: l'expérience de la British Library)* informovala o prvých pozitívnych skúsenostiach spolupráce verejného a súkromného sektoru v UK. British library uspela pri projekte digitalizácie novín z rokov 1600 – 1900 (674 000 stránok) vďaka novému business-modelu (všetko je voľné vo vnútri vybratých knižníc, navonok sa predáva licencia a/alebo realizuje pay per view). Autorka sa pokúsila uviesť dôvody, prečo je v Európe tak málo PPP projektov v oblasti kultúry a v závere sformulovala niektoré odporúčania (business-model má byť trvalo udržateľný, obe strany majú mať primeraný osah, treba rešpektovať práva všetkých priamo či nepriamo zúčastnených strán ...).

Obr. 7 www.bl.uk/onlinegallery

Patrick BAZIN, (Bibliothèques municipales, Lyon, FR) v príspevku *Digitalizácia starých kníh v mestskej knižnici Lyon v spolupráci s Google (La numérisation des livres anciens de la bibliothèque municipale de Lyon par Google)* informoval o zmluve s Google na digitalizáciu 500 000 starých kníh z fondu mestskej knižnice výmenou za údaje a právo na ich sprístupňovanie. Podčiarkol tri prednosti tohto riešenia – úspora nákladov na digitalizáciu, obohatenie on-line katalógu a vytvorenie digitálnej knižnice.

Marc-André WAGNER (Commission Politique numérique, Centre national du livre, FR) v príspevku *Podpora Národného centra knihy? Vstup knihy do digitálnej ekonomiky (L'appui du Centre national du livre? l'entrée du livre dans l'économie numérique)* prezentoval aktivity Národného centra knihy na podporu digitalizačných programov. Počnúc financovaním projektu Gallica2 na strane knižníc až po podporu účasti francúzskych vydavateľov na projektoch digitalizácie a sprístupnenia.

Na tento príspevok bezprostredne nadviazal programový blok **Spolupráca medzi knižnicami a vydavateľmi (La collaboration entre bibliothèques et éditeurs)**.

François GEZE (Syndicat national de l'édition) v príspevku *Příklad Gallica 2 (l'exemple de Gallica 2)* prezentoval príklad a výsledky spolu-

práce BNF s vydavateľmi na projekte začlenenia a sprístupnenia autorsky chránených diel. Pracovná skupina s účasťou Národného syndikátu vydavateľov (Syndicat national de l'édition) dospela k týmto záverom: stanovenie ekonomického modelu komercializácie sprístupňovaných elektronických kníh, jednoznačné rozdelenie rolí zúčastnených aktérov (BNF, vydavatelia, kníhkupci a e-kníhkupci), stanovenie presných technických noriem pre údaje, metaúdaje a protokoly. V rámci ročnej experimentálnej prevádzky, počnúc marcom 2008, poskytuje Gallica2 kontrolovaný prístup k 10 000 autorsky chráneným elektronickým kniham.

Piero ATTANASIO (Associazione Italiana Editori IT), predstaviteľ Európskeho združenia vydavateľov v príspevku *Kooperačný model správy práv v digitálnych knižniciach: projekt ARROW*, (*Un modèle coopératif pour gérer les droits dans les bibliothèques numériques: le projet ARROW – Accessible Registries of Rights Information and Orphan Work*) prezentoval európsky projekt ARROW zameraný na osirelé a out-of-print diela. Cieľom tohto eContentPlus projektu je vybudovať informačnú infraštruktúru na správu autorských práv. Bude sa opierať o viaceré distribuované navzájom prepojené informačné systémy. Knižnice a verejnosť budú mať k dispozícii nástroje na identifikáciu a kontaktovanie nositeľov práv.

Oliver MORLEY, (The National Archives, UK) v prednáške *Národné archívy a komerčné využitie: platiť za prístup alebo ho zadarmo nemať?* (*Archives nationales et licences commerciales : payer pour avoir accès ou gratuit et inaccessible?*) informoval o rozsiahlom programe digitalizácie a poskytovania kópií ľubovoľných dokumentov verejnosti na celom svete. Cieľom je do roku 2012 spracovať 100 miliónov stránok, počnúc najstaršou Domesday Book až po vzácne dokumenty ľudového sčítania. V uplynulom roku sa poskytlo na stiahnutie 85 miliónov dokumentov. Projekt je súčasťou programu „britská vláda XX. storočia“ a je financovaný komisiou JISC.

V závere konferencie Digitalizácia kultúrneho dedičstva EÚ' 2008 vystúpil Guillaume BOUDY (Ministère de la Culture et de la Communication, FR), ktorý pripomenul hlavné témy programu, poďakoval prednášajúcim a účastníkom. Ďalšie informácie o konferencii ako aj prezentácie možno nájsť na adrese www.numerisationeurope.eu. Anotácie príspevkov sú publikované v časopise Culture&Recherche č. 118-119.

[<http://www.culture.gouv.fr/editions/r-cr.htm>].

Ing. Alojz Androvič, PhD.

ČTENÁŘ – ČASOPIS SO ŠESTĎESIATROČNOU TRADÍCIU

Celé generácie českých a slovenských knihovníkov vyrastali na dvoch knihovníckych tituloch – Čitateľovi a Čtenářovi. V januári 1949 vyšlo prvé číslo nového časopisu Čtenář – Měsíčník pro práci se čtenářem. O vydávaní časopisu sa rozhodlo na 1. zjazde českých a slovenských knihovníkov, ktorý sa konal v máji 1948 v Brne. Krátko bol jeho vydavateľom Masarykov ľudovovýchovní ústav v Prahe.

Čtenář má už za sebou šesťdesiat rokov neprerušeného vydávania. Menili sa vydavatelia, podtituly, zameranie, ale aj úroveň článkov. Kým v päťdesiatych rokoch bol časopis určený pre prácu s čitateľom, s cieľom formovať nového čitateľa, súťažiam o Fučíkov odznak, informáciám o budovaní vzorných ľudových knižníc, s novou politickou klímou sa zmenilo aj zameranie časopisu. Tri roky bol dokonca celoštátnym periodikom, ktorý vychádzal v českej a slovenskej verzii. Vydavateľom bolo Ministerství školství a kultury a Matica slovenská. V roku 1962 sa zmenil podnázov na Měsíčník pro práci knihoven a v polovici 60-tych rokov na Měsíčník pro práci s knihou. Nové požiadavky doby a potreby knihovníckej obce sa odrazili v 90-tych rokoch nielen v novom názve periodika – Čtenář. Měsíčník pro knihovny, ale aj v obsahu a kvalite tohto populárneho knihovníckeho titulu.

Čtenář sa rokmi vyprofiloval na odborný časopis pre verejné knižnice, ktorý na veľmi dobrej úrovni prináša odborné poznatky, predovšetkým z knižničnej praxe. Obsahuje reportáže a správy z domácich a zahraničných knižníc, skúsenosti s využívaním moderných postupov a technológií a výmenu skúseností a názorov. Tradične vychádza jedenásť čísel ročne, v júli a auguste je to dvojčíslo. Tohtoročné číslo 7–8 bolo venované jubileu časopisu. Okrem farebnej dvojstrany s obálkami čísel jednotlivých ročníkov, zaujala aj história mesačníka Čtenář. Je to prehľad jednotlivých ročníkov s vydavateľskými údajmi z tiráže, ako je názov, podnázov, ročník, vydavateľ, údaje o redaktoroch, zodpovedných redaktoroch, počet čísel, počet strán, cena, prílohy, poznámky atď.

Od roku 1993 vydáva časopis Středočeská vědecká knihovna v Kladne. Od roku 2008 je v cene predplatného aj elektronická verzia časopisu. Stačí jedna registrácia a táto zabezpečí prístup do periodika všetkým zamestnancom knižnice, ktorá titul odoberá. Celé číslo je po šiestich mesiacoch voľne prístupné. Archív starších troch ročníkov 2005, 2006 a 2007 je voľne prístupný na internete na stránke <http://ctenar.svkkkl.cz> vo formáte PDF.

Časopis Čtenář má za sebou 60 rokov nepretržitého vydávania. Gratulujeme mu, ale najmä všetkým tým, ktorí vytvárajú toto periodikum, na ktorého nové číslo sa knihovníci tešia. Želáme ďalšie úspešné roky.

Dagmar Kleinová

ŠVAJČIARSKE KNIŽNICE V ČISLACH

Aj keď územie Švajčiarska nie je príliš rozsiahle /41 285 km² a 7 590 000 obyvateľov/, je to jedna z najlepšie vybavených krajín na svete, čo sa týka vedomostnej infraštruktúry: sieť knižníc, mediaték, dokumentačných centier a archívov husto pokrýva krajinu. Veľkým obohatením je jazyková rozmanitosť. /Štátne jazyky vo Švajčiarsku: nemčina 63,7%, francúzština 20,4%, taliančina 6,5%, rétorománčina 0,5%; Federálny štatistický úrad, 2 000/.

Vo Švajčiarsku existujú tri veľké siete knižníc: Der Informationsverbund Deutschschweiz /IDS/ – 450 knižníc pre švajčiarsko-nemeckú časť; le Réseau des bibliothèques de Suisse occidentale /Réro/ pre frankofónnu časť, čo je 200 knižníc a lo Sistema bibliotecario ticinese /SBT/ pre taliansku časť – 70 knižníc. K týmto sieťam sa pripájajú veľké inštitúcie, ako Národná knižnica, knižnice federálnych polytechnických škôl v Zürichu a Lausanne, knižnice medzinárodných organizácií /čo je viac ako 190 inštitúcií len v Ženeve, tie sa však nevykazujú v oficiálnych štatistikách/, univerzitné siete a určitý počet malých a stredných knižníc, väčšinou špecializovaných.

Vo Švajčiarsku sú knižnice predmetom štatistického skúmania od 19. storočia: v roku 1868, potom 1911 sa štatistickému zisťovaniu podrobilo 6000 knižníc. Údaje sa začali publikovať od roku 1927 a od roku 1960 Federálny štatistický úrad zhromažďuje a publikuje údaje v spolupráci s Asociáciou švajčiarskych knižníc a knihovníkov /BBS/.

Systém zhromažďovania údajov, dosť zastaraný, sa musel rozvíjať zároveň s knižnicami. Technológia zohráva významnú úlohu pri tomto novom hodnotení knižníc so širokou škálou úloh a ponúkaných služieb: vytvorenie súborných on-line katalógov po rozmiestnení siete knižníc; ponuka elektronických médií /on-line periodiká/; banky dát cez Konzorcium švajčiarskych univerzitných knižníc; archivovanie švajčiarskeho webu; virtuálne referenčné služby; zásobáreň počítačových dokumentov ako Rérodoc.../ Toto všetko, ako i nové služby sa musia hodnotiť podľa akvizície, výpožičiek alebo medziknižničnej výpožičnej služby.

Podobne sa vyvíjala aj vnútorná štruktúra knižníc: podľa Nouvelle gestion publique /New public Management, NPM/ sa blížia k podnikom služieb a musia vykazovať výsledky. Ako príklad možno uviesť Švajčiarsku národnú knižnicu, ktorá je súčasťou Federálneho úradu pre kultúru, pripojeného k Federálnemu oddeleniu vnútra. Národná knižnica je rozpočtovou organizáciou, jej vedenie sa opiera o odporúčania Knižničnej komisie, ktorej členov menuje Federálna rada. Jej činnosť je pravidelne hodnotená a preto sa zavádzajú také nástroje riadenia, ktoré umožňujú kontrolovať celkovú činnosť a realizovať komparatívne štúdiá.

Metodológia a aktuálne údaje

Od roku 2002, pracovná skupina „Knižničné štatistiky“ Bulletinu švajčiarskych knižníc, v spolupráci s Federálnym štatistickým úradom, navrhla radikálnu zmenu vo vypracúvaní švajčiarskych štatistík, aby bolo možné zohľadniť celkový vývoj. Odteraz sú do štatistiky zahrnuté tieto knižnice:

- knižnice s celoštátnym poslaním: Národná knižnica /ktorej hlavnou úlohou sú výpožičky, na rozdiel od ostatných národných knižníc/; Národná fonotéka; Švajčiarsky filmový archív, ktorý má dve knižnice, v Lausanne a v Zürichu;
- univerzitné knižnice, univerzitné a fakultné siete, čo je 214 knižníc;
- knižnice siedmich špecializovaných vysokých škôl, čo je 80 knižníc /okrem univerzitnej prípravy možno vo Švajčiarsku získať cestou odbornej prípravy diplom o ukončení terciárneho štúdia. Okrem úvodnej prípravy a permanentného vzdelávania, poslaním špecializovaných vysokých škôl je zaoberať sa praktickým výskumom, podporovať prenos technológií do malých a stredných podnikov a poskytovať svoje služby ďalším subjektom. V súčasnosti ponúkajú asi 300 učebných plánov typu Bachelor, najmä v oblastiach ako ekonomika, technika, design, zdravie, sociálna práca a umenie. Čoraz viac študentov sa zaujíma o tento druh štúdia, ktoré je vo väčšej miere orientované na prax. Ekonomický rozvoj posledných rokov umožnil siedmim špecializovaným verejným vysokým a jednej špecializovanej súkromnej vysokej škole dosiahnuť celkový počet 57 181 študentov;
- verejné knižnice /68 knižníc/.

Knižnice týchto kategórií sú považované za administratívne jednotky /s jediným riadením alebo správou/. Ich fond musí obsahovať viac ako 10 000 dokumentov, spracovaných podľa katalogizačných noriem odbornými pracovníkmi. Školské knižnice nie sú zahrnuté do tejto štatistiky.

Súčasnú štatistiku /72 kľúčových čísel/ zachytávajú tieto ukazovatele:

- pramene a všetky služby poskytované používateľom, hlavne výpožičky /podľa pracovných dní; na aktívneho používateľa/, podujatia, exkurzie, vzdelávanie;
- zamestnanci: počet zamestnaných na plný pracovný úväzok;
- dostupnosť: celková plocha pre verejnosť v m², celkový počet pracovných miest pre verejnosť, z toho vybavených počítačom;

- financie: bežné výdavky z toho osobné náklady a prevádzkové náklady; výdavky na nákup tradičných alebo elektronických dokumentov;
- ponuka /tradičných a elektronických dokumentov/, vývoj knižníc a ich využívanie /počet aktívnych používateľov/ v súčasnosti a v porovnaní s minulosťou.

Analýza údajov je založená na 75% odpovedí knižníc jednej kategórie. Posledné údaje poskytlo 78,4% knižníc /analýza z roku 2006/.

Zachytené údaje sú publikované na stránke Federálneho štatistického úradu, ktorý robí aj analýzy alebo vypracúva štúdie o knižniciach: počet a využitie zbierok; údaje o vzdelávaní; stav a využívanie elektronických médií sú medzi skúmanými ukazovateľmi. Nová štatistika švajčiarskych knižníc je presná natoľko, že je možné porovnať knižnice medzi sebou a spoznať ich činnosť a ich služby. Je kompatibilná s medzinárodnými normami, ako Eurostat, ISO 2789 alebo LibEcon, ktorý publikuje medzinárodnú správu o knižniciach.

eBiblio

Od tohto roku sa údaje počítačovo spracovávajú on-line za pomoci eSurvey vo forme eBiblio pre knižnice, čo navrhol Federálny štatistický úrad. Ide o dotazník, ktorý umožňuje, okrem nie zanedbateľných úspor času a nákladov overiť, či zozbierané údaje sú kompletne a súvislé. Je to výsledok spolupráce, ktorá začala v auguste 2006, medzi Federálnym štatistickým úradom a Inštitútom verejnej správy špecializovanej vysokej zurišskej školy vo Wintherthure /IVM-ZHV/. Až doteraz, Inštitút bol splnomocnený 22 veľkými knižnicami, aby každoročne porovnal ich výsledky: údaje teda na jednej strane zhromažďoval Federálny štatistický úrad a na druhej strane Inštitút. Za pomoci eSurvey sú údaje zachytené súčasne, môžu byť vyčlenené a spracované na realizáciu hocijakého typu analýzy. ESurvey tvorí súčasť globálneho projektu, Generic Service Oriented Architecture.

Niekoľko čísiel

Univerzitné knižnice

V roku 2004 /čísla publikované v apríli 2006/, švajčiarske univerzitné knižnice realizovali 3,4 milióna výpožičiek /798 výpožičiek v pracovný deň/ a vlastnili 40 miliónov dokumentov, z čoho 75% tlačených. K dispozícii je 185 000 novín a časopisov v elektronickej podobe.

Rozloha knižníc je 122 000 m², používatelia môžu využívať 17 000 pracovných miest, z ktorých 2300 je vybavených počítačom.

V knižniciach pracuje 2169 knihovníkov, z čoho je 1440 miest na plný pracovný úväzok.

Národná knižnica

V roku 2006 mala Národná knižnica 3 853 533 dokumentov /nárast o 1,6 % v porovnaní s rokom 2005/, 19 694 zapísaných používateľov a 3708 aktívnych. Vypožičaných bolo 83 000 dokumentov, bolo podaných 20 600 informácií a 10 226 používateľov navštívilo výstavy a podujatia, organizované Národnou knižnicou. Webovú stránku Národnej knižnice navštívilo 205 000 návštevníkov.

Verejné knižnice

Verejné knižnice zahŕňujú kantonálne knižnice /Švajčiarsko je konfederáciou zloženou z 26 kantónov: každý kantón rozhoduje o kultúrnej politike v oblasti verejných knižníc/ a knižnice tzv. verejného čítania, rozdelené podľa veľkosti /malé, stredné a veľké/, vzhľadom na počet zamestnancov na plný úväzok. V 68 knižniciach /analýza z roku 2006/ predstavujú výpožičky najvýznamnejšiu súčasť činnosti. Len najdôležitejšie knižnice ponúkajú aj elektronické médiá, ako mediatéka Valais s 34 753 elektronickými dokumentmi.

Sľubná štatistická budúcnosť

Nová štatistika švajčiarskych knižníc nádejná: umožní dosiahnuť presnejší a dôkladnejší pohľad ako v minulosti. Asociácia švajčiarskych knižníc a knihovníkov je jedným z riadiacich činiteľov tejto základnej práce pre hodnotenie profesionálnej činnosti, pre medzinárodné porovnanie a konečne pre lepšie uznanie povolania v oblasti informatiky a dokumentácie.

ACCART, Jean-Philippe. Les bibliothèques suisses en chiffres. /Švajčiarske knižnice v číslach/. Bulletin des bibliothèques françaises, 2008, č. 3, s. 61–63.

Preložené z francúzštiny
/upravené a krátené/

CEZ HRANICE JUBILEA

Jubileum. Akokoľvek nás prikvačí, vždy sa strhneme. Buď z prekva-
penia, že už je tu alebo, že mimovoľne začneme spomínať. Je to breh,
hranica, pozeráme čo už prešlo, čo ide a najmä – s kým to kráčame a ako.
V zhode, v nezhode, v napätí, či v dobrej nálade. A možno len tak vedľa
seba. Ak je to tak, je to na škodu nás samých.

Keď tohtoročné leto odpískalo koniec a tešila sa na svoj čas jeseň,
priskackalo jubileum. Hravé, mladé, len hopi-hop a bolo tu. **Mgr. Mária
Džavíková** vraj prešla kúsok života. Stretávame sa s ľuďmi, ktorí jasne,
deklaratívne formujú okolie. Pripomínajú sa. Nič proti nim, určite majú za
sebou kus práce, vie sa o nich. Potom sú tí, ktorí v behu šíria dobrú robotu,
tešia sa z nej i behu, a nemajú v náplni vykladať, čo urobili, kde pomohli.
Je našou povinnosťou hovoriť aj o nich, nie len pre nich, ale aj pre nás
a tých, čo idú a prídu.

Rodáčka z bratislavskej pôrodnice ani nezbadala a ocitla sa inde,
dolu na juhu, v Leviciach. Tu vyrástla, dostala školu života aj umu. Po
maturite Bratislava, hoci rodná, predsa iná. Ostala v nej. Po absolvovaní
Katedry knihovedy a vedeckých informácií na Filozofickej fakulte
Univerzity Komenského, roku 1980 nesmelo vkročila na pôdu Univerzitnej
knižnice v Bratislave. Tu vrastala do profesie, tu vyrástla na profesionála.
V doplňovaní knižničných fondov jej dali pod palec koordináciu získavania
zahraničnej literatúry zo západu. Dnes to znie bizarne, ale boli chvíle, keď
bolo treba presvedčať, že aj u nás treba vedieť ako sa vonku, za hranicami
hýbe svet. A Majka presvedčala, nie len za „Univerzitku“, ale za všetky
knižnice, knižničky. Zohnali sa peniaze, dovolenia a povolenia a zas rok
sme mali prisun kníh a najmä časopisov zo „západnej“ cudziny.
Pousmejeme sa, bola to vôbec pravda? Bola – trpká, trápna pravda.
Našťastie to boli obetavci, ktorí krok po kroku denne naplňali poslanie
knižníc, aby mali aspoň základ informačných zdrojov. Pamätáte sa,
začiatkom 90-tych rokov, po „nežnej“, vypukol ošiaľ, že v republike niet
citačných indexov, v ktorých by sa dal konfrontovať ohlas na prácu našich,
vtedy i českých, vedcov? Nemal to nikto na okolí, ale aj vďaka Mgr.
Džavíkovej, v Univerzitnej knižnici v Bratislave Science Citation Index bol.
Dokúpila ho v celosti od roku 1945. A čo? Nuž nič. Profesionál. Vedela, že
to treba. A takých príbehov bolo veľa. Rodina, Diana, Adam, deti,
milované, dnes už veľké, jej deti, viac priatelia, kamaráti. Teším sa vždy,
keď ich stretnem.

Prudký rozvoj automatizácie v knižnično-informačnom svete posta-
vil pred pani magisterku nové úlohy. Najprv presvedčať a potom pripraviť
a vychovať knihovníkov na zvládnutie výpočtových technológií. Jeden,
dva, tri, štyri, päť, to nie je vyčítanka, lebo pokračuje ďalej, päť jeden, päť
dva, to je počet novozavádzaných automatizovaných systémov v Univerzit-

nej knižnice v Bratislave v ostatných rokoch. Bola pritom, ukazovala ako na to, vylepšovala, naháňala dodávateľov. Systém musí ísť. Nikdy to nepovedala. Ale vždy to tlačila, pretláčala, lebo systém je pre čitateľov a oni musia mať istotu, že pôjde. Čitateľ musí mať istotu, že vieme splňať jeho požiadavky. Nikdy to nepovedala, lebo je presvedčená, že to vie každý, kto v knižnici robí. Veď načo potom je v knižnici? Presviedča, často v strese, lebo automatizácia to nie je len rýchlosť informačných tokov, to je aj rýchlosť tokov peňazí, každé zdržanie, stojí peniaze a nie malé.

V hektike treba ľudí upokojiť. Áno, práca, ale aj život, istota, že zajtra bude opäť dobre. Že človek je až prvý, že človek je cennejší, ako čokoľvek iné. Mária Džavíková zodvihla hodenú rukavicu a postavila sa do čela Odborového zväzu knižníc na našom pracovisku. Úloha, ktorá by stačila na starosti. A opäť presviedča, posúva, stala sa búľtavou vrbou. Úloh nad mieru.

Vážená pani magisterka, milá naša Majka, napred zaželajme sebe mnoho krokov s Vami a popri Vás. Prajme si, aby nám to dlho vydržalo. A Vám veľa zdravia, radosť v rodine, šťastie do dní, týždňov a liet budúcich.

PhDr. Dušan Lechner

Za PhDr. MÁRIOU VIERIKOVOU

Koncom septembra 2008 sa rodina, priatelia a spolupracovníci lúčili v bratislavskom krematóriu s PhDr. Máriou Vierikovou. V jej osobe odišiel človek mnohorakých ľudských kvalít, ktorý bude chýbať nielen tým najbližším, ale aj mnohým ďalším, čo ju poznali a prichádzali s ňou do kontaktu. Spolupracovníci M. Vierikovej sa zároveň lúčili so známou slovenskou knihovníčkou a bibliografkou.

Knihovníctvo a bibliografiu si PhDr. Mária Vieriková zvolila za oblasť svojho profesionálneho pôsobenia takpovediac pri vstupe do dospelosti, pri voľbe povolania a spojila s ním celú svoju pracovno-profesijnú dráhu. Odbornej verejnosti je známa predovšetkým zo svojho pôsobenia v Ústrednej knižnici SAV, resp. v jej Lyceálnej knižnici. Menej známe je predchádzajúce štrnásťročné obdobie práce M. Vierikovej v Univerzitnej knižnici v Bratislave, ktoré chceme predstaviť v našom príspevku.

Najprv však krátke celkové curriculum vitae. PhDr. Mária Vieriková, rod. Dunajská (*1.12.1936) bola rodáčkou z Vlčkoviec pri Trnave. V Trnave absolvovala jedenásťročnú strednú školu a po maturite v roku 1955 sa

rozhodla pre štúdium na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského; zvolila si kombináciu knihovníctvo – slovenčina. Vysokoškolské štúdium ukončila roku 1960 štátnou skúškou a 1. júla 1960 sa stala pracovníčkou Univerzitnej knižnice v Bratislave. V službách tejto knižnice pôsobila do 31. mája 1974. Významnými medzníkmi v jej živote v tomto období bolo uzavretie manželstva s MUDr. Jánom Vierikom (1962) a narodenie dcér Jarmily (1964) a Zuzany (1966).

V marci 1974 bola M. Vieriková v rámci konkurzného pokračovania vybratá na miesto odborného pracovníka do úseku starej literatúry Ústrednej knižnice SAV – do bývalej Lyceálnej knižnice a v júni 1974 tam začala pracovať. Po odchode PhDr. Jána Čaploviča stala sa (roku 1976) vedúcou Lyceálnej knižnice a na tomto poste pôsobila až do ukončenia činnej služby a odchodu zo služieb Ústrednej knižnice SAV v 2. polovici 90. rokov.

Aj v nasledujúcom období sa živo zaujímala o dianie v knihovníctve a bibliografii, zúčastňovala sa a vystupovala na odborných podujatiach. Bola aktívnou členkou Klubu seniorov Spolku slovenských knihovníkov.

PhDr. Mária Vieriková zomrela v Bratislave 22. septembra 2008.

Keď v júli 1960 vstupovala do služieb Univerzitnej knižnice v Bratislave, mala už za sebou krátku knihovnícku prax: okrem tej, ktorú absolvovala v rámci štúdia, pracovala v 2. polroku 1959 v Ústrednej knižnici Filozofickej fakulty UK.

V Univerzitnej knižnici sa stala pracovníčkou bibliografického oddelenia.

Bibliografický program Univerzitnej knižnice a úlohy jej bibliografického oddelenia v tom čase boli zamerané jednak na odporúčajúcu bibliografiu a jednak na národnú retrospektívnu bibliografiu. Pre odporúčajúcu bibliografiu bola Univerzitná knižnica hlavným výkonným a metodickým pracoviskom s celoslovenskou pôsobnosťou. Práve na toto pracovisko bola M. Vieriková zaradená a do náplne práce dostala tvorbu spoločenskovedných bibliografií.

Odporúčajúce bibliografie boli rozsahom nevelké súpisy literatúry, tematicky zamerané na aktuálne spoločensko-politické témy, vybrané historické udalosti a ich výročia, na predstavenie zahraničných krajín. Určené boli jednak pre samotných knihovníkov ako pomôcka pre kultúrno-výchovnú činnosť knižníc a jednak priamo pre čitateľskú verejnosť. Trojročnú prácu M. Vierikovej na tomto pracovisku reprezentuje viac ako desiatka samostatne spracovaných bibliografických titulov [01-07, 09-12, 15-16] a spolupráca na ďalších, tímovo spracovaných bibliografiách [08, 13]. Boli uverejňované v osobitnej edícii Univerzitnej knižnice Listujeme v historicko-politickom kalendári, v spoločnej edícii Univerzitnej knižnice a Čs. spoločnosti pre šírenie politických a vedeckých poznatkov s názvom Ľudová akadémia vedy, techniky a umenia a v bibliografic-

kej prílohe časopisu Čitateľ (Čo čítať alebo študovať) alebo mimo týchto edícií.

Roku 1963 sa M. Vieriková stala pracovníčkou novovytvoreného referentského oddelenia. Práca v tomto oddelení bola organizovaná na vednoodborovom princípe a v rámci príslušných odborov zahrnovala viaceré, resp. všetky základné knižničné činnosti, vykonávané dovtedy v rôznych oddeleniach. M. Vieriková sa stala odbornou referentkou pre odbory politika a politické vedy, medzinárodné vzťahy, umenie a etnografia (poznáme, že etnografiu študovala formou diaľkového štúdia na Filozofickej fakulte UK.) Bibliografická práca zostala naďalej súčasťou jej úloh, zmenila sa však jej náplň: spracúvanie odporúčajúcich bibliografií nahradila tvorba náročnejších bibliografických diel; tento proces sa začal už v predchádzajúcom období v bývalom bibliografickom oddelení [14, 17]. Zároveň sa okruh úloh a činností odbornej referentky M. Vierikovej rozšíril o nové úlohy a činnosti: patrilo k nim sledovanie vydavateľskej produkcie z „jej“ odborov a podávanie návrhov na dopĺňovanie literatúry do fondov Univerzitetnej knižnice, systematická a predmetová katalogizácia literatúry, spolupráca na tvorbe tzv. vzorového katalógu (pomôcky na dopĺňovanie fondov a budovanie katalógov verejných knižníc) [18], bibliograficko-informačné služby, starostlivosť o príručné knižnice študovní a rozličné formy propagácie a prezentácie literatúry.

Roku 1965 M. Vieriková prešla na pracovisko národnej retrospektívnej bibliografie a zapojila sa do jeho úloh. Na tomto pracovisku pôsobila až do odchodu zo služieb Univerzitetnej knižnice. Kratší čas, v rokoch 1966 – 1967 súbežne vykonávala funkciu metodičky pre odbornú (špeciálnu) bibliografiu v rámci knižnice. Od polovice 60. rokov postupne rozširovala svoje pole pôsobnosti v odbore bibliografie; jednak svojou publikačnou činnosťou – začala uverejňovať prvé recenzie, odborné články, štúdie [19-21] a jednak prácou vo vrcholnom odbornom orgáne – v bibliografickej komisii Slovenskej knižničnej rady. Keď sa po reorganizácii Slovenskej knižničnej rady koncom 60. rokov odborné úlohy preniesli na pôdu Zväzu slovenských knihovníkov, bibliografov a informačných pracovníkov, pokračovala v práci vo výbore bibliografickej sekcie Zväzu, kde zastávala aj funkciu tajomníčky [49].

Z práce na úlohách národnej retrospektívnej bibliografie bola roku 1967 na čas uvoľnená v súvislosti s poverením mimoriadnou a náročnou úlohou – spracovať súpis zahraničných periodík dochádzajúcich do Univerzitetnej knižnice. Spracovanie súpisu bolo motivované potrebou zachytiť aktuálny stav výskytu zahraničných periodík vo fondoch knižnice k istému dátumu a sústrediť na jednom mieste údaje, roztrúsené v katalógoch a evidenciách. Takáto potreba sa pociťovala predovšetkým v súvislosti so zabezpečením relevantných údajov za Univerzitetnú knižnicu pre celoštátny súborný katalóg periodík (tzv. súborný katalóg Celoštátnej evidencie zahraničnej literatúry – CEZL), ktorého vybudovaním bola poverená práve

Univerzitná knižnica. Popri tom mal byť súpis významnou pomôckou pre bibliograficko-informačné i ďalšie služby knižnice. Na mieste je otázka, prečo bola touto úlohou poverená práve pracovníčka úseku retrospektívnej bibliografie M. Vieriková (v knižnici predsa jestvovalo osobitné oddelenie periodík, vzniklo nové oddelenie súborných katalógov). Odpoveď treba hľadať nepochybne v jej takpovediac dobrom „renomé“ – v odbornej erudovanosti a pracovnej výkonnosti. Práca na tejto úlohe si vyžiadala niekoľko rokov. Výsledkom bol objemný opus *Zahraničné periodiká z roku 1967 v Univerzitetnej knižnici*, vydaný roku 1970 [23-23a]. Obsahoval údaje o 2100 tituloch zahraničných periodík, ktoré v tomto roku dochádzali do knižnice. V záznamoch o jednotlivých tituloch sa uvádzal rok ich vzniku, zmeny názvu, súčasná periodicita, prílohy a pod. Okrem ročníka 1967 sa uvádzali aj ďalšie ročníky, nachádzajúce sa v Univerzitetnej knižnici. K systematicky (vednoodborove) usporiadanému súpisu periodík boli spracované registre (názvový, geografický, vydavateľov).

Vráťme sa však k hlavnej náplni práce M. Vierikovej na pracovisku retrospektívnej bibliografie. V čase jej príchodu sa formovala nová koncepcia činnosti a úloh tohto úseku. Súviselo to s prijatím zásadného programového dokumentu, Smernice o spracovaní a pláne slovenskej retrospektívnej bibliografie (1965), podľa ktorej Univerzitetnej knižnici pripadlo bibliografické spracúvanie širokej skupiny seriálových publikácií, súhrnne označovaných ako „poloperiodiká“, neskôr nepravé periodiká. Bola to úloha náročná a nebolo sa o čo oprieť, pretože s bibliografickou registráciou a spracúvaním týchto dokumentov neboli skúsenosti doma ani v zahraničí.

V prvej fáze išlo predovšetkým o vymedzenie samotného predmetu spracovania: ktoré druhy a typy dokumentov vytvárajú skupinu nepravých periodík a zahrnú sa do bibliografického spracovania, ako sa budú v praxi aplikovať jednotlivé kritériá alebo príznaky slovacity dokumentov (jazykový, územný, obsahový), inými slovami, či sa predmetom výskumu a bibliografického spracovania stanú iba publikácie vytlačené na Slovensku alebo aj mimo jeho územia; či to budú publikácie iba v slovenčine alebo aj v iných jazykoch a pod. (Jediným jednoznačne stanoveným kritériom bol časový záber, vymedzený rokmi 1701–1965.) Na tieto, na prvý pohľad jednoduché otázky, nebolo jednoduché nájsť adekvátnu odpoveď. Nadväzne bolo treba vymedziť základňu pre bibliografický prieskum (bibliografické pramene; katalógy a fondy konkrétnych knižníc). Ďalší okruh úloh sa týkal metodiky samotného bibliografického popisu, resp. celkového bibliografického spracovania nepravých periodík a tvorby ich súpisov – bibliografií.

Po vyriešení základných koncepčných a metodologických otázok sa pristúpilo k rozsiahlemu prieskumu nepravých periodík v sekundárnych

prameňoch a v katalógoch vybraných československých a zahraničných knižníc.

Jeho cieľom bolo predovšetkým zistiť, aké tituly nepravých periodík vychádzali a kde je doložený ich fyzický výskyt. Výsledky prieskumu sa spracovali do trojzväzkového *Provizórneho súpisu poloperiodík za roky 1700–1965* [22], ktorý vyšiel roku 1968 a mal slúžiť ako východisko pre následné bibliografické spracúvanie jednotlivých typov týchto dokumentov. Ako prvé sa na spracovanie vybrali kalendáre.

M. Vieriková sa na všetkých týchto úlohách podieľala. Významný bol jej vklad do tvorby celkovej koncepcie práce na národnej retrospektívnej bibliografii v Univerzitetnej knižnici a do koncepcie následných čiastkových úloh. Svojím podielom participovala na rozsiahlom prieskume poloperiodík a spracovaní ich provizórneho súpisu. V dvoch stanovených úrovniach bibliografického spracúvania kalendárov – popisu samotných kalendárov a rozpisu ich obsahu (článkov v kalendároch) – sa až do odchodu zo služieb Univerzitetnej knižnice podieľala na tvorbe bibliografie kalendárov. Bola iniciátorkou a aktívnou účastníčkou odborných diskusií, v ktorých sa preberali a riešili odborné problémy (a to nielen na pracovisku, ale i v širšej bibliografickej komunite [25]). Do činnosti a dosiahnutých výsledkov svojho pracoviska, ktorého neveľký kolektív spolu s ňou stabilne vytvárali Tatiana Vančová a Želmíra Gešková a ktoré viedla Mária Kipsová, prispela M. Vieriková významným osobným vkladom. Konštatovalo sa to napr. v úvode k *Bibliografii slovenských a inorečových kalendárov za roky 1701–1965* [51], ktorá sa dokončila a vydala až dlho po jej odchode z Univerzitetnej knižnice. Jej práca však zostáva z veľkej časti anonymnou – boli to všetko kolektívne úlohy, zväčša dlhodobé a pod. – a je vhodné si ju aspoň na tomto mieste pripomenúť.

Popri svojich základných úlohách sa zapájala aj do iných aktuálnych úloh Univerzitetnej knižnice, ako bol už spomínaný súpis zahraničných periodík, príprava materiálov na 4. slovenskú bibliografickú konferenciu [24] i ďalších. Bola dlhoročnou a veľmi prínosnou členkou edičnej rady knižnice. Na živote a práci Univerzitetnej knižnice sa zúčastňovala rozličnými ďalšími formami.

Významnou formou reprezentácie Univerzitetnej knižnice, ale i osobných aktivít a angažovanosti M. Vierikovej bola jej práca vo Zväze slovenských knihovníkov, bibliografov a informačných pracovníkov (neskôr Zväz slovenských knihovníkov a informatikov). Patrila k zakladajúcim členom zväzu a hneď po jeho založení (1968) ju zvolili do výboru a poverili funkciou pokladníčky. Súbežne bola členkou odbornej komisie pre organizáciu členstva a odbornej sekcie pre bibliografiu, kde vykonávala funkciu tajomníčky. Bola spoluzakladateľkou tlačového orgánu Zväzu, jeho periodika *Zväzový bulletin* a zostavovateľkou, resp. redaktorkou jeho prvých ročníkov (1970–1973) [50].

Kontakty s Univerzitnou knižnicou si uchovala aj po odchode do Lyceálnej knižnice. Zaujímal sa o bibliografické i ďalšie dianie v knižnici, zúčastňovala sa na jej podujatiach a ochotne pripravovala na ne príspevky. Takto napr. vystupovala na podujatí Pocta bibliografom Univerzitetnej knižnice (1997), ktorého súčasťou bol seminár venovaný Oľge Wagnerovej a Antonovi Dubayovi: na seminár pripravila referát *Oľga Wagnerová ako knihovník a bibliograf* [47]. Na seminári Univerzitetnej knižnice o PhDr. Jánovi Čaplovičovi (2006) vystúpila s referátom *Pôsobenie Jána Čaploviča v bratislavskej Lyceálnej knižnici* [48]. Z iných jej aktivít spojených s Univerzitnou knižnicou spomenieme recenziu personálnej *Bibliografie Imricha Kotvana* [37].

Pôsobenie PhDr. Márie Vierikovej v Lyceálnej knižnici by si zaslúžilo spracovanie v osobitnom príspevku. Na tomto mieste ho reprezentuje, aj keď iba veľmi torzovito, súpis jej publikačnej činnosti. Je z neho zrejmé, že popri bežnej, rutinnej práci odbornej správkyni vzácneho historického fondu Lyceálnej knižnice sa venovala jeho výskumu, vedeckému spracovaniu, prezentácii a propagácii a spolu s tým aj výskumu dejín inštitúcie, na pôde ktorej vznikol – bratislavského lýcea. Pozorne sledovala dianie v oblasti práce s historickými knižničnými fondmi, nové publikácie z tejto oblasti a reagovala na ne vo svojich recenziách, článkoch a pod.

S úctou a vďačnosťou si pripomíname všetku prácu, ktorú PhDr. Mária Vieriková počas svojho pracovitého a plodného života vykonala – pre knižnice, v ktorých pôsobila, ale i širšie pre slovenské knihovníctvo.

Súpis prác PhDr. Márie Vierikovej

Pôvodné práce

- [01] *Albánsko – krajina Skanderbega* /Mária Dunajská. – Bratislava : Univerzitná knižnica, 1960.- 13 s. – Listujeme v historicko-politickom kalendári. I. - Č. 33.
- [02] Kongo a jeho ľud / Mária Dunajská. In: *Čitateľ*. – Roč. 9, č. 10 (1960). – Príloha *Čo čítať a študovať*. – 4 s.
- [03] *Z dejín nemeckého robotníckeho hnutia* /Mária Dunajská. – Bratislava : Univerzitná knižnica, 1960.- 21 s. – Listujeme v historicko-politickom kalendári. II. - Č. 1.
- [04] *Hrdinské mesto Leningrad : k 20. výročiu začiatku obrany mesta 21. augusta 1941* / Mária Dunajská. – Bratislava : Univerzitná knižnica, 1961. – 17 s. – Listujeme v historicko-politickom kalendári. II. – Č. 16.

- [05] *Július Fučík : 23. február 1903 - 8. september 1943 : (k 50. výročiu narodenia / Mária Dunajská. – Bratislava : Univerzitná knižnica, 1961. – 17 s.*
- [06] *Karol Marx : k 143. výročiu narodenia 5. mája 1818 : k 78. výročiu smrti 14. marca 1883 / Mária Dunajská. – Bratislava : Univerzitná knižnica, 1961. – 21 s.*
- [06] *Komunistická strana Veľkej Británie : k 41. výročiu založenia Komunistickej strany Veľkej Británie 31. júla 1920 / Mária Dunajská. – Bratislava : Univerzitná knižnica, 1961. - 17 s. – Listujeme v historicko-politickom kalendári. II. - Č. 15.*
- [07] *KSČ na čele národnooslobodzovacieho boja českého a slovenského ľudu : k 23. výročiu zasadania krajského vedenia KSČ na Slovensku v Žiline 6. októbra 1938 / Mária Dunajská. – Bratislava : Univerzitná knižnica, 1961. - 24 s. – Listujeme v historicko-politickom kalendári. II. – Č. 19.*
- [08] *Poddanské vzbury na Slovensku : k 130. výročiu Východoslovenského povstania: 25. júl – august 1831 / Mária Dunajská, Marta Nováková. – Bratislava : Univerzitná knižnica, 1961. - 17 s.*
- [09] *Stranícke dokumenty : súpis straníckych dokumentov od celoštátnej konferencie KSČ 5.-7. júla 1960 do 30. novembra 1961 / Mária Dunajská. - Bratislava : Univerzitná knižnica, 1961. - 29 s.*
- [10] *Veľká vlastenecká vojna Sovietskeho sväzu : k 20. výročiu vpádu fašistických vojsk na územie Sovietskeho sväzu / Mária Dunajská. - Bratislava : Univerzitná knižnica, 1961. - 24 s.*
- [11] *Založenie a bolševizácia KSČ : k 40. výročiu založenia Komunistickej strany Československa v dňoch 14.-16. mája 1921 / Mária Dunajská. - Bratislava : Univerzitná knižnica, 1961. - 25 s.*
- [12] *Afrika dnes : (ku dňu Africkej slobody – 15. apríla 1962 / Mária Vieriková. Bratislava : Univerzitná knižnica, 1962. – 32 s. – Listujeme v historicko-politickom kalendári. III. – Č. 3.*
- [13] *Morálny kódex budovateľa komunizmu : metodická a bibliografická pomôcka pre knihovníkov a členov brigád socialistickej práce / Zostavil Jozef Páv ... Bibliografiu náučnej literatúry spracovali Mária Dunajská a Marta Nováková. – Martin: Matica slovenská, 1962. – 53 s.*
- [14] *O marxistickej filozofii a vedeckom komunizme. I. Marxistická filozofia a vedecký komunizmus. II. Dejiny filozofie / Sostavili Mária Dunajská (I) a Marta Nováková (II). - Martin : Matica slovenská, 1962. – 146 s.*
- [15] *Poznajme život a prácu baníkov : ku dňu baníkov 9.9.1962 / Mária Vieriková. – Bratislava : Univerzitná knižnica, 1962. – 26 s. – Listujeme v historicko-politickom kalendári. III. – Č. 3.*

- [16] *Aktuálne problémy medzinárodných vzťahov : odporúčajúca Bibliografia* / Mária Vieriková. – Bratislava : SV Čs. spoločnosti pre šírenie politických a vedeckých poznatkov; Univerzitná knižnica, 1963. – 16 s. – Ľudová akadémia vedy, techniky a umenia.
- [17] *Mierová politika SSSR v rokoch 1956-1962 : bibliografia* / Sostavili Mária Vieriková (časť A) a Marta Nováková (časť B). – Bratislava : Univerzitná knižnica, 1963. - 399 s.
- [18] Dopĺňame vzorový katalóg / Mária Vieriková. In: *Čitateľ*. – Roč. 14, č. 11 (1965), s. XIII-XVI. – Roč. 15, č. 7-8 (1966), s. 29-32.
- [19] Labilné základy / Mária Vieriková, Zuzana Banská. In: *Čitateľ*. – Roč. 15, č. 10 (1966), s. 379-380. – Rec.: Kohutiar, Ľudovít: Základy odbornej bibliografie. – Bratislava : Slov. technická knižnica, 1965.
- [20] Bibliografia marxizmu-leninizmu a niektorých spoločenských vied / Mária Vieriková. - In: *Bibliografický zborník 1967/I*. Martin : Matica slovenská, 1967. – S.108-112.
- [21] Druhý zväzok Bibliografie slovenských bibliografií / Mária Vieriková. In: *Bibliografický zborník 1967/II*. Martin : Matica slovenská, 1968. – S. 126-128. - Rec.: Duchajová, Emília: Bibliografia slovenských bibliografií za rok 1963. – Martin : Matica slovenská, 1966.
- [22] *Provizórny súpis poloperiodík za roky 1700-1965* / [Spracoval kolektív pracovníkov úseku retrospektívnej bibliografie.] – Bratislava : Univerzitná knižnica, 1968. – 3 zv. – 1. časť. *Kalendáre, ročenky, zborníky*. 251 s. – 2. časť. *Výročné správy*. Zv.1. 258 s. Zv. 2. S. 259-490.
- [23] *Zahraničné periodiká z roku 1967 v Univerzitnej knižnici* / Mária Vieriková. - Bratislava : Univerzitná knižnica, 1970. - 809 s.
Rec.:
- [23a] *Zahraničné periodiká v Univerzitní knihovne v Bratislavě* / Hjalmar Kopřiva. In: *Technická knihovna* (Praha). – Roč. 15, č. 9 (1971), s. 258.
- [24] *Bibliografická činnosť v Univerzitnej knižnici v r. 1919-1970* / Spolupracovali: Mária Vieriková, Kamila Fircáková, Mária Kipsová, Imrich Kotvan. Zredigoval: Vladimír Dvořák. In: *Informácie a materiály pre potreby jednotnej sústavy knižníc na Slovensku*. - Č. 62 (1971), s. 15-39.
- [25] *Diskusia [na seminári o súčasnej národnej bibliografii, Ľubochňa, 30.-31.10.1969]* / Mária Vieriková. In: *Bibliografický zborník 1971*. – Martin : Matica slovenská, 1971. – S. 98.
- [26] *Ján Čaplovič (1904-1976)* / Mária Vieriková. In: *Čitateľ*. – Roč. 26, č. 3 (1977), s. 112-113.

- [27] Lyceálna knižnica v minulosti a dnes / Mária Vieriková. In: *Informačný bulletin ÚK SAV*. – Roč. 9, č. 1 (1978), s. 8-24.
- [28] *Historické knižné fondy Lyceálnej knižnice : sprievodca* / Spracovala Mária Vieriková. - Bratislava : Ústredná knižnica SAV, 1985. - 17 s., 4 s. obr.
Rec.:
- [28a] Holanová, Emília: Sprievodca po historickej knižnici. - In: *Čitateľ*. - Roč. 35, č. 6 (1986), s. 237-239.
- [29] Lyceálna knižnica v Bratislave / Mária Vieriková. - In: *Historické knižničné fondy na Slovensku*. - Martin : Matica slovenská, 1988. – S. 96-105. – Edícia Výskumy, č. 40.
- [30] Lyceálna knižnica v Bratislave / Mária Vieriková. In: *Knižná kultúra na južnom Slovensku v minulosti a v súčasnosti : zborník z 5. aktívu pracovníkov z oblasti historických knižničných fondov 4.-5. októbra 1988 v Komárne*. – Bratislava : Univerzitná knižnica, 1989. – S. 159-177.
- [31] Rukopisy a staré tlače / Mária Vieriková. In: *Čitateľ*. – Roč. 38, č. 4 (1989), s. 158. – Rec.: Soupisy rukopisů a starých tisků z fondu Státní vědecké knihovny v Českých Budějovicích. Sv. 3. - České Budějovice : Státní vědecká knihovna.
- [32] Dejiny a činnosť ÚK-IC SAV / Mária Vieriková. In: *Knižnice a vedecké informácie*. – Roč. 22, č. 5 (1990), s. 230-231. – Rec.: Dejiny a činnosť ÚK-IC SAV. - Bratislava : ÚK-IC SAV, 1989.
- [33] Neznáma expertíza Maxa Lehrsa v Lyceálnej knižnici v Bratislave / Eva Šefčáková, Mária Vieriková. In: *Knižnice a vedecké informácie*. – Roč. 22, č. 1 (1990), s. 31-35.
- [34] Lyceálna knižnica v Bratislave včera, dnes a zajtra / Mária Vieriková. In: *Knižnice a informácie*. – Roč. 24, č. 7 (1992), s. 316-321.
- [35] Stoosemdesiat rokov Slovenskej biblickej spoločnosti / Mária Vieriková. In: *Knižnice a informácie*. – Roč. 24, č. 12 (1992), s. 551-552.
- [36] Výstavky kníh / Mária Vieriková. In: *Knižnice a informácie*. – Roč. 24, č. 11 (1992), s. 509.
- [37] Bibliografia Imricha Kotvana / Mária Vieriková. In: *Bibliografický zborník 1991*. - Martin : Matica slovenská, 1993. – S. 233-234. – Rec.: Frimmová, Eva: Bibliografia Imricha Kotvana : pri príležitosti nedežitých 80. narodenin. – Senica : Okresná knižnica, 1990.
- [38] Komeniána bratislavskej Lyceálnej knižnice / Mária Vieriková. In: *Ján Amos Komenský a slovenská kultúra*. - Bratislava, 1993. – S. 288-294.
- [39] Lyceálna knižnica dnes / Mária Vieriková, Lýdia Čelková. In: *Knižná revue*. – Roč. 4, č. 17 (1994), s. 6.

- [40] Lyceálna knižnica a jej zbierky / Mária Vieriková. In: *Knižnice a informácie*. – Roč. 27, č. 3 (1995), s. 121-124.
- [41] Matica slovenská – ako ďalej? / Mária Vieriková. In: *Literárny týždenník*. Roč. 8, č. 10 (1995), s. 13.
- [42] Periodiká v produkcii bratislavských tlačiarňí do roku 1850 / Mária Vieriková. In: *Kniha '93-'94 : zborník o problémoch a dejinách knižnej kultúry*. – Martin : Matica slovenská, 1996. – S. 101-106.
- [43] Študenti z Gemera a Malohontu na bratislavskom lýceu / Mária Vieriková. In: *Kniha '93-'94 : zborník o problémoch a dejinách knižnej kultúry*. - Martin : Matica slovenská, 1996. – S. 216-222.
- [44] *Tlače 16. storočia v zbierkach Ústrednej knižnice Slovenskej akadémie vied* / Mária Vieriková. - Bratislava : Ústredná knižnica SAV, 1996. – 166 s., 42 s. obr. príl.
Rec.:
- [44a] Johanides, Josef: Tiskařská slovacika 18. století ve fondu Knihovny Akademie věd ČR. – Vieriková, Mária: *Tlače 16. storočia v Zbierkach Ústrednej knižnice Slovenskej akadémie vied* / Ecsedy Judit. In: *Magyar Könyvszemle*. – Roč. 113, č. 4 (1997), s. 488-492.
- [44b] Katalóg tlačí 16. storočia / Anton C. Glatz. In: *Knižnice a informácie*. – Roč. 29, č. 10 (1997), s. 403-405.
- [44c] *Tlače 16. storočia v zbierkach Ústrednej knižnice Slovenskej akadémie vied* / -Vič_ [=Viliam Čičaj]. In: *Historický časopis*. – Roč. 45, č. 1(1997), s. 133-134.
- [45] Knižnica bansko-bystrického ev.a.v. gymnázia / Mária Vieriková. In: *Kniha '95-'96 : zborník o problémoch a dejinách knižnej kultúry*. – Martin : Matica slovenská, 1997. – S. 158-162.
- [46] Ecsedy, J.V.: Titkos nyomdahelű régi magyar könyvtár 1539-1800 / M. Vieriková. In: *Historický časopis*, roč. 46, 1998, č. 1, s. 142-143. – Rec.: *Titkos nyomdahelyű régi magyar könyvek* / Ecsedy J.V. – Budapest : Borda antikvárium, 1996.
- [47] Oľga Wagnerová ako knihovník a bibliograf / Mária Vieriková. In: *Pocta bibliografom Univerzitetnej knižnice v Bratislave : zborník*. - Bratislava : Univerzitná knižnica, 2000. – S. 45-50.
- [48] Pôsobenie Jána Čaploviča v bratislavskej Lyceálnej knižnici / Mária Vieriková. In: *Studia bibliographica Posoniensia. I/2007*. - Bratislava : Univerzitná knižnica, 2007. – S. 72-76.

Editorská činnosť

- [49] *Plenárne zasadnutie Bibliografickej sekcie Zväzu slovenských knihovníkov, bibliografov a informačných pracovníkov : Pribylina*

- 20.-21. október 1970 /Redigovala Mária Vieriková. . Martin : Matica slovenská pre ZSKBIP, 1971. – 67, [3] s.
- [50] *Zväzový bulletin.*- Bratislava : Zväz slovenských knihovníkov, bibliografov a informačných pracovníkov. 1970-1979.
Roč. 1970. Č. (1), 2. Zostavila Mária Vieriková.
1971 Č. 1 (3), 2 (4). Zostavila Mária Vieriková.
1973. Č. 1. Red. Mária Vieriková.

O M. Vierikovej

- [51] *Bibliografia slovenských a inorečových kalendárov za roky 1701-1965* / Mária Kipsová, Tatiana Vančová, Želmíra Gešková. – Martin : Matica slovenská, 1984. – S. 14.

Pramene

- Archív Univerzitnej knižnice v Bratislave.
Bibliografia slovenskej knihovníckej literatúry za roky 1960-1980.
Bibliografický katalóg ČSSR / Slovenská národná bibliografia : A. Knihy. 1960-2006.
Bibliografický katalóg ČSSR / Slovenská národná bibliografia : Rozpisový rad Články. 1960-2006.
Bibliografický sborník / zborník. 1957-1996.
Kniha : sborník pre problémy a dejiny /o problémoch a dejinách knižnej kultúry. 1974-2008.
Knižničný sborník / zborník. 1959-1990.

Mgr. Kamila Fircáková

PODUJATIA USKUTOČNENÉ V UNIVERZITNEJ KNIŽNICI V BRATISLAVE v 2. polroku 2008

Júl

17. 6. - 4. 7. 2008

SLOVENSKO A SLOVÁCI – súvislosti na historických fotografiách a pohľadniciach

Výstava

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – InfoUSA, Slovenská národná knižnica Martin, Veľvyslanectvo Spojených štátov amerických v Slovenskej republike

11. 7. 2008

SALÓN U LISZTA

Olympiáda súčasného sveta

Štrnásť časť programového cyklu

Vladimír Černušák, čestný člen Medzinárodného olympijského výboru

František Chmelár, prezident Slovenského olympijského výboru

Mária Mračnová, viceprezidentka Slovenského olympijského výboru

Libor Charfreitag, kladivár, olympionik

Hostiteľ večera: Stanislav Bachleda, publicista

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra ABa

31. 7. 2008

VZDIALENÉ BLÍZKE OSUDY

Príbeh Kazachstanu a Kirgizska

V tretej časti programového cyklu účinkujú: Jeho Excelencia Dušan Podhorský, veľvyslanec Slovenskej republiky v Kazašskej republike a Kirgizskej republike, Darina Podhorská, matematicka, manželka veľvyslanca, Musaev Urmat Melisovič, metrológ, Tibor Czocher, vedúci posudzovateľ a manažér aktivít Slovenskej národnej akreditačnej služby v krajinách Spoločenstva nezávislých štátov, Stanislav Bachleda, publicista

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave - Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra ABa

August

7. 8. 2008

ŠANSON.cz - ŠANSÓN.sk

2. ročník medzinárodného programového projektu

Milka Došeková (SK)

Stretnutie s prvou dámou slovenského šansónu

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum

8. 8. 2008

ŠANSON.cz - ŠANSÓN.sk

2. ročník medzinárodného programového projektu

Mariana Chmelařová (CZ)

Sugestívna predstaviteľka moderného českého šansónu so skupinou

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum

9. 8. 2008

ŠANSON.cz - ŠANSÓN.sk

2. ročník medzinárodného programového projektu

Szidi Tobias & Band (SK)

Zamatová pesničkárka na rázcestí hudobných žánrov

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum

10. 8. 2008

ŠANSON.cz - ŠANSÓN.sk

2. ročník medzinárodného programového projektu

Igor Šebo (CZ)

Herec a šansoniér po rokoch opäť v Bratislave

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum

28. 8. 2008

SALÓN U LISZTA

Bratříčku, zavřel jsi vrátka?

Pätnásta časť programového cyklu, venovaná 40. výročiu okupácie Československa vojskami členských štátov Varšavskej zmluvy

Peter Dubček, ekonóm, syn Alexandra Dubčeka

Pavol Dubček, lekár, syn Alexandra Dubčeka

Ivan Laluha, historik

Jan Kryl (CZ), hudobník, brat legendárneho československého pesničkára

Hostiteľ večera: Stanislav Bachleda, publicista

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra Aba

September

4. 9. 2008

DIGITÁLNY INFORMAČNÝ SYSTÉM MINISTERSTVA KULTÚRY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Pracovný seminár

Usporiadatelia: Úrad vlády Slovenskej republiky, Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky

4. 9. – 17. 9. 2008

EUGEN SUCHOŇ (1908 – 1993)

Výstava k stému výročiu narodenia významného slovenského hudobného skladateľa

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – hudobný kabinet, Divadelný ústav, Slovenské národné múzeum – Hudobné múzeum

4. 9. 2008

KOMORNÝ KONCERT

k stému výročiu narodenia Eugena Suchoňa

Účinkuje Dámsky komorný orchester – Dirigentka: Elena Šarayová-Kováčová

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave – hudobný kabinet

22. 9. 2008

ASOCIÁCIA VEDECKÝCH KNIŽNÍC A JEJ AKTIVITY PRE KNIŽNICE VO SVETE

Prednášal: Duane Webster, USA

Usporiadateľ: Spolok slovenských knihovníkov, UKB

24. 9. 2008

KEĎ BOHOVIA NEMRÚ

Prezentácia románu Ilju Čičváka o zraniteľnosti ľudskej duše a krutosti, ktorá sa môže opakovať

Usporiadateľ: Spolok slovenských spisovateľov

24. 9. – 16. 10. 2008

INŠPIRUJÚCE SLOVÁ

Výstava výtvarných diel prezentuje výsledky projektu venovaného ľuďom so skúsenosťou s duševným ochorením

Usporiadatelia: Liga za duševné zdravie, Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum

29. 9. 2008

SLOVENSKÉ BEZPEČNOSTNÉ FÓRUM 2008

Konferencia o aktuálnych otázkach bezpečnostnej politiky Slovenskej republiky

Usporiadatelia: Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky, Univerzitná knižnica v Bratislave – Depozitná knižnica NATO

30. 9. 2008

VOĽBY V SPOJENÝCH ŠTÁTOCH AMERICKÝCH

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave

30. 9. 2008

SALÓN U LISZTA

Love Story Bathory

Šestnásta časť programového cyklu

Juraj Jakubisko, režisér

Deana Horváthová – Jakubisková, herečka, producentka

Ján Ďuriš, kameraman

Hostiteľ večera: Stanislav Bachleda, publicista

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra Aba

Október

15. 10. 2008

SRBSKO: PERSPEKTÍVNY SPOJENEC ALEBO NEDOBROVOLNÝ OUTSIDER ?

Interaktívny seminár z oblasti medzinárodných vzťahov a bezpečnostnej politiky

Usporiadatelia: Euroatlantické centrum, Sekcia verejnej diplomacie NATO, Ekonomická univerzita v Bratislave

15. 10. 2008

IVO SCHNEIDER: VALENTINO & UZ

Autorské čítanie v rámci projektu „Rakúsko číta. Miesto stretnutia: knižnica“

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave – Rakúska knižnica, Rakúske kultúrne fórum v Bratislave

16. 10. 2008

ETNOFILM ČADCA 2008

Pofestivalová prehliadka filmov 15. ročníka medzinárodného filmového festivalu, 1. časť

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave, Kysucké múzeum v Čadci

16. 10. 2008

VZDIALENÉ BLÍZKE OSUDY

Príbeh Dánskeho kráľovstva

Vo štvrtej časti programového cyklu účinkujú: Jeho Excelencia Jørgen Munk Rasmussen, mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Dánskeho kráľovstva v Slovenskej republike

Dennis Holte Albertsen, obchodný radca veľvyslanectva Dánskeho kráľovstva v Slovenskej republike

Ivan Surkoš, bývalý chargé d'affaires veľvyslanectva Slovenskej republiky v Dánskom kráľovstve

Milan Žitný, literárny historik, prekladateľ

Stanislav Bachleda, publicista

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave - Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra ABa

17. 10. 2008

SVET BEZ CHUDOBY

Development Day/Rozvojový deň

Interaktívna diskusia o poskytovaní slovenskej rozvojovej pomoci pri príležitosti Medzinárodného dňa boja proti chudobe s účasťou zástupcov Ministerstva zahraničných vecí SR, Ministerstva financií SR, poslancov NR SR, zástupcov ambasad, mimovládnych rozvojových organizácií a médií (výstava fotografií a obrazov, premietanie filmov, výtvarný workshop, predajno-propagačné stánky, vystúpenie hudobnej skupiny)

Usporiadatelia: eRko – Hnutie kresťanských spoločenstiev detí, Platforma mimovládnych rozvojových organizácií

17. 10. 2008

ETNOFILM ČADCA 2008

Pofestivalová prehliadka filmov 15. ročníka medzinárodného filmového festivalu, 2. časť

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave, Kysucké múzeum v Čadci

29. 10. 2008

ŠTEFAN OSUSKÝ – veľký slovenský diplomat, spoluzakladateľ Československej republiky a Spoločnosti národov

Prezentácia filmu, dokumentov a obrazových materiálov, diskusia

Uvádzal: Miroslav Musil

Usporiadatelia: Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky – Diplomatické múzeum, Univerzitná knižnica v Bratislave, Slovenská národná knižnica Martin, Historický ústav Slovenskej akadémie vied, Slovenská spoločnosť pre zahraničnú politiku, Seniori slovenskej diplomacie

31. 10. 2008

SALÓN U LISZTA

Milan Rastislav Štefánik a vznik Československej republiky

Sedemnásť časť programového cyklu

Pavol Kanis, historik, autor filmu o M. R. Štefánikovi

Jeho Excelencia Ladislav Ballek, spisovateľ, bývalý veľvyslanec Slovenskej republiky v Českej republike

Hostiteľ večera: Stanislav Bachleda, publicista

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra Aba

November

3. 11.

INTERCULTURAL NAVIGATORS

Výberové stretnutie v rámci projektu pre predstaviteľov neziskových organizácií

Usporiadatelia: British Council, Bratislava, Nadácia Milana Šimečku, Partners for Democratic Change

5. 11. 2008

e – KNIHA PRE HENDIKEPOVANÝCH

Prezentácia digitalizačných projektov Univerzitnej knižnice v Bratislave pre nevidiacich a hendikepovaných (s podporou Nadácie VÚB)

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave

5. 11.

MENŠINOVÁ OTÁZKA NA SLOVENSKU PO ROKU 1918

Z prednáškového cyklu Slovenské dejiny v 20. storočí

Prednášal: Peter Zelenák

Usporiadateľ: Filozofická fakulta Univerzity Komenského

6. 11. 2008

DIGITÁLNA SÚČASNOSŤ A BUDÚCNOSŤ KNIŽNÍC

Pracovný seminár o masovej digitalizácii a knižničných službách

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave, ImageWare Components GmbH

6. 11. 2008

VZDIALENÉ BLÍZKE OSUDY

Príbeh Kubánskej republiky

Piata časť programového cyklu Pod záštitou a za účasti Jeho Excelencie Davida Paulovicha, veľvyslanca Kubánskej republiky v Slovenskej republike, Jeho Excelencia Ivan Puškáč, bývalý veľvyslanec Slovenskej

republiky v Kubánskej republike, Rafael Batista, predseda Klubu Kubán-
cov v Slovenskej republike, Stanislav Bachleda, publicista

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave - Multifunkčné kultúrne
centrum, Umelecká agentúra ABa

7. 11. 2008

SPOLUPRÁCA ŠTÁTU A MIMOVLÁDNYCH ORGANIZÁCIÍ

Modely Národných Trustov vo svete

Medzinárodný seminár o ochrane kultúrneho a prírodného dedičstva
Prednášajú riaditelia Národných Trustov z USA, Kanady, Austrálie, Veľkej
Británie, Írska, Škótska, Malty, Indie, Fidži a zástupcovia sekcie medzi-
národných vzťahov a sekcie kultúrneho dedičstva Ministerstva kultúry
Slovenskej republiky

Podujatie sa uskutočňuje v rámci Roka medzikultúrneho dialógu

Usporiadatelia: Národný Trust n.o., Ministerstvo kultúry Slovenskej
republiky

7. 11. – 26. 11. 2008

OTAKAR NEHERA (SK)

Fotografie slovenskej krajiny v 50-tych a 60-tych rokoch

Výstava fotografií v rámci Európskeho Mesiaca fotografie (Paríž, Viedeň,
Berlín, Rím, Moskva, Luxemburg)

Usporiadatelia: Nadácia FoToFo, Univerzitná knižnica v Bratislave

11. 11. 2008

BUDOVY A PROSTREDIE 2008

Medzinárodná vedecká konferencia

Usporiadatelia: Slovenská technická univerzita v Bratislave – Stavebná
fakulta, Slovenská spoločnosť pre techniku prostredia

13. 11. 2008

AKO PRILÁKAŤ GOOGLE GENERÁCIU DO KNIŽNICE

AquaBrowser

Prezentácia nového typu nadstavbového nástroja

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave, Albertina icome Bra-
tislava, s.r.o.

13. 11. 2008

GAETANO DONIZETTI: NÁPOJ LÁSKY

DVD prezentácia opery pre členov Klubu priateľov opery SND

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave, Klub priateľov opery
Slovenského národného divadla, člen Medzinárodnej asociácie operných
klubov FEDORA

13. 11. 2008

**MEDZINÁRODNÁ POLITICKÁ SITUÁCIA
OD SKONČENIA STUDENEJ VOJNY**

Prednášal: František Škvrnda

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave – Depozitná knižnica NATO

13. 11. 2008

PANE, ZMILUJ SA!

Autorské čítanie z knihy Alexandra Peera (A) „Herr, erbarme dich meiner“ o pozoruhodnom literárnom a ľudskom odkaze Lea Perutza

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Rakúska knižnica, Rakúske kultúrne fórum v Bratislave

18. 11. 2008

1988 – ROK PRED ZMENOU

Seminár pri príležitosti 19. výročia pádu československého totalitného režimu. Porovnanie situácie v bývalých komunistických krajinách

Ivan Petranský, Artur Kubaj, Rudolf Vévoda, Miroslav Kusý, Ján Čarnogurský, František Mikloško, Peter Balun, Jerguš Sivoš, Ľubomír Morbacher

Usporiadateľ: Ústav pamäti národa

19. 11. 2008

WOLFGANG SCHORLAU (D) – ĽUBOŠ JURÍK (SK)

Dvojazyčné čítanie autorov kriminálnych príbehov

Okrem oboch autorov účinkuje Johannes Scherer, riaditeľ Börsenverein des Deutschen Buchhandels, Landesgruppe Baden-Württemberg a Marek Majeský, herec

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave, Literárne informačné centrum, Börsenverein des Deutschen Buchhandels, Landesgruppe Baden-Württemberg, Goetheho inštitút, Bratislava

19. 11. 2008

UKRAJINA A GRUZÍNSKO: spojenci, nerozhodnutí, samotári?

Interaktívny seminár

Usporiadatelia: Euroatlantické centrum, Univerzitná knižnica v Bratislave – Depozitná knižnica NATO

20. 11. 2008

ZÁMOČEK

Dramaticko-hudobné pásmo na motívy ruskej ľudovej rozprávky

Účinkovali žiaci bratislavských základných umeleckých škôl

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – hudobný kabinet, Základná umelecká škola, Exnárova ulica

20. 11. 2008

SALÓN U LISZTA

Zóna rodinného šťastia

Osemnásť časť programového cyklu

Jozef Banáš, spisovateľ, publicista, Mária Banášová, keramikárka, Adela Banášová, moderátorka

Hostiteľ večera: Stanislav Bachleda, publicista

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra Aba

26. 11. 2008

SÚBORNÝ KATALÓG PERIODÍK V SÚČASNOSTI

Odborný seminár

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave

27. 11. 2008

JÚLIUS PAŠTEKA: JOZEF FELIX AKO LITERÁRNA OSOBNOSŤ

Prezentácia monografie o významnom slovenskom europeistovi

Július Pašteka, Gabriela Smolíková, Rudolf Chmel, Štefan Bučko

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum

December

3. 12. 2008

DEŇ MIKU WALTARIHO

Podujatie k stému výročiu narodenia významného fínskeho spisovateľa

Výstava, kvíz, diskusia

Prednášala: Markéta Hejkalová (CZ)

Usporiadatelia: Filozofická fakulta Univerzity Komenského, Veľvyslanectvo Fínskej republiky v Slovenskej republike, Univerzitná knižnica v Bratislave

3. 12. – 18. 12. 2008

SLOVENSKÍ VZDELANCI VI.

Doctissimi Slovaciae

Výstava

Usporiadatelia: Ústredná knižnica Slovenskej akadémie vied, Univerzitná knižnica v Bratislave

3. 12. 2008

**POSTOJ JOZEFA TISA K HLAVNÝM VNÚTROPOLITICKÝM
A ZAHRANIČNOPOLITICKÝM PROBLÉMOM SLOVENSKA
V ROKOCH 1938 - 1945**

Z prednáškového cyklu Slovenské dejiny v 20. storočí

Prednášal : Martin Vašš

Usporiadateľ: Filozofická fakulta Univerzity Komenského

10. 12. 2008

RADNICE NA SLOVENSKU

Prezentácia digitálnej zbierky Pamiatkového úradu SR prostredníctvom systému MICHAEL

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave, Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky, Pamiatkový úrad SR

10. 12. 2008

NEBUĎ ZLÁ KU MNE, BÁSEŇ

Seminár o diele Milana Rúfusa pri príležitosti jeho osemdesiatych narodenín

Usporiadatelia: Občianske združenie Svetový kongres básnikov, Literárne informačné centrum, Matica slovenská a Univerzitná knižnica v Bratislave

11. 12. 2008

**IMPLEMENTÁCIA KONCEPCIE STAROSTLIVOSTI
O TRADIČNÚ ĽUDOVÚ KULTÚRU**

Informačný seminár o súčasnom stave a perspektívach naplnenia koncepcie pre členov expertných a pracovných skupín

Usporiadatelia: Národné osvetové centrum, Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky

11. 12. 2008

VINCENZO BELLINI: NORMA

DVD prezentácia opery pre členov Klubu priateľov opery SND

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave, Klub priateľov opery Slovenského národného divadla, člen Medzinárodnej asociácie operných klubov FEDORA

12. 12. 2008

ALTERNATÍVA ČASU II

Vianočný program príbehov a kolied herečky a speváčky Milky Došekovej

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra Slovkoncert

16. 12. 2008

ANDREJ ŽARNOV

Prezentácia zborníka o živote a diele Františka Šubíka (1903-1982), básnika a lekára, významného predstaviteľa slovenskej katolíckej moderny
Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave, Libri Historiae Slovaciae Bratislava, Filozofická fakulta Univerzity Komenského, Slovenský ústav v Ríme, Únia slovenských spisovateľov, umelcov a kultúrnych tvorcov žijúcich mimo územia Slovenska

17. 12. 2008

SALÓN U LISZTA

Daj, Boh, šťastia tejto zemi ...

Deväťnásť časť programového cyklu

Ivan Bella, prvý slovenský kozmonaut

Dušan Dušek, spisovateľ, pedagóg

Martin Višňovský, námorný kapitán

Júlia a Peter Hečkovci

Hostiteľ večera: Stanislav Bachleda, publicista

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra Aba

19. 12. 2008

DARUJME SI PERNÍKOVÉ SRDCE

Benefičný koncert venovaný deťom s diagnózami spina bifida a hydrocefalus

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – hudobný kabinet, Slovenská spoločnosť pre spina bifida

Názov: **BULLETIN UNIVERZITNEJ KNIŽNICE
V BRATISLAVE č. 2/2008**

Vydala: Univerzitná knižnica v Bratislave

Zodpovedný redaktor: Mgr. Tatiana Popová

Redakčná rada: Mgr. Mária Džavíková, Mgr. Kamila Fircáková,
PhDr. Dagmar Kleinová, Mgr. Tatiana Popová,
PhDr. Lýdia Sedláčková

Jazykový redaktor: PhDr. Júlia Dvorská

Rok vydania: 2008

Tlač: Univerzitná knižnica v Bratislave